

Budapest,

2004. november 9.,

kedd

164. szám

Ára: 1127,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
21/2004. (XI. 9.) KvVM r.	A környezetvédelmi és a vízügyi céllelőirányzat felhasználásának és ellenőrzésének szabályairól szóló 3/2004. (II. 24.) KvVM rendelet módosításáról	12766
19/2004. (XI. 9.) TNM r.	Balatonmáriafürdő vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról*	12766
20/2004. (XI. 9.) TNM r.	Balatonlelle vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról*	12775
21/2004. (XI. 9.) TNM r.	Balatonboglár vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról*	12781
42/2004. (XI. 9.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	12787
74/2004. (XI. 9.) ME h.	Kormányzati főtisztviselői kinevezések megszűnésének megállapításáról	12809
75/2004. (XI. 9.) ME h.	Kormányzati főtisztviselő áthelyezéséről	12810
	A Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter pályázati felhívása a kiemelt főtisztviselői karba, valamint a központi tisztikarba történő felvételről	12810
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Csongrád Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	12812
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	12815
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetményei	12819
	A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földművelésügyi Hivatalának hirdetménye	12823
	A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye	12824
	Tárgymutató a 2004. október hónapban kihirdetett jogszabályokról, illetve közzétett határozatokról és közleményekről	

* A Magyar Közlöny a rendelet mellékletét képező eredeti M=1:2000 méretarányú tervlapok kicsinyített példányait tartalmazza. A rendelet mellékletének M=1:2000 méretarányú eredeti tervlapjait a Magyar Hivatalos Közlönykiadó által kiadott CD tartalmazza, amelyet az előfizetők kérésre megkapnak [telefon: 36 (1) 266-9290/237 és 238 mellék, fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357]. A rendelet mellékletét képező tervlapok eredeti méretarányú példányairól készült másolatok a sokszorosítás költségeinek térítésével megrendelhetők a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaságtól [1016 Budapest, Gellérthegy u. 30–32. Telefon: 36 (1) 224-3100].

II. rész JOGSZABÁLYOK

A Kormány tagjainak rendeletei

A környezetvédelmi és vízügyi miniszter 21/2004. (XI. 9.) KvVM rendelete

a környezetvédelmi és a vízügyi céllelőirányzat felhasználásának és ellenőrzésének szabályairól szóló 3/2004. (II. 24.) KvVM rendelet módosításáról

A Magyar Köztársaság 2004. évi költségvetéséről és az államháztartás három éves kereteiről szóló 2003. évi CXVI. törvény 112. §-ának (3) bekezdésében, valamint az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 49. §-ának *o)* pontjában kapott felhatalmazás alapján, az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. (XII. 30.) Korm. rendeletben foglaltakkal összhangban – a pénzügyminiszterrel egyetértésben – a következőket rendelem el:

1. §

(1) A környezetvédelmi és a vízügyi céllelőirányzat felhasználásának és ellenőrzésének szabályairól szóló 3/2004. (II. 24.) KvVM rendelet (a továbbiakban: KvVM rendelet) 7. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kövise – termékdíj-visszaigényléssel csökkentett – éves előirányzatának)

„*a)* legfeljebb 60%-a pályázattal eljárás keretében környezet- és természetvédelmi, vízügyi fejlesztésekre, programokra, továbbá tevékenységekre, intézkedésekre és ezek megalapozására,”

(használható fel.)

(2) A KvVM rendelet 7. §-a (1) bekezdésének *d)* pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kövise – termékdíj-visszaigényléssel csökkentett – éves előirányzatának)

„*d)* legalább 25%-a környezet- és természetvédelmi, illetve vízügyi alapfeladatokra és a Kövise működtetésére”

(használható fel.)

(3) A KvVM rendelet 7. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A miniszter év közben szükség szerint átcsoportosítást hajthat végre a rendelet módosítása nélkül az (1) bekezdés *a)*, valamint *c)* pontjában foglalt jogcímről az (1) bekezdés *b)*, valamint *d)* pontjában foglalt jogcímre.”

2. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Persányi Miklós s. k.,
környezetvédelmi és vízügyi miniszter

A tárca nélküli miniszter 19/2004. (XI. 9.) TNM rendelete

Balatonmáriafürdő vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervnek elfogadásáról*

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény 58. § (2) bekezdése *a)* és *b)* pontjában kapott felhatalmazás, valamint a balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) előírásaival összhangban a következőket rendelem el:

1. §

Balatonmáriafürdő vízpart-rehabilitációs tanulmánytervét e rendelet *mellékletével* kiadom.

2. §

(1) A kormányrendeletben meghatározott vízpart-rehabilitációs szabályozási követelmények Balatonmáriafürdő közigazgatási területén a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapján lehatárolt területre terjednek ki.

(2) A kormányrendeletben meghatározott szabályozási követelményeket az (1) bekezdés szerint lehatárolt tanulmányterv által meghatározott területfelhasználási egységekre kell alkalmazni.

* A Magyar Közlöny a rendelet mellékletét képező eredeti M=1:2000 méretarányú tervlapok kicsinyített példányait tartalmazza. A rendelet mellékletének M=1:2000 méretarányú eredeti tervlapjait a Magyar Hivatalos Közlönykiadó által kiadott CD tartalmazza, amelyet az előfizetők kérésre megkapnak [telefon: 36 (1) 266-9290/237 és 238 mellék, fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357]. A rendelet mellékletét képező tervlapok eredeti méretarányú példányairól készült másolatok a sokszorosítás költségeinek térítésével megrendelhetők a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaságtól [1016 Budapest, Gellérthegy u. 30–32. Telefon: 36 (1) 224-3100].

3. §

(1) A helyi önkormányzat képviselő-testülete a zöldterületen lévő parti sétány területének megállapítása során eltérhet ezen területnek a melléklet szerinti vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben meghatározott, újonnan kialakítandó zöldterületen történő teljes vagy részleges kijelölésétől, ha a mellékletben megállapított, zöldterületen lévő parti sétány helyettesítésére olyan területen kerül sor, amely

a) a helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterület, továbbá

b) a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv szerint zöldterületek kijelölésére alkalmasnak és részlegesen összevont vagy összevont területfelhasználási kategóriaként szabályozott területnek minősül.

(2) E rendelet mellékletével kiadott vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben megállapított különleges strandterületeken telekfelosztás és telekhatár rendezés nem végezhető.

4. §

A mellékletet képező vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapjának egy eredeti, hitelesített példányát – későbbi hozzáférés céljából – a Dokumentációs Központban helyezem el.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) A rendelet előírásait a rendelet hatálybalépését követően indult államigazgatási ügyekben kell alkalmazni.

Dr. Kolber István s. k.,

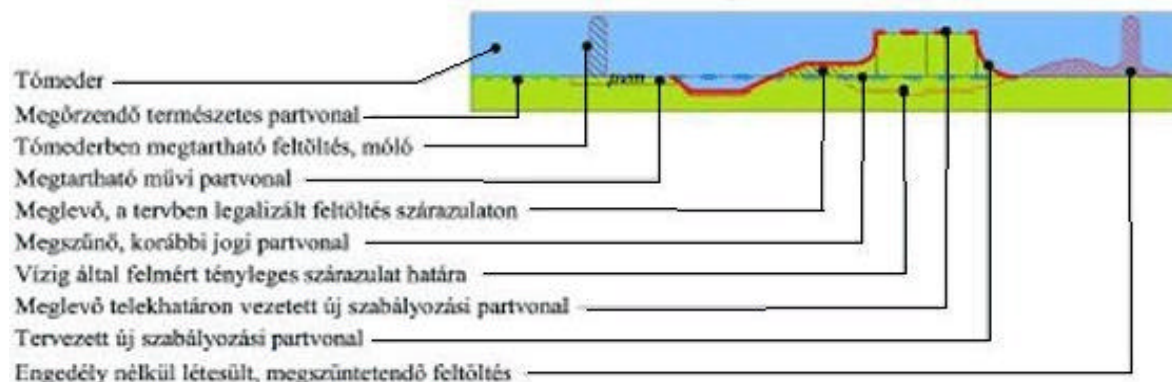
regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős
tárca nélküli miniszter

Melléklet a 19/2004. (XI. 9.) TNM rendelethez

Balatonmárfafürdő vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének M=1:2000 méretarányú tervlapja

BALATONMÁRIAFÜRDŐ VÍZPART-REHABILITÁCIÓS TANULMÁNYTERVE JELMAGYARÁZATA

A TELEPÜLÉSTERVEZÉSI TERVEKBEN ÉRVÉNYESÍTENDŐ, JÓVÁHAGYANDÓ SZABÁLYOZÁSI ELEMÉK:

Építési hatósági intézkedést igénylő, engedély nélkül, ill. joghatályos településrendezési tervvel ellentétesen beépített terület

Újonnan kialakítandó közterületek, önkormányzati elővásárlási joggal terhelt területek

Kötelezően megtartandó közterületek

Telek közhasználat elől el nem zárható területe

Beépítetlenül megőrzendő parti területsáv

Parti kemping létesítésére felhasználható partszakasz

A hajózási, sport és idegenforgalmi célú kikötők létesítésére felhasználható partszakasz

Strandolásra alkalmas partszakasz

Parti sétány kialakítására alkalmas nyomvonal

Elsődlegesen gyalogút kialakítására alkalmas nyomvonal

Önálló kerékpárút vagy kijelölt kerékpársáv kialakítására alkalmas nyomvonal

Elsődlegesen közút kialakítására alkalmas nyomvonal

Tervezett parkoló területe

Zöldterületen elhelyezhető építmények számára kijelölt terület

Kötelezően rögzített szabályozási vonal és szabályozási szélesség méterben

Tervezett belterületi határ

Megszüntető jel a tómederben

- kertvárosias lakóterület

- vegyes terület

- gazdasági terület

- üdülőterület

- különleges terület 5% v. annál nagyobb beépítettség engedélyezésével (a beírás a jellegére utal*)

- kötöttpályás (vasúti) közlekedési terület

- közlekedési célú terület

- zöldterület

- védelmi, valamint egészségügyi, szociális és turisztikai rendeltetésű erdőterület

* A különleges területek betűjelei a 283/2002. Korm. rend. alapján:

Okt = oktatási központ területe

K = kemping területe

Eü = egészségügyi terület

Szk = szabadidőközpont

Sp = nagyterjedésű sportolási célú terület

Ki = kikötő területe

St = strandterület

- vízgazdálkodási terület tómedren kívül
- vízgazdálkodási terület a tómederben
- mezőgazdasági terület

Összevont területfelhasználási egység

Részlegesen összevont területfelhasználási egység

Övezethatár azonos területfelhasználáson belül

A vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett terület határa

ALAPTÉRKÉPI ELEMEK:

Közigazgatási határ

Belterületi határ

TÁJÉKOZTATÓ VIZSGÁLATI ELEMEK:

Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.a, II.a, III.a, IV.a, V.a nádosztály)

Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.b, II.b, III.b, IV.b, V.b nádosztály)

Természetközeli növénytársulással fedett partmenti terület

Meglévő hajóállomás

Meglévő, engedéllyel rendelkező vitorlaskikötő, csónakkikötő

Meglévő, engedélyezés alatt levő kikötő

Meglévő parkoló

Szintbeni út–vasút-kereszteződés, gyalogos vasúti átkelő

Település felől érkező jelentős gépjármű, illetve gyalogos forgalom

Meglévő híd

Balatonba betorkolló vízbefolyás

Meglévő vízmű

Meglévő szennyvízáttemelő

Nemzeti park határa

Országos jelentőségű természetvédelmi terület határa

Meglévő helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa

Védett fa, fasor

Védett egyedi művi érték

Védett településrész határa

Védett régészeti terület határa

Védett egyedi tájérték

JAVASOLT ELEMEK:

Tervezett természetvédelmi terület határa

Javasolt helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa

Védelemre javasolt fa, fasor

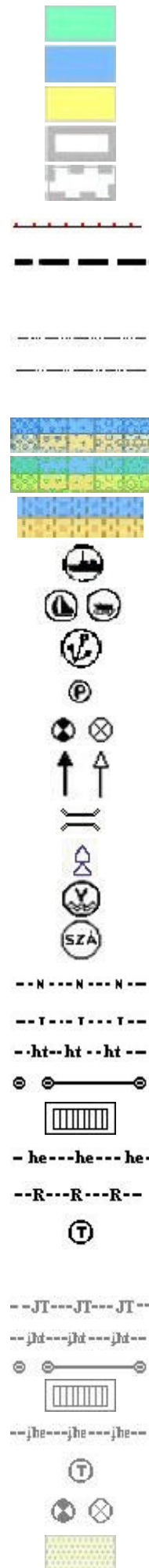
Védelemre javasolt egyedi művi érték

Védelemre javasolt településrész határa

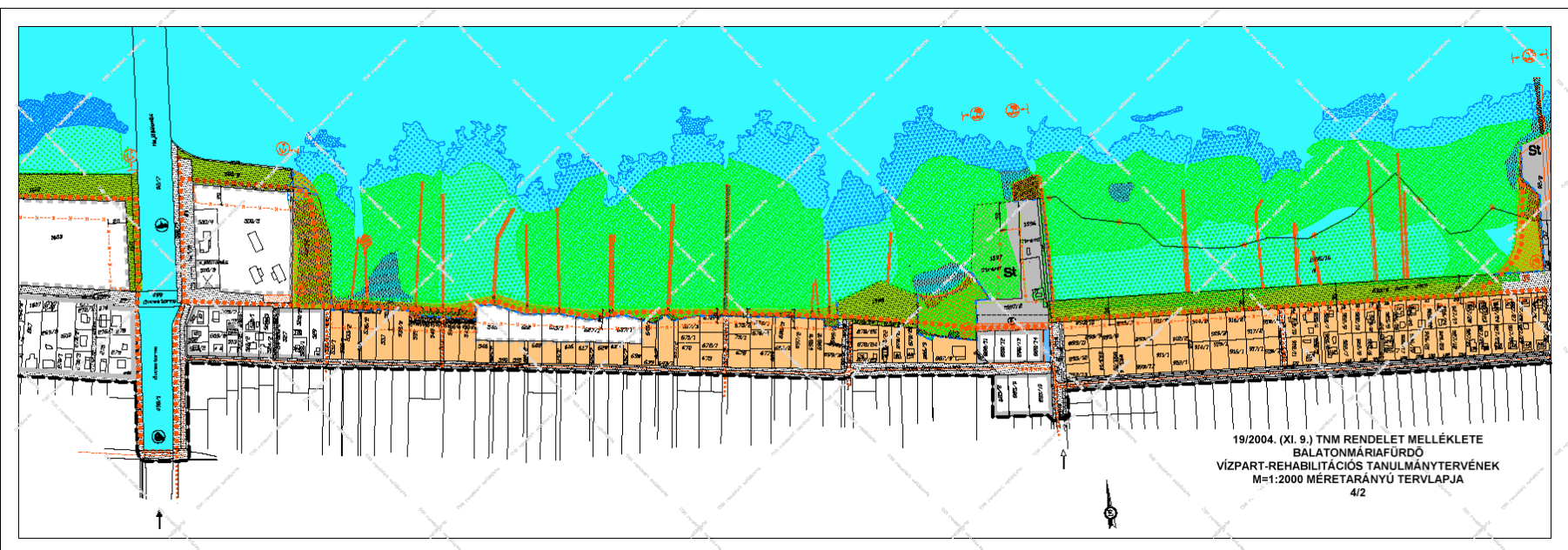
Védelemre javasolt egyedi tájérték

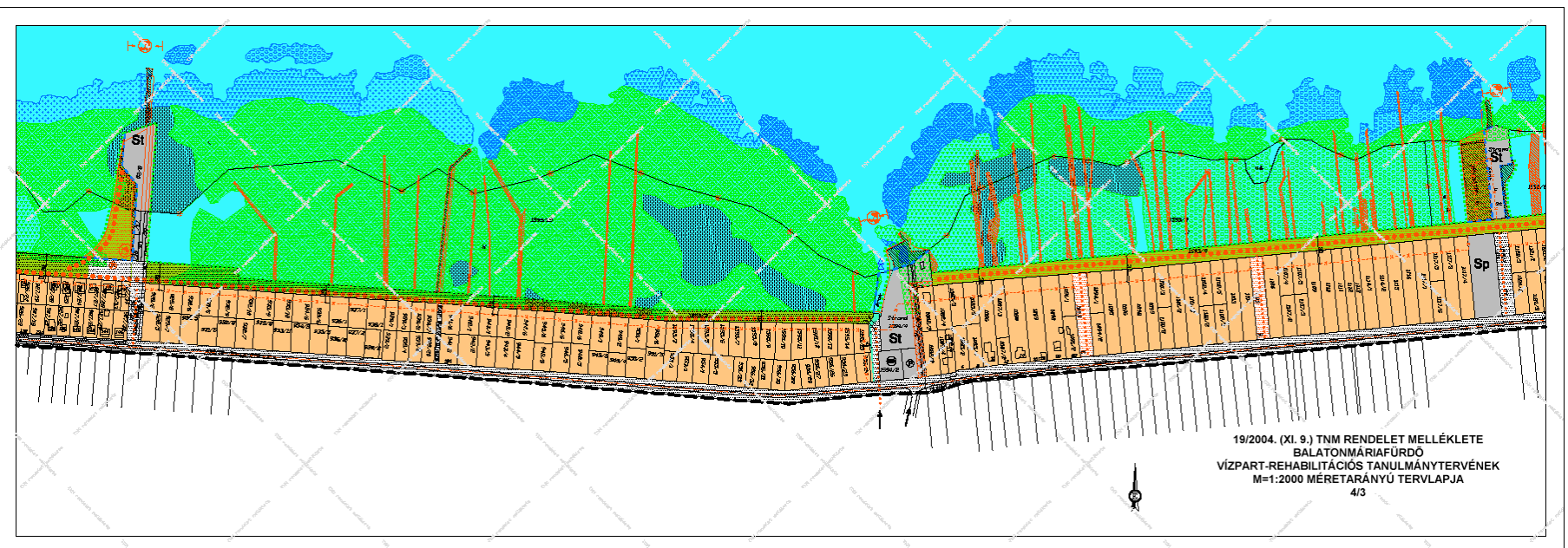
Javasolt szintbeni út–vasút-kereszteződés, javasolt gyalogos vasúti átkelő

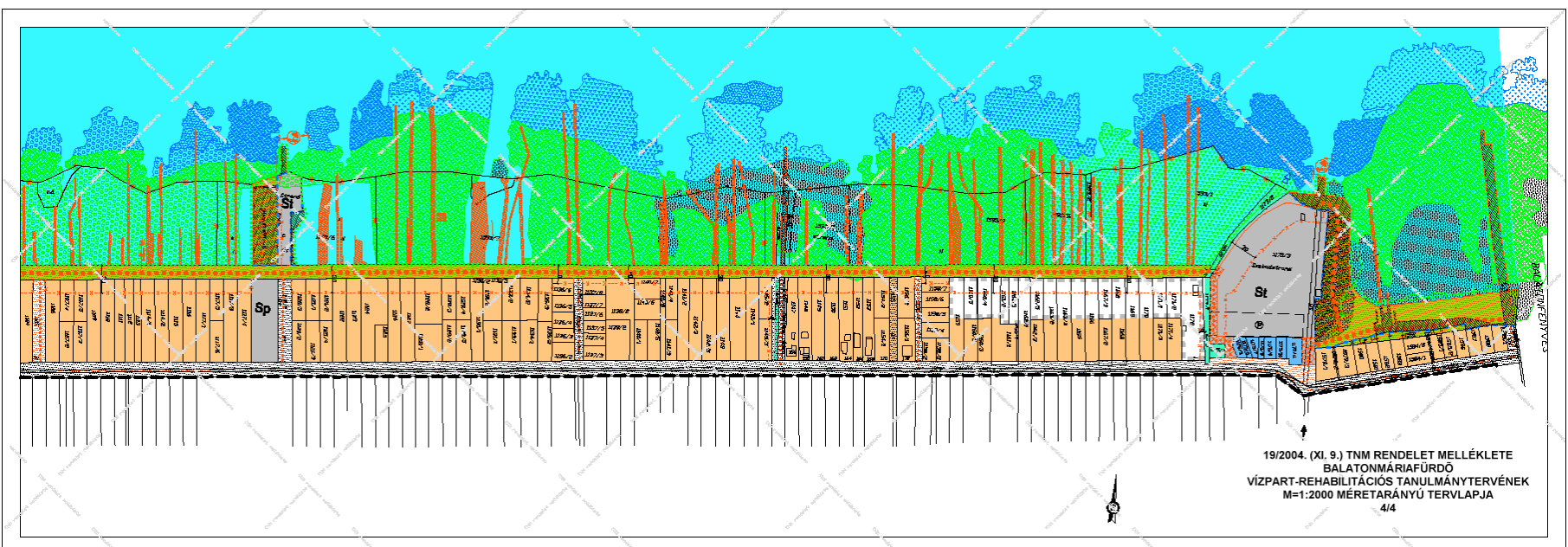
Zöldterület kialakítására alkalmas terület

**A tárca nélküli miniszter
20/2004. (XI. 9.) TNM
rendelete**

**Balatonlelle vízpart-rehabilitációs szabályozási
követelményekkel érintett területének lehatárolásáról
és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének
elfogadásáról***

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény 58. § (2) bekezdése *a)* és *b)* pontjában kapott felhatalmazás, valamint a balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) előírásaival összhangban a következőket rendelem el:

1. §

Balatonlelle vízpart-rehabilitációs tanulmánytervét e rendelet *mellékletével* kiadom.

2. §

(1) A kormányrendeletben meghatározott vízpart-rehabilitációs szabályozási követelmények Balatonlelle közigazgatási területén a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapján lehatárolt területre terjednek ki.

(2) A kormányrendeletben meghatározott szabályozási követelményeket az (1) bekezdés szerint lehatárolt tanulmányterv által meghatározott területfelhasználási egységekre kell alkalmazni.

* A Magyar Közlöny a rendelet mellékletét képező eredeti M=1:2000 méretarányú tervlapok kicsinyített példányaikat tartalmazza. A rendelet mellékletének M=1:2000 méretarányú eredeti tervlapjait a Magyar Hivatalos Közlönykiadó által kiadott CD tartalmazza, amelyet az előfizetők kérésre megkapnak [telefon: 36 (1) 266-9290/237 és 238 mellék, fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357]. A rendelet mellékletét képező tervlapok eredeti méretarányú példányairól készült másolatok a sokszorosítás költségeinek térítésével megrendelhetők a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaságtól [1016 Budapest, Gellérthegy u. 30–32. Telefon: 36 (1) 224-3100].

3. §

(1) A helyi önkormányzat képviselő-testülete a zöldterületen lévő parti sétány területének megállapítása során eltérhet ezen területnek a melléklet szerinti vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben meghatározott, újonnan kialakítandó zöldterületen történő teljes vagy részleges kijelölésétől, ha a mellékletben megállapított, zöldterületen lévő parti sétány helyettesítésére olyan területen kerül sor, amely

a) a helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterület, továbbá

b) a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv szerint zöldterületek kijelölésére alkalmasnak és részlegesen összevont vagy összevont területfelhasználási kategóriaként szabályozott területnek minősül.

(2) E rendelet mellékletével kiadott vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben megállapított különleges strandterületeken telekfelosztás és telekhatár rendezés nem végezhető.

4. §

A mellékletet képező vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapjának egy eredeti, hitelesített példányát – későbbi hozzáférés céljából – a Dokumentációs Központban helyezem el.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) A rendelet előírásait a rendelet hatálybalépését követően indult államigazgatási ügyekben kell alkalmazni.

Dr. Kolber István s. k.,
regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős
tárca nélküli miniszter

Melléklet a 20/2004. (XI. 9.) TNM rendelethez

Balatonlelle vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének M=1:2000 méretarányú tervlapja

St = strandterület

- vízgazdálkodási terület tómedren kívül
- vízgazdálkodási terület a tómederben
- mezőgazdasági terület

Összevont területfelhasználási egység

Részlegesen összevont területfelhasználási egység

Övezethatár azonos területfelhasználáson belül

A vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett terület határa

ALAPTÉRKÉPI ELEMOK:

Közigazgatási határ

Belterületi határ

TÁJÉKOZTATÓ VIZSGÁLATI ELEMELK:

Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.a, II.a, III.a, IV.a, V.a nádosztály)

Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.b, II.b, III.b, IV.b, V.b nádosztály)

Természetközeli növénytársulással fedett partmenti terület

Meglévő hajóállomás

Meglévő, engedéllyel rendelkező vitorlásokikötő, csónakkikötő

Meglevő, engedélyezés alatt levő kikötő

Meglévõ parkoló

Szintbeni út–vasút-kereszteződés, gyalogos vasúti átkelő

Település felől érkező jelentős gépjármű, illetve gyalogos forgalom

Meglévõ híd

Balatonba betorkolló vízbefolyás

Meglévõ vízmû

Meglévő szennyvízátemelő

Nemzeti park határa

Országos jelentőségű természetvédelmi terület határa

Meglévő helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa

Védett fa, fasor

Védett egyedi művi érték

Védett településrész határa

Védett régészeti terület határa

Védett egyedi tájérték

JAVASOLT ELEMENK:

Tervezett természetvédelmi terület határa

Javasolt helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa

Védelemre javasolt fa, fasor

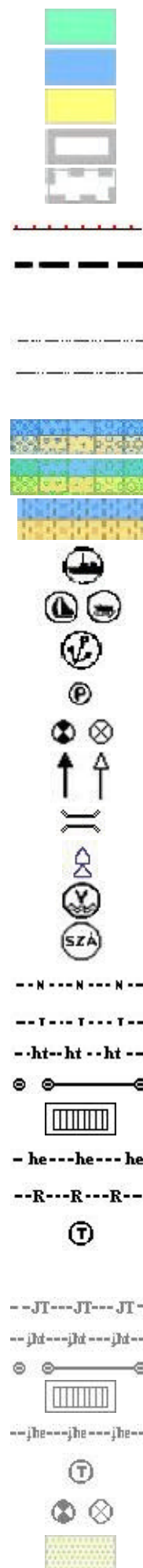
Védelemre javasolt egyedi művi érték

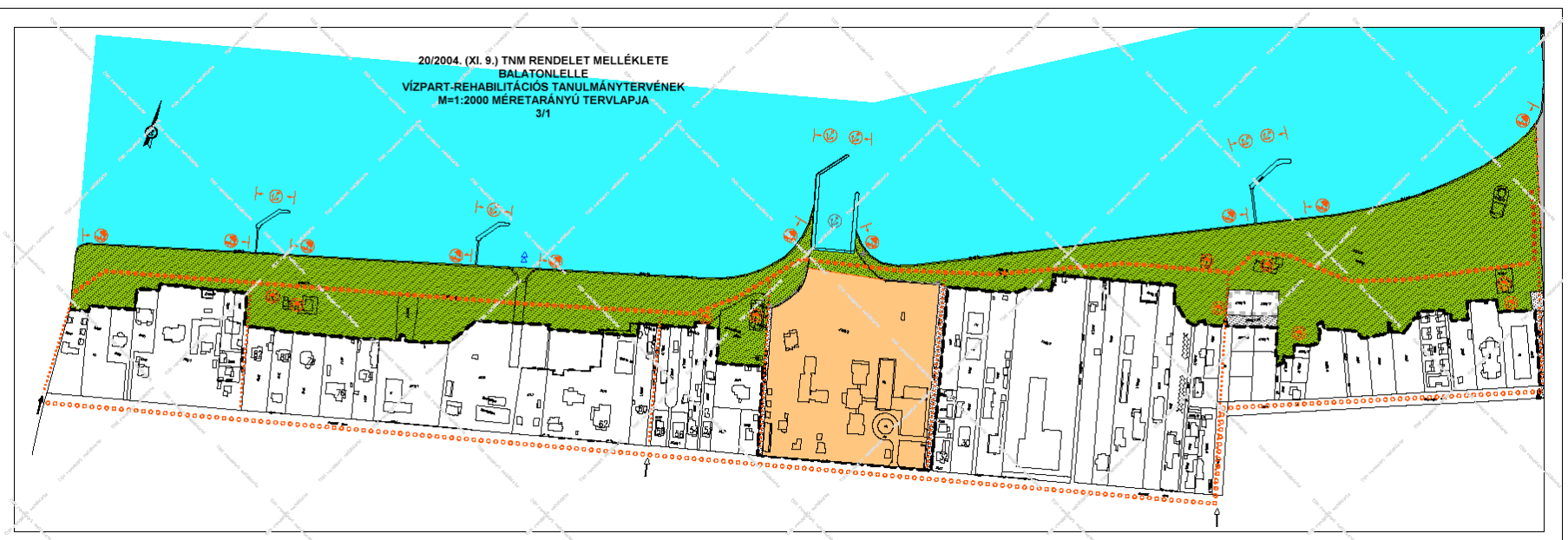
Védelemre javasolt településrész határa

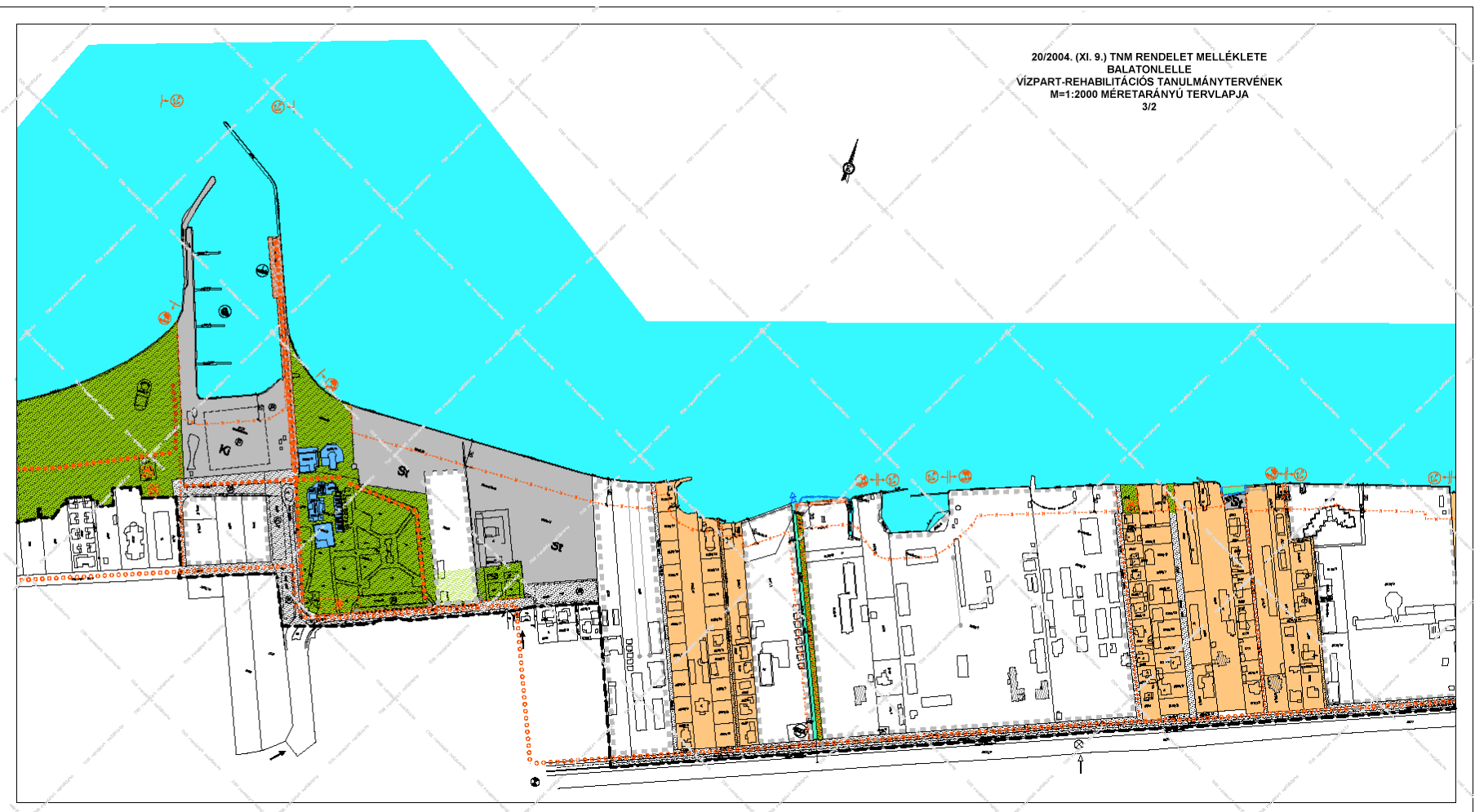
Védelemre javasolt egyedi tájérték

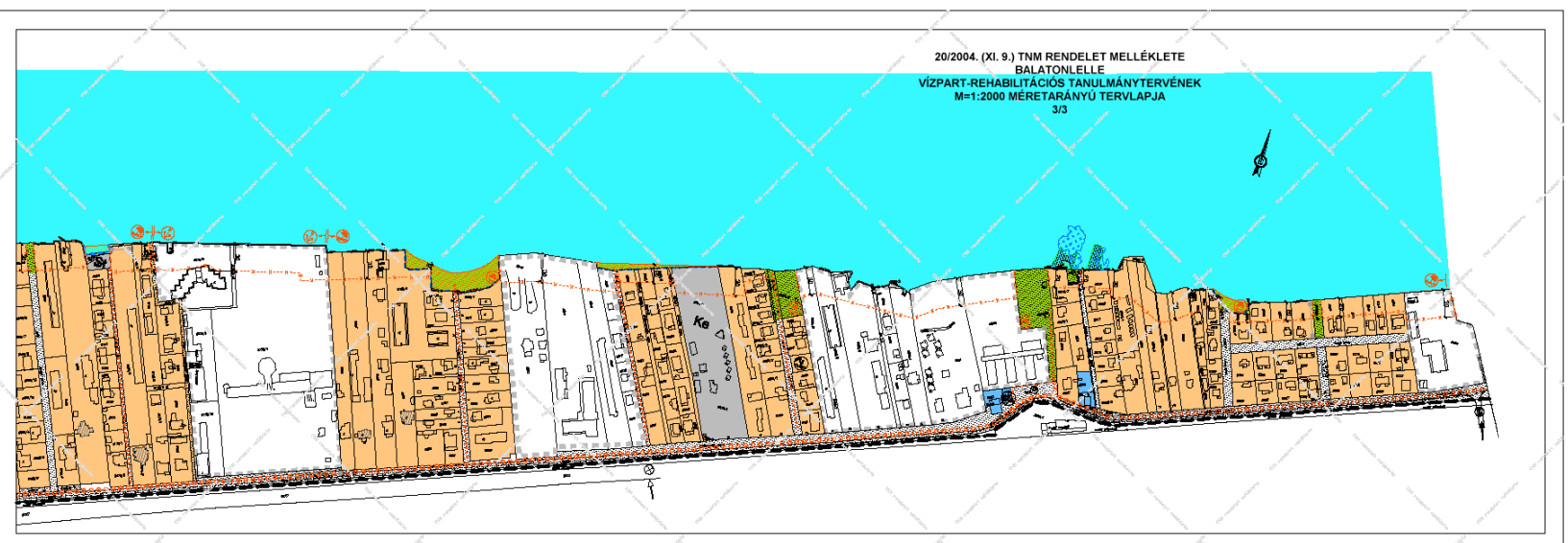
Javasolt szintbeni út–vasút-kereszteződés, javasolt gyalogos vasúti átkelő

Zöldterület kialakítására alkalmas terület

A tárca nélküli miniszter**21/2004. (XI. 9.) TNM****rendelete****Balatonboglár vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett területének lehatárolásáról és vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének elfogadásáról***

A Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény 58. § (2) bekezdése *a)* és *b)* pontjában kapott felhatalmazás, valamint a balatoni vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményeiről szóló 283/2002. (XII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: kormányrendelet) előírásaival összhangban a következőket rendelem el:

1. §

Balatonboglár vízpart-rehabilitációs tanulmánytervét e rendelet *mellékletével* kiadom.

2. §

(1) A kormányrendeletben meghatározott vízpart-rehabilitációs szabályozási követelmények Balatonboglár közigazgatási területén a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapján lehatárolt területre terjednek ki.

(2) A kormányrendeletben meghatározott szabályozási követelményeket az (1) bekezdés szerint lehatárolt tanulmányterv által meghatározott területfelhasználási egységekre kell alkalmazni.

* A Magyar Közlöny a rendelet mellékletét képező eredeti M=1:2000 méretarányú tervlapok kicsinyített példányaikat tartalmazza. A rendelet mellékletének M=1:2000 méretarányú eredeti tervlapjait a Magyar Hivatalos Közlönykiadó által kiadott CD tartalmazza, amelyet az előfizetők kérésre megkapnak [telefon: 36 (1) 266-9290/237 és 238 mellék, fax: 338-4746; postacím: 1394 Budapest 62, Pf. 357]. A rendelet mellékletét képező tervlapok eredeti méretarányú példányairól készült másolatok a sokszorosítás költségeinek térítésével megrendelhetők a VÁTI Magyar Regionális Fejlesztési és Urbanisztikai Közhasznú Társaságtól [1016 Budapest, Gellérthegy u. 30–32. Telefon: 36 (1) 224-3100].

3. §

(1) A helyi önkormányzat képviselő-testülete a zöldterületen lévő parti sétány területének megállapítása során eltérhet ezen területnek a melléklet szerinti vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben meghatározott, újonnan kialakítandó zöldterületen történő teljes vagy részleges kijelölésétől, ha a mellékletben megállapított, zöldterületen lévő parti sétány helyettesítésére olyan területen kerül sor, amely

a) a helyi önkormányzat tulajdonában lévő közterület, továbbá

b) a vízpart-rehabilitációs tanulmányterv szerint zöldterületek kijelölésére alkalmasnak és részlegesen összevont vagy összevont területfelhasználási kategóriaként szabályozott területnek minősül.

(2) E rendelet mellékletével kiadott vízpart-rehabilitációs tanulmánytervben megállapított különleges strandterületeken telekfelosztás és telekhatár rendezés nem végezhető.

4. §

A mellékletet képező vízpart-rehabilitációs tanulmányterv M=1:2000 méretarányú tervlapjának egy eredeti, hitelesített példányát – későbbi hozzáférés céljából – a Dokumentációs Központban helyezem el.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba.

(2) A rendelet előírásait a rendelet hatálybalépését követően indult államigazgatási ügyekben kell alkalmazni.

Dr. Kolber István s. k.,

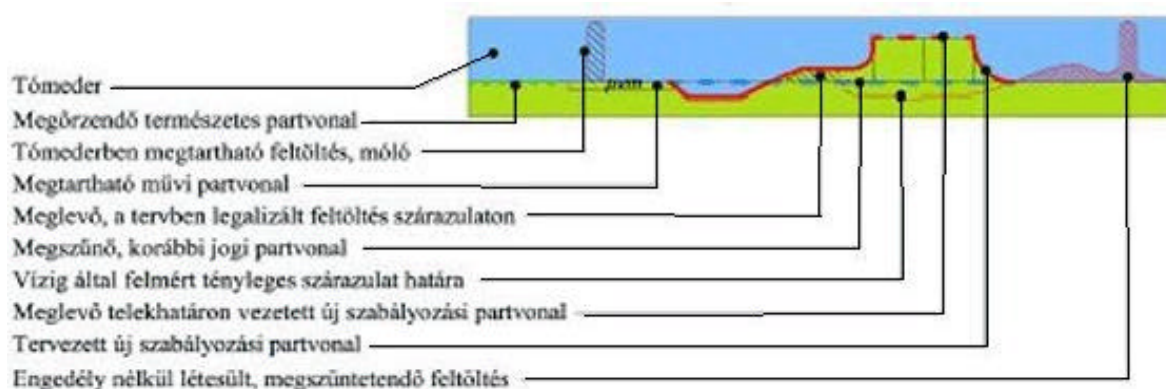
regionális fejlesztésért és felzárkóztatásért felelős
tárca nélküli miniszter

Melléklet a 21/2004. (XI. 9.) TNM rendelethez

Balatonboglár vízpart-rehabilitációs tanulmánytervének M=1:2000 méretarányú tervlapja

BALATONBOGLÁR VÍZPART-REHABILITÁCIÓS TANULMÁNYTERVE JELMAGYARÁZATA

A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERVEKBEN ÉRVÉNYESÍTENDŐ, JÓVÁHAGYANDÓ SZABÁLYOZÁSI ELEMEEK:

Építési hatósági intézkedést igénylő, engedély nélkül, ill. joghatályos településrendezési tervvel ellentétesen beépített terület

Újonnan kialakítandó közterületek, önkormányzati elővásárlási joggal terhelt területek

Kötelezően megtartandó közterületek

Telek közhasználat előtt el nem zárható területe

Beépítetlenül megőrzendő parti területsáv

Parti kemping létesítésére felhasználható partszakasz

A hajózási, sport és idegenforgalmi célú kikötők létesítésére felhasználható partszakasz

Strandolásra alkalmas partszakasz

Parti sétány kialakítására alkalmas nyomvonal

Elsődlegesen gyalogút kialakítására alkalmas nyomvonal

Önálló kerékpárút vagy kijelölt kerékpársáv kialakítására alkalmas nyomvonal

Elsődlegesen közút kialakítására alkalmas nyomvonal

Tervezett parkoló területe

Zöldterületen elhelyezhető építmények számára kijelölt terület

Kötelezően rögzített szabályozási vonal és szabályozási szélesség méterben

Tervezett belterületi határ

Megszüntető jel a tómederben

- kertvárosias lakóterület

- vegyes terület

- gazdasági terület

- üdülõterület

- különleges terület 5% v. annál nagyobb beépítettség engedélyezésével
(a beírás a jellegére utal*)

- kötőtpálya (vasúti) közlekedési terület

- közlekedési célú terület

- zöldségterület

- védelmi, valamint egészségügyi, szociális és turisztikai rendeltetésű erdőterület

* A különleges területek betűjelei a 283/2002. Korm. rend. alapján:

Okt = oktatási központ területe

K = kemping terület

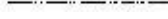
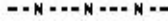
Eü = egészségügyi terület

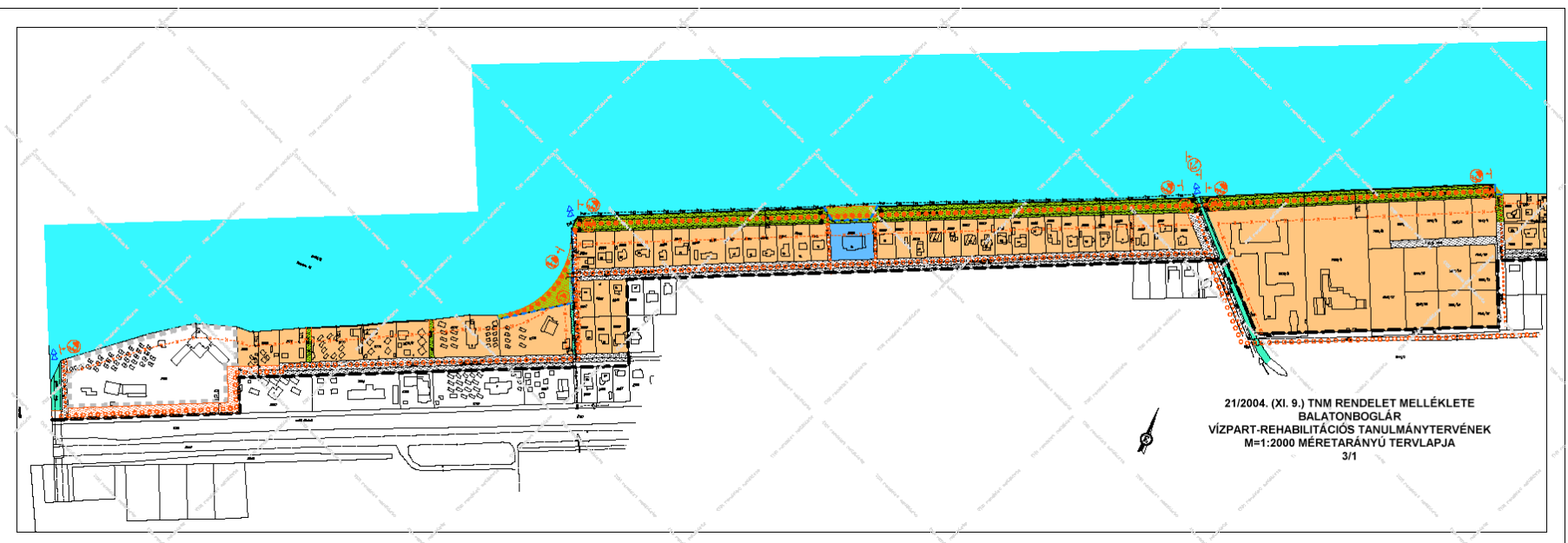
Szk = szabadidőközpont

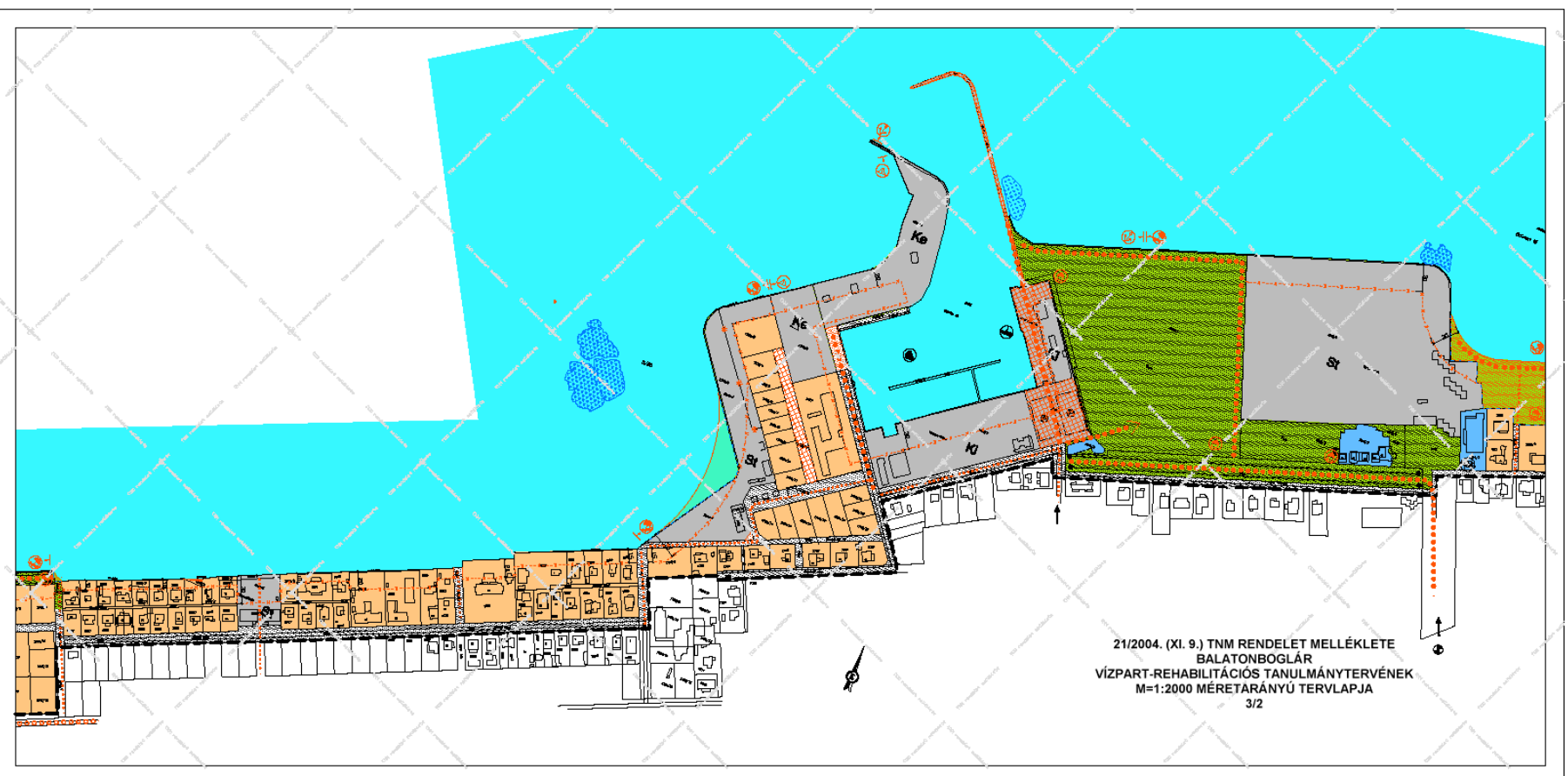
Sp = nagykiterjedésű sportolási célú terület

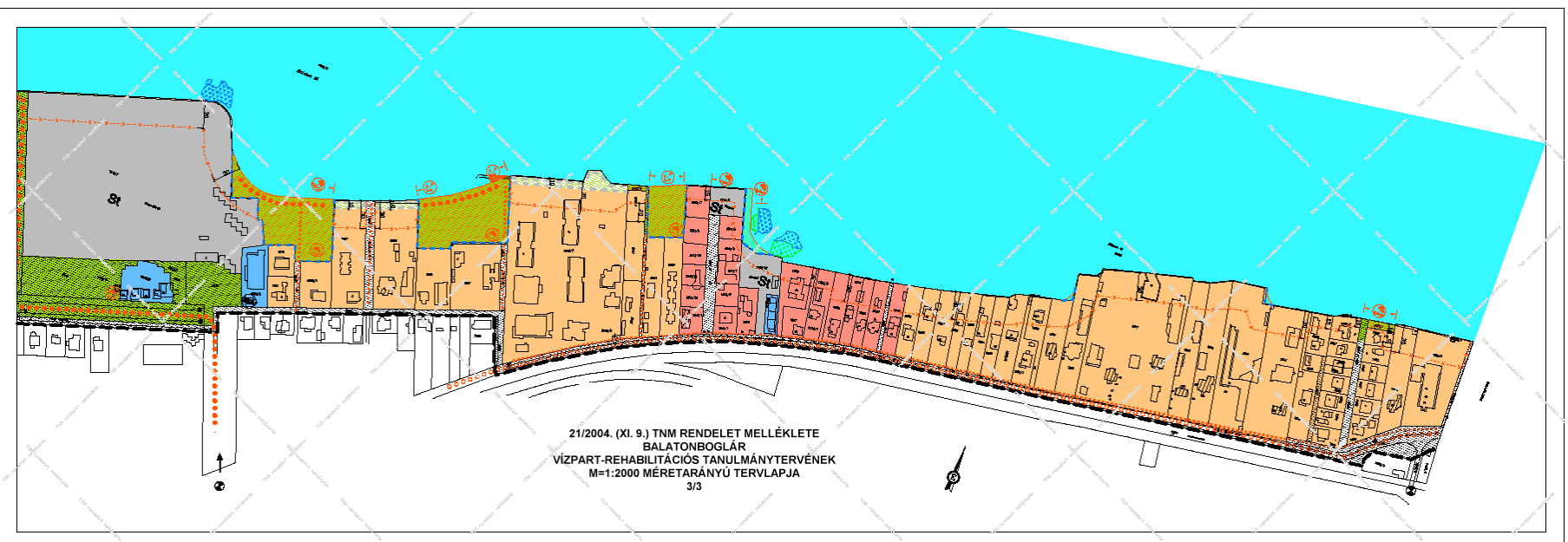
Ki = kikötő területe

St = strandterület

- vízgazdálkodási terület tómedren kívül	
- vízgazdálkodási terület a tómederben	
- mezőgazdasági terület	
Összevont területfelhasználási egység	
Részlegesen összevont területfelhasználási egység	
Övezethatár azonos területfelhasználáson belül	
A vízpart-rehabilitációs szabályozási követelményekkel érintett terület határa	
ALAPTÉRKÉPI ELEMEEK:	
Közigazgatási határ	
Belterületi határ	
TÁJÉKOZTATÓ VIZSGÁLATI ELEMEEK:	
Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.a, II.a, III.a, IV.a, V.a nádosztály)	
Nádasterületek és minősítésük a nádaskataszter szerint (I.b, II.b, III.b, IV.b, V.b nádosztály)	
Természetközeli növénytársulással fedett partmenti terület	
Meglévő hajóállomás	
Meglévő, engedéllyel rendelkező vitorlaskikötő, csónakkikötő	
Meglévő, engedélyezés alatt levő kikötő	
Meglévő parkoló	
Szintbeni út–vasút-kereszteződés, gyalogos vasúti átkelő	
Település felől érkező jelentős gépjármű, illetve gyalogos forgalom	
Meglévő híd	
Balatonba betorkolló vízbefolyás	
Meglévő vízmű	
Meglévő szennyvízátemelő	
Nemzeti park határa	
Országos jelentőségű természetvédelmi terület határa	
Meglévő helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa	
Védett fa, fasor	
Védett egyedi művi érték	
Védett településrész határa	
Védett régészeti terület határa	
Védett egyedi tájérték	
JAVASOLT ELEMEEK:	
Tervezett természetvédelmi terület határa	
Javasolt helyi jelentőségű természetvédelmi terület határa	
Védelemre javasolt fa, fasor	
Védelemre javasolt egyedi művi érték	
Védelemre javasolt településrész határa	
Védelemre javasolt egyedi tájérték	
Javasolt szintbeni út–vasút-kereszteződés, javasolt gyalogos vasúti átkelő	
Zöldterület kialakítására alkalmas terület	

III. rész HATÁROZATOK

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 42/2004. (XI. 9.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára és megsemmisítésére, valamint alkotmányjogi panaszok, továbbá mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványok alapján – *dr. Harmathy Attila* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta az alábbi

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 270. § (2) bekezdés „és” szövegrésze, valamint az ezt követő *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjai alkotmányellenesek, ezért e rendelkezéseket megsemmisíti.

A megsemmisítés következtében a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 270. § (2) bekezdése az alábbi szöveggel marad hatályban:

„(2) A felülvizsgálati kérelem akkor terjeszthető elő, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő.”

2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény a 273. § (5) bekezdés első mondata alkotmányellenes, ezért e rendelkezést megsemmisíti.

A megsemmisítés következtében a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 273. § (5) bekezdése az alábbi szöveggel marad hatályban:

„(5) Az eljáró bíró a felülvizsgálati kérelem megvizsgálásáról – elutasítása esetében indokolással ellátott – végzéssel dönt.”

3. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 270–275. §-ának – a határozatban elbírált alkotmányjogi összefüggések szerinti – egésze, valamint a 273. § (1) bekezdésének alkotmányellenessége megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

4. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 273. § (5) bekezdésével összefüggésben előterjesztett mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására vonatkozó indítványt elutasítja.

5. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 340. §, 340/A. §, 341. § alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

6. Az Alkotmánybíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése és 20. § (9) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

7. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Legfelsőbb Bíróságnak a – felülvizsgálati kérelem előzetes megvizsgálása alapján hozott – Pfv.E. 21.562/2003/6. számú, Pfv. 21.399/2003/2. számú, a Kfv.E. 35.520/2003/2. számú, a Kfv.II. 40.006/2002/2. számú, a Kfv.E. 39.063/2004/6. számú, a Kfv. EX. 39.068/2004/6. számú, a Kfv.E. 37.155/2004/2. számú és a Pfv.E. 20.116/2004/2. számú ügyeiben az alkotmányellenessé nyilvánított rendelkezések nem alkalmazhatók.

8. Az Alkotmánybíróság, a Legfelsőbb Bíróságnak a – felülvizsgálati kérelem előzetes megvizsgálása alapján hozott – Mfv. 10.492/2002/1. számú, Kfv.E. 39.479/2003/6. számú, Pfv.II. 21.935/2003. számú, Kfv.E. 39.660/2003/2. számú, Pfv.E. 20.056/2004/2. számú ügyeiben az alkalmazási tilalom megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszokat elutasítja.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

Az Alkotmánybírósághoz több indítvány érkezett a Polgári perrendtartásról szóló – a 2001. évi CV. törvénnyel módosított – 1952. évi III. törvénynek (a továbbiakban: Pp.) a felülvizsgálati rendszert szabályozó rendelkezéseivel kapcsolatban. Az Alkotmánybíróság az indítványokat egyesítette, s azokat egy eljárásban bírálta el.

1. Az egyik indítványozó a megváltozott Pp.-beli szabályokat három területen is alkotmányellenesnek tartotta:

1.1. A Pp. 270. § (2) bekezdése a felülvizsgálati kérelem előterjesztésének feltételeit határozza meg. Az indítványozó szerint a bírói és a törvényhozói hatalmi ág alkotmányos kapcsolatában átfedést eredményez, hogy a felülvizs-

gálat megengedhetőségének feltételeként nem elegendő a jogszabálysértés, hanem e mellett – a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai alapján – további feltétel, hogy a felülvizsgálni kért határozat eltérjen a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatától, vagy a határozat felülvizsgálatát a joggyakorlat egysége, továbbfejlesztése indokolja. Az indítványozó szerint a Pp. e szabálya az állampolgárok részére a bírói gyakorlatot egységesítő határozatok, illetve elvi jelentőségű egyedi ügyekben foglalt döntések ismeretét teszi kötelezővé. Mindezekhez az állampolgároknak alkalmazkodniuk kell, továbbá – érvel az indítványozó – a Pp. elvárja, hogy az állampolgárok a joggyakorlat egységessége vagy továbbfejlesztése tekintetében is ismeretekkel rendelkezzenek. Az indítványozó szerint a jogszabályoknak nem tekinthető jogforrások jogszabályi erővel való felruházása sérti a törvényhozó és a bírói hatalom közötti elválasztás elvét, ellentétben áll az Alkotmány 47. § (2) bekezdésébe foglalt azon rendelkezéssel, amely szerint a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatai csak a bíróságokra kötelezőek, de a bírói jogalkotás ellentétes az Alkotmány 50. §-ában meghatározott bírósági feladatokkal is. Az indítványozó ezzel összefüggésben felveti, hogy a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (9) bekezdése a jogegységi határozattal azonos rangra emeli a korábbi elvi irányítási eszközöket amikor kimondja, hogy a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (a továbbiakban: Bsz.) „hatálybalépése előtt meghozott irányelv, elvi döntés és kollégiumi állásfoglalás – amíg az a Bsz. alapján alkalmazható – a Pp. 270. § (2) bekezdésének *b)* pontja tekintetében a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett határozattal azonos megítélés alá esik”. E rendelkezéssel a Pp. a jogegységi határozat rangjára emelte a korábbi irányelveket, elvi döntéseket és kollégiumi állásfoglalásokat is, holott ezek feltétlen figyelembevétele egykor nem volt kötelező.

Az indítványozó összefoglalva álláspontját úgy véli, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai azzal járnak, hogy a jövőben „amikor a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatot hoz, vagy elvi jellegű ügyben ítélik, azzal a tudattal dönthet, hogy egyúttal jogszabályt is alkot”. Az indítványozó a hatalommegosztásból eredő egyensúly helyreállítása végett kéri a Pp. idézett rendelkezéseinek megsemmisítését.

1.2. Az indítványozó a felülvizsgálati eljárásban bevezetett egyesbíró intézményével kapcsolatosan is több alkotmányossági kifogást fogalmazott meg. A Pp. 273. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság hivatásos bírása mint egyesbíró előzetesen megvizsgálja abból a szempontból, hogy a kérelem megfelel-e a 270. §-ban meghatározott feltételeknek, illetve az egyéb törvényes követelményeknek. Ha a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére előírt jogszabályi feltételek nem állnak fenn, a bíró a felülvizsgálati kérelmet elutasítja.

Az indítványozó kifejti, hogy az Alkotmány 46. §-a főszabályként a társas-bíráskodás elvét rögzíti. Bár az Alkot-

mány lehetővé teszi az ettől való eltérést, de ez nem vonatkozhat olyan esetekre, amikor a tanácsban döntött fellebbezési bíróság ítéletével kapcsolatos jogkérdésről (s nem tényként megállapítható technikai kérdésekről) kell állást foglalni. A Pp. 273. § (1) bekezdése alapján az egyesbíró érdemben és véglegesen határoz, a jogi szempontból igen is vitatható – a Pp. 270. § (2) bekezdésében írt – feltételek meglétéről. E szabály – az indítványozó szerint – ellentétben áll továbbá az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében rögzített nyilvános tárgyalás elvével is. A Pp. 273. § (1) bekezdése alapján az egyesbíró a felek meghallgatása nélkül, nem nyilvános tárgyaláson dönt az érdemi elbírálásra alkalmasságról, mégpedig véglegesen. E szabály még azt a lehetőséget sem adja meg a feleknek – mint a Pp. 274. §-a –, hogy ha a felek kéri, akkor tárgyalást kell tartani.

Az indítványozó szerint a Pp. 273. § (1) bekezdése, és a fentebb ismertetett 270. § (2) bekezdése végeredményben ugyanazt a helyzetet hozta vissza, amelyet korábban – az Alkotmánybírók az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelme miatt alkotmányellenesnek minősített – törvényességi óvás intézményesített. A vizsgálni kért szabályok a jogbiztonságot több szempontból is sértik.

1.3. Az indítványozó végül a Pp. 340. §, 340/A. §-a és 341. §-ában szabályozott közigazgatási és társadalombiztosítási perekkel kapcsolatban fejtette ki alkotmányos aggályait. Az indítványozó ismertetette, hogy ezekben a perekben korábban a felülvizsgálat lehetősége jelentette jogszabálysértés esetén az egyfokú jogorvoslatot. Ugyanakkor e perekre is irányadó a Pp. 270. § (2) bekezdésébe foglalt korlátozás, így a jogorvoslatba való jog jogszabálysértés esetén aránytalanul és indokolatlanul beszűkült, ami nemcsak az Alkotmány 57. § (5) bekezdését sérti (amely eleve minősített többséget ír elő a jogorvoslati jog korlátozásához), de az Alkotmány 50. § (1) bekezdésében védett értéket, az állampolgárok jogait és törvényes érdekeinek alkotmányos védelmét az állam közigazgatási hatóságaival szemben. Társadalombiztosítási perekben pedig a nyugdíjhoz való jog érvényesítése esik indokolatlan és méltánytalan korlátozás alá.

Az indítványozó a fenti indokok alapján kéri megsemmisíteni a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjait, 273. § (1) bekezdését, 340. §-át, 340/A. §-át és 341. §-át.

2. A másik indítványozó a Pp.-nek a – 2001. évi CV. törvény által történő – felülvizsgálati eljárást érintő valamennyi módosítása vizsgálatát és hatálybalépéséig visszamenőleges megsemmisítését kérte. (A 2001. évi CV. törvény 9–14. §-ai által módosított Pp. 270–275. §-ok.)

Az indítványozó kifejtette, hogy az Alkotmány 57. § (5) bekezdése értelmében a jogorvoslati jogot csak kétharmados törvény korlátozhatja, az Alkotmány nem tesz különbséget rendes és rendkívüli jogorvoslat között. Az egyszerű többséggel elfogadott Pp. módosítás a jogorvoslati jogot vitathatatlanul szűkítette akkor, amikor a jog-

szabálysértésre hivatkozáson túl további feltételek fennállását követeli meg a felülvizsgálati kérelem elfogadhatóságakor. Az indítványozó kérelmét akként fogalmazta meg, hogy ha az Alkotmánybíróság a minősített többséggel kapcsolatos álláspontját nem találja megalapozottnak, akkor tartalmi vizsgálatot kér a módosított Pp. 273. § (1) bekezdésében bevezetett egyesbíró intézményével szemben. Az egyesbíró a Pp. 270. §-ában foglalt feltételek fennállásának vizsgálatakor szükségképpen mérlegel, érdemi de nem megfellebbezhető döntést hoz. Ennek keretében véglegesen elzárhatja a feleket attól, hogy a felülvizsgálati kérelmet – mint súlyának megfelelő jogorvoslatot – a Legfelsőbb Bíróság tanácsa elbírálja, amely a jogorvoslatához való jog tartalmát sérti. Véleménye szerint az egyesbíró legfeljebb alaki kérdésekről dönthet.

Az indítványozó kérelmét konkrét ügyekkel összefüggésben, de nem alkotmányjogi panasz keretében terjesztette elő. Visszamenőleges hatályú megsemmisítéssel szeretné elérni, hogy a beadványában jelölt – és egyesbíró által elutasított – ügyek a felülvizsgálati tanács elé kerüljenek.

3. Az Alkotmánybírósághoz benyújtott újabb indítvány alkotmányjogi panasz és mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség hatáskörökben kéri vizsgálni a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos egyes rendelkezéseit.

3.1. Az indítványozó véleménye, hogy a Pp.-nek a felülvizsgálati eljárásra vonatkozó – módosított – szabályai rendkívüli és indokolatlan mértékben leszűkítették a felülvizsgálat lehetőségét. A Pp. 270. § (2) bekezdése ugyanis a jogszabálysértésen túl további feltételeket támaszt a megengedhetőség tárgyában. Kifejtette, hogy a felülvizsgálat megengedhetőségről ráadásul egyesbíró dönt, ennek keretében az elutasító döntés ügydöntő határozat, hiszen ilyen esetben a felülvizsgálat érdemben való lefolytatása kizárt. Ugyanakkor a Pp. 273. § (5) bekezdése értelmében az eljáró bíró határozata ellen jogorvoslatnak nincs helye. E szabályok azon túl, hogy a jogorvoslatához való alapjogot sértik, ellentétesek a az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság követelményével. „A jogbiztonság szempontjából elengedhetetlen szempont, hogy adott esetben egy indokolt és jogos felülvizsgálati eljárás egy esetleges téves döntés folytán ne kerüljön mellőzésre”- érvelt az indítványozó. Alkotmányjogi panaszában ezért a Pp. 270. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezések olyan jellegű megsemmisítését kérte, amellyel lehetővé válna, hogy önmagában a jogszabálysértés is alapot adjon a felülvizsgálat lefolytatására, továbbá a Pp. 273. § (5) bekezdésének – az egyesbíró határozata elleni jogorvoslatot kizáró szabálynak – megsemmisítésére terjesztett elő kérelmet. Az alkotmányjogi panaszát a Legfelsőbb Bíróság Mfv. 10.492/2002/1. számú a felülvizsgálati kérelmet elutasító egyesbírói döntésére alapozta, idézve az Alkotmánybíróság azon gyakorlatát, amely szerint, ha az alapjogsérelem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, az Abtv. 48. § (2) bekezdés szerinti hatvan napot a rendkívüli jogor-

voslati eljárásban hozott határozat kézbesítésétől kell számítani. Az indítványozó hiánypótlás keretében igazolta, hogy eredeti kérelmét az Abtv. 48. § (2) bekezdésében meghatározott hatvannapos határidő utolsó napján adta postára. Ugyanakkor a hiánypótlásra adott válaszában az eredeti kérelmét fenntartva – s annak indokait bővítve (pl. hogy a felülvizsgálat megengedhetősége korlátlan diszkrecionális joggá változott) – kiterjesztette indítványát a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdésére is. E szerint a törvénynek a felülvizsgálati eljárás szabályait megállapító rendelkezéseit a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben akkor lehet alkalmazni, ha az ügyben a bíróság a jogerős határozatot még nem hozta meg. Álláspontja szerint e szabály visszamenőleges hatályú, amely ellentétes az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével.

3.2. Az indítványozó beadványaiban mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is kérte. Erre vonatkozó indokolása úgy szól, hogy „a jogalkotó alkotmányellenes helyzetet hozott létre azzal, hogy a felülvizsgálat megengedhetősége tárgyában a jogorvoslatot nem biztosította, illetve az elutasító határozat tárgyában a határozat törvényességének megdönthetőségére irányuló törvényi szabályozást nem hozta létre”.

3.3. Ezen indítványozó – a fenti érvekkel – újabb alkotmányjogi panaszokat terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Legfelsőbb Bíróság Pfv. E. 21.562/2003/6. számú, Kfv.E. 39.063/2004/6. számú és a Kfv. EX. 39.068/2004/6. számú a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító egyesbírói döntés ellen. Indítványaiban a Pp. 270. § (2) bekezdésének, 273. § (5) bekezdésének, és a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdésének vizsgálatát és megsemmisítését kérte az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, a 47. § (2) bekezdésébe és az 57. § (5) bekezdésébe ütközés miatt. Az indítványozó az Alkotmány 47. § (2) bekezdése alapján utal a Bs. jogegységi eljárásra vonatkozó rendelkezéseivel való ellentétre, illetve újból megfogalmazta a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló kérelmét is.

4. Újabb indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Legfelsőbb Bíróság Pfv. 21.399/2003/2. felülvizsgálati kérelmet elutasító egyesbírói döntésével kapcsolatban. Álláspontja szerint a Pp. 270. § (2) bekezdése az Alkotmány több rendelkezését is sérti. A Pp. 270. § (2) bekezdés a), b), ba) és bb) pontjai – érvel az indítványozó – alkotmányos felhatalmazás nélkül jogszabálynak nem minősülő jogalkalmazói aktusokat emel törvényi szintre, a „Legfelsőbb Bíróságot pedig törvényhozó jogalkotói szintre”. Véleménye szerint mindez sérti az államhatalmi ágak elválasztásának elvét. A vizsgálni kért szabályozás által egyrészt „a bíróságok jogalkalmazásának egységességét biztosító jogalkalmazó szerv törvényrontó, törvénytörő hatást kiváltó jogosítványt szerzett”, másrészt – az állampolgárok oldaláról – „a megvalósult törvénytörés ténye ön-

magában nem elégséges a jogsérelem orvoslásához, a törvényesség érvényre juttatásához”. Álláspontja szerint mindez a jogbiztonságot sérti, továbbá az Alkotmány más rendelkezéseivel is ellentétes.

Az indítványozó kifejti továbbá, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdésében szereplő joggyakorlat egysége mint kritérium, annyira elvont fogalom, hogy a Pp. hatályosulása – egyedi ügyeknek e kritérium alapján való mérése – körében nem kezelhető. Rámutat végül, hogy a Pp. vizsgálni kért szabályai által a jogegységi határozatok mindenkire nézve kötelezővé válnak, szemben az Alkotmány 47. § (2) bekezdésével, melynek értelmében az csak a bíróságokra kötelező.

5. További indítványozó utólagos absztrakt normakontrollra irányuló kérelmet nyújtott be a Pp. 270. § (2) bekezdés a), b), ba) és bb) pontjai, valamint a 340. § (1) és (2) bekezdése, továbbá a 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése alkotmányellenességének vizsgálatára és megsemmisítésére.

5.1. Az indítványozó szerint a Pp. 270. § (2) bekezdés a), b), ba) és bb) pontjai sértik a törvény előtti egyenlőség elvét [Alkotmány 57. § (1) bekezdés], mert – más jogorvoslatokhoz képest – indokolatlan és alkotmányellenes feltételeket állítanak az eljárás megindításához. Sérti a bírói függetlenség elvét [Alkotmány 50. § (3) bekezdés], mert hiába veszi észre a bíró, hogy a felülvizsgálni kért határozat jogszabálysértő, a további feltételek hiánya miatt el kell utasítani a felülvizsgálat megindítására irányuló kérelmet. Sérti a hatalommegosztás elvét [Alkotmány 2. § (1) bekezdés], mert a parlament által hozott törvényekkel szemben „az érintett bíróság ’belső döntéseit’ jogszabályi rangra emeli”. Ez utóbbi a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvénnyel is ellentétben áll, mert az egységesítő jogértelmezés se nem jogszabály, se nem az állami irányítás egyéb jogi eszköze.

5.2. Az indítványozó kifejti, hogy a 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése a folyamatban lévő ügyekben való alkalmazhatóság kimondásával az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe ütköző visszaható hatályú rendelkezést tartalmaz.

5.3. Az indítványozó szerint a Pp. 340. § (1) és (2) bekezdése közigazgatási perekben csak korlátozott, s csak egyes esetekben megengedett „fellebbezést” intézményesít, amely sérti az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében meghatározott törvény előtti egyenlőséget, az ügyfajták szerinti különbségtétel pedig az Alkotmány 70/A. §-át. Véleménye szerint az Alkotmány 70/A. §-ának a sérelme azért is fennáll, mert a közigazgatási perekben az állam az ellenérdekű és perelhető fél, a jogorvoslat megvonása ebben a körben az állam túlsúlyát erősíti.

6. További indítványozó alkotmányjogi panasz hatáskörben a Pp. felülvizsgálatot szabályozó rendelkezéseinek egésze, illetve részbeni megsemmisítésére tett indítványt.

Az indítványozó álláspontja, hogy a felülvizsgálatra vonatkozó hatályos szabályozás a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban alkotmányellenessé nyilvánított törvényességi óvással azonos okból alkotmányellenes. Kifejti továbbá, hogy a Pp. XIV. fejezetében az „elvi jelentőségű jogkérdés” formula alkalmazása is alkotmányellenességhez vezet, mivel – véli az indítványozó – a felülvizsgálat jogintézményének „a jogalkalmazás során felmerült jogkérdéseket kell megválaszolniuk, nem az elvi jelentőségűeket”. Részleteiben az indítványozó megsemmisíteni kéri a Pp. 270. §-ának a felülvizsgálat feltételeit meghatározó, a 273. § (1) bekezdés második mondatának a felülvizsgálat feltételeinek meg nem felelő kérelem elutasításáról szóló rendelkezéseit, valamint a 273. § (5) bekezdését, amely az egyesbíró döntése elleni jogorvoslatot kizáró rendelkezést tartalmazza. Az indítványozó a közigazgatási perekkel összefüggésben is érvelt, de a Pp. közigazgatási perekkel kapcsolatos szabályaival összefüggésben határozott kérelmet nem fogalmazott meg. Véleménye, hogy a fentebb konkrétan megjelölt rendelkezések az Alkotmány több szabályával, így: a 2. §-ával, 7. §-ával, 8. §-ával, 50. § (1)–(2) bekezdésével, 51. § (1) és (3) bekezdésével, 54. § (1) és (2) bekezdésével, az 56. §-sal, az 57. § (1) bekezdésével, a 64. §-sal és a 70/A. §-sal is ellentétben állnak.

Az indítványozó a fenti jogi indokokkal alátámasztott alkotmányjogi panaszát a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E 39.479/2003/6. számú, a felülvizsgálati kérelmet elutasító egyesbírói döntésével kapcsolatban terjesztette elő.

7. Alkotmányjogi panasz érkezett továbbá a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II. 21.935/2003. számú, felülvizsgálati kérelmet előzetes vizsgálat során elutasító végzésével szemben. Az indítványozó az egyesbíró által való elutasíthatóság alkotmányosságát vitatta, azonban ebben az ügyben a perújítási kérelmet elutasító jogerős végzés felülvizsgálatának befogadhatóságára azért nem került sor, mert e végzés – mint ahogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító végzés tartalmazza – nem minősül az ügy érdemében hozott végzésnek.

8. A Pp. 270. § (2) bekezdésének utólagos absztrakt normakontroll hatáskörben történő vizsgálatára – a fent jelölt problémakörökben – további indítvány is érkezett. Az indítványozó az Alkotmány 8. § (1) bekezdése, 45. § (1) bekezdése, 50. § (1)–(2) bekezdése, 57. § (1) és (5) bekezdése, 70/A. § (1) és (3) bekezdése, valamint a 70/K. §-a sérelmét állította. Az indítványozó ügyvéd bár egyedi ügygel összefüggésben terjesztette elő kérelmét, de a vizsgálatot ebben az ügyben nem alkotmányjogi panasz hatáskörben kezdeményezte. Ugyanezen indítványozó mások képviselőjében három alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a fentiekkel azonos érvek alapján. Az alkotmányjogi panaszok a Legfelsőbb Bíróságnak a felülvizsgálati kérelmet előzetesen megvizsgáló Kfv.E. 35.520/2003/2. számú, Kfv.E. 39.660/2003/2. számú és Pfv. E. 20.056/2004/2. számú végzéseit érintették.

9. Újabb alkotmányjogi panasz – a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II. 40.006/2002/2. számú, egyesbírói döntéséhez kapcsolódva – az alkotmányossági vizsgálatot a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjainak az Alkotmány 47. § (2) bekezdésével és 57. § (5) bekezdésével való ellentéte miatt kezdeményezte. Az indítványozó szerint a vizsgálni kért törvényi szabály a Legfelsőbb Bíróságot törvényhozói jogalkotói szintre emelte.

10. Alkotmányjogi panasz hatáskörben – a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 37.155/2004/2. számú egyesbírói döntésre alapozva – újabb indítványozó a Pp. 270. § (2) bekezdésének és 273. § (1) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatát és megsemmisítését kérte. Az indítványozó az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe foglalt jogállamiság sérelmére hivatkozott.

11. Másik indítványozó – a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 20.116/2004/2. számú döntésére alapított alkotmányjogi panasz alapján – a Pp. 273. § (5) bekezdésének megsemmisítésére terjesztett elő kérelmét. Ügyében a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségét elutasító egyesbírói döntés kimondta, hogy a felvetett jogi kérdések a felülvizsgálatot a jog fejlődéséhez, a jogalkalmazás egységéhez fűződő érdekből nem indokolják. Az indítványozó szerint a felülvizsgálati kérelemnek Pp. 270. § (2) bekezdés *b)* pontján alapuló – a Pp. 273. § (5) bekezdése értelmében – megfellebbezhetetlen elutasítása az Alkotmány 2. § (1) bekezdésébe, a 8. § (2) bekezdésébe és az 57. § (5) bekezdésébe ütközik.

12. Végül szintén egyedi ügygel összefüggésben a Pp.-nek az egyesbírói eljárást szabályozó 273. § (1) és (5) bekezdésének alkotmányossági vizsgálatára önkormányzat terjesztett elő kérelmet. Az önkormányzat nem kérte az alkotmányjogi panasz hatáskörben történő eljárást, csupán a jelölt rendelkezések megsemmisítését kezdeményezte az Alkotmány 47. § (1)–(2) bekezdései és az 57. § (5) bekezdésének sérelmét állítva.

Az Alkotmánybíróság eljárása során beszerezte az igazságügy-miniszter véleményét.

II.

1. Az Alkotmány indítványozók által hivatkozott rendelkezései szerint:

„2. § (1) A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”

„7. § (2) A jogalkotás rendjét törvény szabályozza, amelynek elfogadásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges.”

„8. § (1) A Magyar Köztársaság elismeri az ember sértetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteltben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége.

(2) A Magyar Köztársaságban az alapvető jogokra és kötelességekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg, alapvető jog lényeges tartalmát azonban nem korlátozhatja.”

„46. § (1) A bíróság – ha a törvény másképpen nem rendelkezik – tanácsban ítélezik.

(2) A törvény által meghatározott ügyekben és módon nem hivatásos bírák is részt vesznek az ítélezésben.

(3) Egyesbíróként és a tanács elnökeként csak hivatásos bíró járhat el.”

„47. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a Magyar Köztársaság legfőbb bírósági szerve.

(2) A Legfelsőbb Bíróság biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek.”

„50. § (1) A Magyar Köztársaság bíróságai védik és biztosítják az alkotmányos rendet, a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogait és törvényes érdekeit, büntetik a bűncselekmények elkövetőit.

(2) A bíróság ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét.”

„51. § (1) A Magyar Köztársaság legfőbb ügyésze és az ügyészség gondoskodik a természetes személyek, a jogi személyek és a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek jogainak a védelméről, valamint az alkotmányos rendet, az ország biztonságát és függetlenségét sértő vagy veszélyeztető minden cselekmény következetes üldözéséről.

(...)

(3) Az ügyészség közreműködik annak biztosításában, hogy mindenki megtartsa a törvényeket. Törvénysértés esetén – törvényben meghatározott esetekben és módon – fellép a törvényesség védelmében.”

„54. § (1) A Magyar Köztársaságban minden embernek veleszületett joga van az élethez és az emberi méltósághoz, amelyektől senkit nem lehet önkényesen megfosztani.

(2) Senkit nem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni, és különösen tilos emberen a hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletet végezni.”

„56. § A Magyar Köztársaságban minden ember jogképes.”

„57. § (1) A Magyar Köztársaságban a bíróság előtt mindenki egyenlő, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat, vagy valamely perben a jogait és kötelességeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság igazságos és nyilvános tárgyaláson bírálja el.

(...)

(5) A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jog-

viták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

„64. § A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van arra, hogy egyedül vagy másokkal együttesen írásban kérelmet vagy panaszt terjesszen az illetékes állami szerv elé.”

„70/A. § (1) A Magyar Köztársaság biztosítja a területén tartózkodó minden személy számára az emberi, illetve az állampolgári jogokat, bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.”

2. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény jelen ügyben irányadó – az indítványok elbírálásakor hatályos – rendelkezései:

„XIV. FEJEZET

Felülvizsgálat

270. § (1) A jogerős ítélet vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól a (2) bekezdésben meghatározott feltételek fennállása esetében a fél, a beavatkozó, valamint – a rendelkezés reá vonatkozó része tekintetében – az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz.

(2) A felülvizsgálati kérelem akkor terjeszthető elő, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő, és

a) a határozat eltér a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatától, vagy

b) felülvizsgálata a joggyakorlat egysége, továbbfejlesztése érdekében szükséges, mivel

ba) a határozattal kapcsolatban elvi jelentőségű jogkérdés merül fel, és a Legfelsőbb Bíróság a jogkérdést illetően – a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett módon – még nem hozott döntést, illetve

bb) a határozat olyan elvi jelentőségű jogkérdést dönt el, amelyre vonatkozóan a Legfelsőbb Bíróság a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében korábban eltérő tartalmú elvi határozatot tett közzé.

(3) Nem tekinthető az ügy érdemi elbírálására kihatónak különösen az a jogszabálysértés, amely

a) a jogerős határozatnak a kamatfizetésre, a perköltség összegére vagy viselésére vonatkozó, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére kötelező részének meghozatala során történt, továbbá

b) a határozatnak a teljesítési határidővel, a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos rendelkezését vagy az indokolását érinti.

271. § A felülvizsgálat kizárásáról csak e törvény rendelkezhet. Nincs helye felülvizsgálatnak

a) az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen, kivéve, ha azt törvény lehetővé teszi;

b) ha a fél a fellebbezési jogával nem élt és a másik fél fellebbezése alapján a másodfokú bíróság az első fokú határozatot helyben hagyta;

c) a házasságot érvénytelenítő vagy felbontó ítélet ellen az érvénytelenítés vagy a felbontás kérdésében;

d) az apaság vélelmét megdöntő ítélet ellen – az apaság vélelmét megdöntő részében – ha az apaság vélelmének megdöntését követően a gyermeket valamely személy teljes hatályú apai elismeréssel a magáénak ismerte el, vagy az apaságot jogerős bírói ítélet állapította meg, illetve, ha a gyermek anyjának utólagos házasságkötése folytán az anya férjét kell a gyermek apjának tekinteni;

e) a helyi önkormányzat ellen indult adósságrendezési eljárásban az adósságrendezés elrendelése tárgyában hozott végzés ellen;

f) a felszámolást elrendelő, illetve a felszámolási eljárás befejezéséről hozott végzés ellen;

g) a cég törlését elrendelő végzés ellen;

h) a gyülekezési jog gyakorlása tárgyában hozott határozat bírósági felülvizsgálata során hozott végzés ellen;

i) a választási eljárásban hozott bírósági határozat ellen;

j) az egyezséget jóváhagyó végzés ellen, továbbá

k) ha a határozatot a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati eljárásban hozta.

272. § (1) A felülvizsgálati kérelmet az első fokú határozatot hozó bíróságnál a határozat közlésétől számított hatvan napon belül kell benyújtani kettővel több példányban, mint ahány fél a perben érdekelve van. A felülvizsgálati kérelem benyújtására előírt határidő elmulasztása esetén az elmulasztott határidő utolsó napjától számított harminc nap elteltével igazolásnak akkor sincs helye, ha a mulasztás csak később jutott a fél tudomására, vagy az akadály csak később szűnt meg.

(2) A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a felülvizsgálati kérelem irányul, továbbá elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A felülvizsgálati kérelemben meg kell jelölni azokat a tényeket is, amelyek a 270. §-ban meghatározott feltételek fennállását megalapozzák. A felülvizsgálati kérelmet nem lehet megváltoztatni. A kérelem mindaddig visszavonható, amíg a Legfelsőbb Bíróság tanácsa a határozatát nem hozta meg.

(3) A felülvizsgálati kérelemhez – ha arra korábban nem került sor – csatolni kell a jogi képviselő meghatalmazását is. Ügyvédjelölt (jogi előadó) a Legfelsőbb Bíróság előtt nem járhat el.

(4) Ha a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló határidő valamennyi féllel szemben lejárt, illetve, ha a felülvizsgálati kérelmet valamennyi fél benyújtotta, az első fokú határozatot hozó bíróság azt a per irataival együtt haladéktalanul felterjeszti a Legfelsőbb Bírósághoz, a jogerős határozatot hozó bíróságot pedig a felülvizsgálati kérelem másolatának megküldésével értesíti az eljárás meg-

indításáról. Ha a végrehajtás elrendelése már megtörtént, a felülvizsgálati kérelmet beérkezését követően haladéktalanul fel kell terjeszteni.

273. § (1) A felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság hivatásos bírója mint egyesbíró előzetesen megvizsgálja abból a szempontból, hogy a kérelem megfelel-e a 270. §-ban meghatározott feltételeknek, illetve az egyéb törvényes követelményeknek. Ha a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére előírt jogszabályi feltételek nem állnak fenn, a bíró a felülvizsgálati kérelmet elutasítja.

(2) Az eljáró bíró elutasítja a felülvizsgálati kérelmet akkor is, ha a kérelem előterjesztője

a) a megadott lakóhelyéről (székhelyéről) nem idézhető, illetve onnan ismeretlen helyre költözött, vagy

b) a jogi képviselétől felhívás ellenére nem gondoskodik, és pártfogó ügyvéd kirendelését sem kéri, illetve kérheti.

(3) A felülvizsgálati kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, de az eljáró bíró a felülvizsgálati kérelem előzetes megvizsgálásának befejezésekor – ha nem kerül sor a kérelem elutasítására – a határozat végrehajtását a fél kérelmére felfüggesztheti, illetve a felülvizsgálati kérelem benyújtásának tényéről – ha a fél a felülvizsgálati kérelemben ezt kérte és annak jogszabályi feltételei fennállnak – értesíti a földhivatalt.

(4) A felülvizsgálati kérelem előzetes megvizsgálásának eredményéről az eljáró bíró a felülvizsgálati kérelemnek a Legfelsőbb Bírósághoz való érkezését követő hatvan napon belül határoz, kivéve, ha az ügyben hiánypótlásra volt szükség. Ebben az esetben a határidő a hiánypótlásra engedélyezhető határidővel, de legfeljebb tizenöt nappal meghosszabbodik.

(5) Az eljáró bíró határozatai ellen jogorvoslatnak nincs helye. Az eljáró bíró a felülvizsgálati kérelem megvizsgálásáról – elutasítása esetében indokolással ellátott – végzéssel dönt.

(6) Ha az eljáró bíró a felülvizsgálati eljárás lefolytatását elrendeli, erről a kérelem előterjesztőjét értesíti. A 274. § (1)–(3) bekezdések rendelkezései folytán szükségessé váló intézkedéseket az előzetes vizsgálatot lefolytató bíró teszi meg.

(7) Ha az eljáró bíró a felülvizsgálati eljárás lefolytatását elrendeli, a Legfelsőbb Bíróság a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében, illetve a világhálón közzéteszi az ügy tárgyát, a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés lényegét és az előterjesztő képviselőjében eljáró jogi képviselő nevét, valamint irodájának székhelyét.

(8) A felülvizsgálati eljárás lefolytatása során a Legfelsőbb Bíróság tanácsban jár el. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás lefolytatását elrendelő végzés meghozatalától számított hat hónapon belül az ügy érdemében határozattal dönt. Ha a Legfelsőbb Bíróság a 275. § (5) bekezdésében foglaltak szerint jár el, az eljárás felfüggesztésének időtartama a határidő számítása során nem vehető figyelembe.

274. § (1) A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálja el, kivéve, ha a felek bármelyike tárgyalás tartását kéri. Végzés ellen benyújtott felülvizsgálati kérelem esetében tárgyalás tartása nem kérhető.

(2) Tárgyalás tartását a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél a felülvizsgálati kérelmében, illetve az ellenfél csatlakozó felülvizsgálati kérelmének kézhezvételétől számított nyolc napon belül, az ellenfél pedig a felülvizsgálati kérelem kézhezvételétől számított nyolc napon belül kérheti. A határidő elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye.

(3) A csatlakozó felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem előterjesztésére a 244. § és a 257. § rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell.

(4) Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása tárgyaláson történik, a tanács elnöke a tárgyalást úgy tűzi ki, hogy a felülvizsgálati kérelemnek a felek részére való kézbesítése a tárgyalás napját legalább tizenöt nappal megelőzze. Az idézésben figyelmeztetni kell a feleket, hogy távolmaradásuk a felülvizsgálati kérelem elbírálását nem gátolja.

(5) A felülvizsgálati tárgyalásra a 247. §-ban foglalt rendelkezések kivételével a fellebbezési tárgyalás szabályai megfelelően irányadóak.

(6) Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a tanács elnöke jogegységi eljárást kezdeményez, egyidejűleg az ügy elbírálását a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggeszti. A jogegységi eljárás befejezése után a bíróság a jogkérdést elvi jelleggel eldöntő jogegységi határozatnak megfelelő határozatot hoz.

(7) Ha a 273. § (2) bekezdésben meghatározott elutasítási ok a felülvizsgálati eljárás lefolytatása során merül fel, a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelmet az eljárás bármely szakaszában hivatalból elutasítja. A 273. § (3) bekezdésében megjelölt határozatokat a Legfelsőbb Bíróság a fél kérelmére a felülvizsgálati eljárás lefolytatása során is meghozhatja.

275. § (1) A felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló iratok alapján dönt.

(2) A Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert a tárgyalás alapján megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen megalakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

(3) Ha a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás lefolytatása alapján azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott felülvizsgálati ok mégsem áll fenn, a jogerős határozatot hatályában fenntartja.

(4) Ha a Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárás lefolytatása alapján azt állapítja meg, hogy az előterjesztő alappal hivatkozott a 270. § (2) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okra, emellett a megfelelő határozat meghozatalához szükséges tények az iratokból megállá-

píthatóak, a Legfelsőbb Bíróság a jogszabályokkal, illetve a Legfelsőbb Bíróság korábbi döntésével összhangban álló új határozatot hoz. Ha erre nincs lehetőség, a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi, és az ügyben eljárt első vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

(5) Ha a Legfelsőbb Bíróság a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében korábban közzétett elvi határozatától el kíván térni, a felülvizsgálati eljárás felfüggesztése mellett az ügyben jogegységi eljárás lefolytatását kezdeményezi.”

„A közigazgatási perek

(...)

Fellebbezés. Perújítás. Felülvizsgálat

340. § (1) A bíróság ítélete ellen fellebbezésnek – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – nincs helye.

(2) A bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye, ha a közigazgatási pert olyan határozat bírósági felülvizsgálata iránt indították, amelyet olyan szerv hozott egyfokú eljárásban, amelynek illetékessége az egész országra kiterjed, és e határozatot a bíróság a törvény alapján megváltoztathatja.

(3) A 337. § (2) bekezdését a fellebbezési eljárásban is megfelelően alkalmazni kell.

(4)

340/A. § (1) A 271. § (1) bekezdésének a) pontja közigazgatási perben nem alkalmazható, ha az ítélet ellen a 340. § alapján fellebbezésnek nincs helye.

(2)

(3) Ha a jogerős határozat ellen a fél perújítással élt, az elsőfokú bíróság, ha pedig a határozat ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be, a Legfelsőbb Bíróság erről – az eljárás felfüggesztéséről való döntés érdekében – értesíti az eljáró közigazgatási szervet.

(4) A perújítás, illetve a felülvizsgálati kérelem elbírálását követően, ha a bíróság a határozatot megváltoztatta, a közigazgatási szerv a határozatnak megfelelően a közigazgatási eljárást tovább folytatja, vagy megszünteti.

Társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata

341. § A társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata iránt indított perekre ennek a fejezetnek a rendelkezéseit a következő eltérésekkel kell alkalmazni:

a) a határozat ellen a keresetet a társadalombiztosítási jogszabályokban meghatározott határidő alatt kell megindítani,

b) a keresetet az első fokú társadalombiztosítási szerv ellen kell megindítani akkor is, ha a felülvizsgálandó határozatot a másodfokon eljáró szerv hozta,

c) a betegségi és az anyasági ellátással kapcsolatos keresetet a munkáltató székhelye (telephelye) szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) ellen kell megindítani akkor is, ha az első fokú határozatot nem ez a szerv hozta,

d) illetékes az a munkaügyi bíróság, amelynek területén a társadalombiztosítás helyi szervének székhelye van,

e) a bíróság a társadalombiztosítási határozatot megváltoztathatja,

f)–g)”

3. A Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2001. évi CV. törvény önálló – a Pp.-be be nem épített – vizsgálni kért rendelkezései

„20. § (4) E törvénynek a felülvizsgálati eljárás szabályait megállapító rendelkezéseit a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben akkor lehet alkalmazni, ha az ügyben a bíróság a jogerős határozatot még nem hozta meg. (...)

(9) A Bsz. hatálybalépése előtt meghozott irányelv, elvi döntés és kollégiumi állásfoglalás – amíg az a Bsz. alapján alkalmazható – a Pp. 270. § (2) bekezdésének b) pontja tekintetében a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett határozattal azonos megítélés alá esik.”

III.

Az Alkotmánybíróság először a felülvizsgálat mai rendszerének történeti előzményeit tekintette át.

1. A polgári eljárásjog hazai szabályozásában a felülvizsgálat intézménye régóta ismert. Az 1893: XVIII. t.-cz. harmadfokú fellebbvitelként szabályozta a felülvizsgálatot, amely – német és francia mintára – csak a jogkérdésekre szorítkozott. Az új polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. t.-cz. némileg változtatott a felülvizsgálat rendszerén. Továbbra is fenntartotta azt a megoldást, hogy a felülvizsgálat nem egyéb, mint „harmadfokú korlátozott fellebbezés”, de a jogkérdéseken túl – szűk körben – a ténykérdések alapján is lehetővé tette a felülvizsgálatot. Az 1911. évi I. t.-cz. által szabályozott felülvizsgálatnak a funkciója alapvetően nem a jogegység megóvása volt. Az akkori francia semmitőszékekkel ellentétben – amely a jogegység biztosítására adekvát eszközzel, az alsóbíróságok ítéleteinek megsemmisítési jogával rendelkezett – a felülvizsgálati bíráskodásra jogosult kir. Kúria (illetve a kir. ítélőtábla) a jogsérelem valódi orvoslására is jogosult volt. Az 1911. évi I. t.-cz.-hez kapcsolódó magyarázat szerint „A mi felülvizsgálati bíróságaink tehát a most kifejtettek szerint rendes harmadfokú bíróságok, amelyek ép úgy gyakorolnak jurisdictiót, mint az alsóbíróságok. Erre mutat az, hogy a felülvizsgálati bíróság nem szorítkozik minden esetben csak a fellebbezési bíróság ítéletének megsemmisítésére, illetőleg feloldására, hanem ha az ügy a fellebbezési bíróság ítéletében megállapított tényállás alapján ítélethozatalra megérett, az ügy érdemében is ítélt.” (Az új polgári perrendtartás, az 1911. évi I. t.-cz.; szerkesztő: Térffy Gyula, Grill Kiadó 1914. 618.)

Az 1911. évi I. t.-cz.-et a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény hatálybaléptetéséről és végrehajtásáról szóló 1952. évi 22. törvényerejű rendelet helyezte hatá-

lyon kívül. Az 1953. január 1-jén hatályba lépő Pp. „perorvoslat a törvényesség érdekében” elnevezéssel a későbbi törvényességi óváshoz hasonló megoldást vezetett be, a legfőbb ügyész az eljárást befejező vagy felfüggesztő bármely jogerős határozat ellen a törvényesség érdekében perorvoslattal élhetett a Legfelsőbb Bíróság előtt, jogszabálysértésre hivatkozva. Az 1954. évi VI. törvény e jogintézménynek – azt részben átalakítva – a törvényességi óvás nevet adta: a Pp. e szabálya szerint a legfőbb ügyész vagy a Legfelsőbb Bíróság elnöke bármely polgári ügyben hozott jogerős határozat ellen törvényességi óvással élhetett, ha a határozat törvényt sértő vagy megalapozatlan volt.

2. Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatával megsemmisítette a törvényességi óvás jogintézményét. Az Alkotmánybíróságnak a Pp. vonatkozó rendelkezéseit megsemmisítő döntése után az Országgyűlés megalakította a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényben és az ehhez kapcsolódó jogszabályokban a felülvizsgálati eljárás megteremtéséről szóló 1992. évi LXVIII. törvényt, amely a Pp. XIV. fejezetébe, felülvizsgálat címmel új megoldást vezetett be. Az 1993. január 1-jén hatályba lépő felülvizsgálat a „harmadfokú korlátozott fellebbezés” megoldást követte. A Pp. azokat az eseteket sorolta fel, amelyekben nincs helye felülvizsgálatnak, így a felülvizsgálatot mint egyfajta perorvoslati lehetőséget általánossá tette. A jogerős ítélet felülvizsgálatát a Legfelsőbb Bíróságtól jogszabálysértésre hivatkozva a fél, a beavatkozó, az ügyész és az kérhette, akire az rendelkezést tartalmazott. Tehát e megoldásban pusztán a jogszabálysértés valószínűsítésével a felülvizsgálat elérhető volt.

Az igazságszolgáltató hatalmi ágban ezt követően strukturális változások történtek. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 1997. évi LXVI. törvény (Bsz.) – többek között – szabályozza az ítélőtáblák működését, a jogegységi eljárást és a jogegységi határozatok meghozatalának jogi rendjét. A Bsz. – s az ezzel összefüggő alkotmánymódosítás – hatálybalépésével egy időben a Pp. felülvizsgálatra vonatkozó szabályai még nem változtak meg gyökeresen. A Bsz.-szel párhuzamosan a Pp.-t az 1997. évi LXXII. törvény módosította. A felülvizsgálat és a jogegységi eljárás közötti kapcsolatot a Pp. – 1997. évi LXXII. törvény által módosított – 274. § (6) bekezdése teremtette meg, kimondva: „Ha a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a tanács elnöke jogegységi eljárást kezdeményez, egyidejűleg az ügy elbírálását a jogegységi eljárás befejezéséig felfüggeszti. A jogegységi eljárás befejezése után a bíróság a jogkérdést elvi jelleggel eldöntő jogegységi határozatnak megfelelő határozatot hoz.” E rendelkezés jelenleg is hatályban van.

Az Országos Ítélőtábla székhelyének és illetékességi területének megállapításáról, valamint az igazságszolgáltatás működését érintő egyes törvények módosításáról szóló 1999. évi CX. törvény bár több helyen megváltoztatta a Pp. felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseit, azonban a felülvizsgálat lehetőségének elvi alapjai változatlanok ma-

radtak: továbbra is általános, hogy – a tételesen meghatározott kivételeken túl – a jogerős döntéssel szemben önmagában jogszabálysértésre hivatkozva is felülvizsgálatot lehetett kérni a Legfelsőbb Bíróságtól.

3. A Pp.-beli felülvizsgálat jogintézményének történetében jelentős változást a jelen ügy tárgyát képező 2001. évi CV. törvénnyel történő módosítás hozott. E módosítás lényegi eleme, hogy magához a felülvizsgálati kérelem előterjesztéséhez (s nem annak elbírálásához) a korábbi rendszerekben ez idáig nem ismert feltételeket vezetett be. A Pp. hatályos 270. § (2) bekezdése a felülvizsgálati kérelem „befogadhatóságaként” előírja, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértésen túl a joggyakorlat egységesítése körében is fenn kell állni elvi problémának. A befogadhatóság feltételei mintegy „szűrőként”, csak azon határozatokat engedik felülvizsgálati elbírálás alá, amelyek a fentebb említett együttes feltételnek (tehát jogszabálysértés és jogegységesítés körében előforduló probléma) megfelelnek. A befogadhatóságról a Pp. 273. § (1) bekezdése szerint a Legfelsőbb Bíróság hivatalos bírója mint egyesbíró dönt, a Pp. 273. § (5) bekezdés első mondata szerint a határozata ellen nincs helye jogorvoslatnak. Ha az egyesbíró úgy ítéli meg, hogy a befogadhatóság – jelen ügyben vizsgált – törvényi feltételei nem állnak fenn, az adott ügy nem kerül a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati tanácsa elé érdemi elbírálásra.

A 2001. évi CV. törvényhez fűzött miniszteri indokolás kiemelte, hogy „A jogorvoslatihoz való jog alkotmányos követelménye egyfokú jogorvoslatot jelent, önmagában tehát még az sem vetne fel alkotmányos problémát, ha a polgári perrendtartás nem adna lehetőséget felülvizsgálati eljárás lefolytatására.” Az indokolás ezt követően a törvényességi óvást elbíráló 9/1992. (I. 30.) AB határozatnak a jogerő védelmével kapcsolatos megállapításait idézi, majd arra a következtetésre jut, hogy „Megállapítható tehát, hogy önmagában az ún. anyagi igazságosság szempontja (a fél részéről az igazságos, az anyagi és eljárásjogi jogszabályoknak egyaránt megfelelő döntésre vonatkozó elvárás) nem elegendő alkotmányos előfeltétel a jogerő áttöréséhez. Szükség van emellett olyan további (az anyagi igazságosság megsértésére történő hivatkozással konjunktív viszonyban álló) törvényi előfeltételre, amely a felülvizsgálati eljárás lefolytatásának létjogosultságát a konkrét eseten túlmutató érdekléssel is alátámasztja.” Ezt a konjunktív feltételt a Pp.-nek a 2001. évi CV. törvénnyel történő módosítása a jogegység biztosításában, a joggyakorlat továbbfejlesztésében határozta meg, úgy, mint a felülvizsgálati kérelem előterjeszthetőségének előfeltételét.

IV.

1. Az Alkotmánybíróság – az indítványok alapján – elsőként a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pont-

jaiban előírt feltételeket az államhatalmi ágak elválasztása szempontjából vizsgálta meg.

1.1. Az Alkotmánybíróságnak az államhatalmi ágak elválasztása elvét a bírói hatalommal összefüggésben értelmező 38/1993. (VI. 11.) AB határozata rámutatott: „Az Alkotmánybíróság a hatalmi ágak elválasztása elvének (mint a jogállamiság alkotóelemének) értelmezése során abból a helyzetből indul ki, ahogy ez a szétválasztás a mai parlamentáris rendszerekben érvényesül, s ahogy azt az Alkotmány is tükrözi. A törvényhozó és a végrehajtó hatalom „elválasztása” ma lényegében a hatáskörök megosztását jelenti a Parlament és a Kormány között, amelyek azonban politikailag összefonódtak. A parlamenti többséget alkotó pártok alakítanak Kormányt, a Parlament zömmel a Kormány törvényjavaslatait szavazza meg. A „jog”, amely folyamatosan keletkezik, az élet minden területét a választáson győztes pártok politikai programjának megfelelően újra- és újraszabályozhatja. Ilyen körülmények között a bírói hatalom sajátossága az, hogy a másik két, „politikai” jellegű hatalmi ággal szemben állandó és semleges [akkor is, ha a politikai programokat megvalósító törvényeket és rendeleteket (is) alkalmazza]. Ezt a semlegességet fogalmazza meg az Alkotmány 50. § (3) bekezdése azzal, hogy a bírák függetlenek, és csak a törvénynek vannak alávetve. ...” (ABH 1993, 256, 261–262).

Az Alkotmánybíróság a fenti megállapításokat a 17/1994. (III. 29.) AB határozatában az alábbiakkal egészítette ki: „Az alkotmányellenes hatalomösszpontosítás veszélye az egyes hatalmi ágakat különbözőképpen és különböző mértékben érintheti, a bírói „túlhatalom” veszélye azonban a kontinentális jellegű jogrendszerekben eleve csekély. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bírói hatalomkoncentráció – a bíróságoknak az államéletben betöltött sajátos szerepe folytán – kevésbé merülhet fel azokban az alkotmányos rendszerekben, amelyekben elkülönült alkotmánybíráskodás honosodott meg. Ezekben a rendszerekben a bírói hatalom fő megnyilvánulását jelentő ítélkezési tevékenységbe történő bármely külső beavatkozás sokkal súlyosabb fenyegetést jelent az alkotmányos berendezkedésre, mint a bírói hatalom esetleges túlsúlya. Ezért az alkotmányos biztosítékoknak alapvetően arra kell vonatkoznuk, hogy a bíróságok és a másik két hatalmi ág között ne jöjjön létre olyan politikailag meghatározott függés, mint a parlament és a kormány között. Amíg tehát a végrehajtó hatalom korlátozását mind a parlamenti ellenőrzés intézményeinek megteremtésével, mind a közigazgatás bírói kontrolljának általánossá tételével indokolt és alkotmányosan szükséges biztosítani, addig a bírói hatalomba való külső beavatkozásnak szigorúbbak és alapvető garanciális elveken nyugvók az alkotmányos korlátai.” [17/1994. (III. 29.) AB határozat, ABH 1994, 84, 85–86.]

Az Alkotmánybíróság jelölt határozataiban a parlamentáris demokráciák sajátosságaira is tekintettel kiemelt hangsúlyt helyezett a semleges „bírói hatalom” függetlenségére. Jelen ügy tárgya ugyanakkor nem az igazságszolgáltató hatalmi ág függetlensége a „politikai” jellegű ha-

talmi ágaktól, hanem épp fordítva – ahogy az indítványozók kifogásolják – az, hogy a felülvizsgálat lehetőségének az elvi, jogegységi kérdésekkel való szűkítése nem eredményezi-e a jogalkotói (törvényhozói) és bírói hatalom elválasztásának sérelmét a bírói hatalom javára. Az alkotmányossági vizsgálat jelen határozatban tehát csupán arra szorítkozott, hogy elfogadható-e a jogszabályok mellett a jogszabályoknak kötelező jelleggel alkalmazandó tartalmat adó önálló bírói jogértelmezés. E kérdés – a Pp. 270. § (2) bekezdését vizsgálva – a nélkül is eldönthető, hogy az Alkotmánybíróság jelen határozatában állást foglalna a jogegységi határozatok jogforrási minőségéről, s az ezzel kapcsolatos alkotmányvédelmi követelményekről.

1.2. Az Alkotmány 47. § (2) bekezdése a Legfelsőbb Bíróság feladatává teszi a bírói jogalkalmazás egységességének biztosítását, amelynek keretében a Legfelsőbb Bíróság a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hozhat. A Bsz. 27–33. §-ai rendelkeznek az ítélkezés egységének biztosításáról, ennek során a jogegységi eljárásra irányadó szabályok is meghatározást nyertek. A Bsz. 29. §-a szerint jogegységi eljárásra alapvetően két okból kerülhet sor. Egyrészt, ha a joggyakorlat továbbfejlesztése ezt szükségessé teszi [Bsz. 29. § (1) bekezdés a) pont első fordulat], másrészt elvi kérdésekben az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében [Bsz. 29. § (1) bekezdés a) pont második fordulat]. Lényegileg ez utóbbi körbe sorolható az az esetkör is, amikor az ítélkezési gyakorlat megváltoztatása szükséges, azaz, ha a Legfelsőbb Bíróság egyik tanácsa jogkérdésben el kíván térni a Legfelsőbb Bíróság másik ítélkező tanácsának határozatától [Bsz. 29. § (1) bekezdés b) pont].

A Pp. – jelen ügyben vizsgált – 270. § (2) bekezdése a Legfelsőbb Bíróság jogegységet biztosító alkotmányos feladataihoz kapcsolódik. A Pp. 270. § (2) bekezdés a) pontja a felülvizsgálat elrendelhetőségének okai között említi a jogegységi határozattól eltérő jogerős határozat felülvizsgálatát, a Pp. 270. § (2) bekezdés b) pontjának megfogalmazása pedig „a joggyakorlat egysége, továbbfejlesztése érdekében szükséges” fordulat útján megegyezik a Bsz. 29. § (1) bekezdés a) pontjába foglalt szóhasználattal, a jogegységi eljárás okait szabályozó rendelkezéssel. A Bsz. és a Pp. idézett szabályai tehát egymásra épülnek.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a bíróságok önálló jogértelmezése része a bírói függetlenségnek, melynek során – ha az alkotmányos keretek között marad – természetesen, hogy a jogszabályok tartalma az esetekhez igazodóan szűkítő vagy bővülő értelmezést kap. Az így létrejött különböző jogértelmezések egységesítése alkotmányos érdek, az igazságszolgáltató hatalmi ág feladata. Az Alkotmány 50. §-ában meghatározott bírósági feladatokon tehát nem terjeszkedik túl a Pp. 270. § (2) bekezdésében foglalt azon szabály – amely az Alkotmány 47. § (2) bekezdésében meghatározottakra is tekintettel – a jogegységesítést, az elvi jellegű jogkérdésekben való egységes gyakorlat kialakítását is céljául tűzte. A már idézett 38/1993. (VI. 11.) AB határozat rámutatott: „A „jogot” végül is a bí-

róságok saját értelmezésük szerint állapítják meg. [Erősíti ezt az Alkotmány 50. § (2) bekezdése is, amely szerint a közigazgatási határozatok törvényességét bíróság ellenőrzi.] A csak a törvényeknek való alávetettség nemcsak a másik két hatalmi ág befolyását zárja ki tehát az ítékezésre, hanem – az Alkotmány határai és követelményei között maradó – független, folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés és jogalkalmazás révén is biztosítja a bírói függetlenséget.” (ABH 1993, 256, 262.)

Az Alkotmánybíróság szerint a Pp. 270. § (2) bekezdés *a), b), ba), bb)* pontjaiban található rendelkezések megmaradnak a „folyamatos és rendszerképző törvényértelmezés” – mint az igazságszolgáltató hatalmi ág, élén a Legfelsőbb Bíróság – feladatainak keretei között, e rendelkezésekben az államhatalmi ágak elválasztásának elve nem sérül. A jogalkalmazás egységességének biztosítása érdekében többféle alkotmányos megoldás lehetséges az igazságszolgáltatás rendszerén belül. Önmagában azzal a ténnyel nem sérül a jogalkotói hatalom, benne a törvényhozói hatalmi ág alkotmányos jogköre, hogy a bírói hatalom a jogszabályoknak egységesen alkalmazandó tartalmat ad. A „bírói jogalkotás”, amíg az kizárólag a jogszabályok értelmezésén alapul (amíg a bírói-ítélkezési hatalom nem veszi át alapvetően és közvetlenül a jogalkotás funkcióját), nem kerül ellentétbe a hatalommegosztás elvével. Így ezen alkotmányos elv sérelme sem állapítható meg pusztán azon alapon, hogy a jogegység biztosítását a Bsz.-en kívül perjogi szabályok – jelen esetben a felülvizsgálat – is elősegítik. Mindezekről különálló kérdés a jogegységesítést szolgáló határozatok alkotmányos rendelkezéseknek való megfelelése, amely problémával jelen eljárás nem foglalkozott.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az államhatalmi ágak elválasztásának elvével a Pp. 270. § (2) bekezdés nem ellentétes.

2. Az indítványozók a Pp. felülvizsgálatra vonatkozó rendelkezéseivel (270–275. §-ok) általában is – ezen belül a Pp. 270. § (2) bekezdésével – összefüggésben az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt jogorvoslathoz való jog sérelmét állították. Az Alkotmánybíróság ezen indítványokkal kapcsolatban a következőket állapította meg:

Az Alkotmánybíróságnak az 1/1994. (I. 7.) AB határozat óta követett gyakorlata szerint „a felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt alkotmányi rendelkezéssel összefüggésbe nem hozható. Mivel az alkotmányosan megkövetelt rendes jogorvoslaton túlmenő rendelkezés, a törvényhozónak – egyéb alkotmányi rendelkezésekkel összhangban (pl. diszkrimináció tilalma) – teljes szabadságában áll ennek tartalmát és korlátait megállapítani” (ABH 1994, 29, 38.). Ezt az álláspontot több döntés is tartalmazza, így pl. a 663/D/2000. AB határozat kimondta: „Jelen ügyben is megerősíti az Alkotmánybíróság azt az elvi megállapítását, hogy a jogorvoslathoz való jog – mint alapvető jog – csak a rendes jogorvoslatra vonatkozik, a rendkívüli jog-

orvoslat a rendes jogorvoslaton túlmutató többlet lehetőség, amelynek léte nem hozható összefüggésbe az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével.” (ABH 2003, 1223, 1230.)

Az Alkotmánybíróság más döntésében az Alkotmány 57. § (5) bekezdésébe foglalt, a jogorvoslati jog korlátozásához előírt minősített többség követelménye alól is kivonta a rendkívüli jogorvoslatot. A 787/D/1999. AB határozat szerint: „a jogorvoslathoz való jognak az Alkotmányban garantált alapvető joga [Alkotmány 57. § (5) bekezdés] a rendes jogorvoslatra vonatkozik, így a jogkorlátozáshoz megkövetelt „minősített többséggel” elfogadott törvényi szabályozás követelménye is csak a rendes jogorvoslatot érintő szabályozás tekintetében áll fenn.” (ABH 2001, 1090, 1094.)

A fenti határozatokban bemutatott alkotmánybírósági értelmezés szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csupán azt a követelményt támasztja – de azt sem abszolút követelményként –, hogy az első fokon meghozott érdemi döntésekkel szemben, azt felülvizsgálandó, magasabb fórumhoz lehessen fordulni, illetve hatósági döntésekkel szemben rendelkezésre álljon a bírói út. Ebből következően a rendkívüli jogorvoslat (amennyiben annak igénybevételét megelőzően a fenti feltételek teljesültek) alkotmányossági megítélése kívül esik az Alkotmány 57. § (5) bekezdésének érvényesülési körén.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdéséhez tartozó – fent idézett – alkotmánybírósági határozatok alapján megállapítható, hogy akár a Pp. felülvizsgálatot szabályozó XIV. fejezet egészére, akár az azon belüli egyes rendelkezések – így a Pp. 270. § (2) bekezdésére – vonatkozó indítványok nem megalapozottak. Mindez irányadó a minősített többség hiányát kifogásoló indítványozói felvetésekre is. Az Alkotmánybíróság ezért az erre vonatkozó indítványokat elutasította.

Az Alkotmánybíróság az idézett döntéseiben a törvényhozás szabadságát hangsúlyozta a felülvizsgálat tartalmának és korlátainak meghatározásánál, ugyanakkor nem zárta ki a felülvizsgálat jogintézményének, illetve egyes szabályainak más alkotmányos tételek alapján történő vizsgálatát [az 1/1994. (I. 7.) AB határozat kifejezetten hangsúlyozta a más alkotmányos rendelkezésekkel való összhang biztosítását]. Így a felülvizsgálat, mint már biztosított jogorvoslat esetén a jogorvoslathoz való jog a jogintézmény jogbiztonsági szempontú megítélése során vehető figyelembe, a rendkívüli jogorvoslat működéséből eredő hatások alapján.

3. Jelen ügyben az indítványozók Pp. 270. § (2) bekezdése *a), b), ba), bb)* pontjai alkotmányellenességének megállapítását a jogállamiságból eredő jogbiztonság sérelme miatt több aspektusból is kérték, illetve felvetették az Alkotmány 47. § (2) bekezdésének sérelmét is.

3.1. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből eredő jogbiztonság magában foglalja az egyes jogintézmények működésének előre-

láthatóságát és kiszámíthatóságát. A 9/1992. (I. 30.) AB határozat szerint „a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is.” (ABH 1992, 59, 65.) A Pp.-ben szabályozott felülvizsgálat rendszertanilag a Pp. harmadik, perorvoslatok címet viselő részében helyezkedik el, mint rendkívüli jogorvoslat. E jogorvoslati jogintézmény – ahogy fentebb a történeti áttekintés is mutatja – hagyományosan a jogszabálysértések kiküszöbölésének kivételes eszköze, rendkívüliségét az adja, hogy a jogerő beállta után is igénybe vehető. A Pp. 270. § (2) bekezdésének első mondata a felülvizsgálat jogorvoslati funkcióját fogalmazza meg. Kimondja, hogy „a felülvizsgálati kérelem akkor terjeszthető elő, ha a felülvizsgálni kért határozat az ügy érdemi elbírálására kihatóan jogszabálysértő...”. Ugyanakkor e törvényi rendelkezések a jogszabálysértésen túl további konjunktív feltételként írják elő, hogy a felülvizsgálandó határozatnak el kell térnie a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatától, vagy a felülvizsgálatát a joggyakorlat egysége, továbbfejlesztése teszi szükségessé, mert olyan elvi jelentőségű jogkérdés merül fel, amelyről a Legfelsőbb Bíróság hivatalosan közzétett módon még nem hozott, vagy hivatalos gyűjteményében korábban eltérő tartalmú elvi határozatot tett közzé. E kiegészítő, konjunktív feltételek a felülvizsgálat jogorvoslati funkcióját háttérbe szorító, jogegység-biztosítási funkciójának biztosítanak dominanciát.

A már befogadott felülvizsgálat jogorvoslati funkciójából eredő következményeket a Pp. 275–275/A. §-ai részletezik, így a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot hatályában fenntarthatja [275. § (3) bekezdés], bizonyos körben a Legfelsőbb Bíróság új határozatot hozhat, illetve a jogerős határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezi és az ügyben eljáró első vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja [Pp. 275. § (4) bekezdés]. Minderre természetesen csak akkor kerülhet sor, ha a felülvizsgálati kérelem befogadható, azaz a fentebb részletezett, a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontokba foglalt jogegységi, vagy az ítélezési gyakorlat szempontjából elvi jellegű problémát is tartalmaz.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában nem vitatható, hogy az ítékezés egységének biztosításához szükséges eljárásoknak (végső soron az ennek nyomán született jogegységi határozatnak) az ítélezési gyakorlatból kell „táplálkoznia”, azaz önmagában nincs akadálya annak, hogy az egyes eljárási törvények könnyítsék a joggyakorlat egységesítésére szoruló problémák „felszínre kerülését”. A Bsz. tartalmaz is erre vonatkozó felhatalmazást: a 32. § (7) bekezdése kimondja, hogy törvény a jogegységi eljárásra vonatkozóan további szabályokat állapíthat meg. Ugyanakkor ettől teljesen különálló kérdés az eljárási törvényekben – így a Pp.-ben is meghatározott – rendes és rendkívüli jogorvoslatok jogi (alkotmányjogi) természete. A jogorvoslat alapvető funkciója a jogsérelem orvosolhatósága, a jogszabálysértések kiküszöbölése. Mint rendkívüli jogorvoslat ilyen a felülvizsgálat jogintézménye is, amely hagyományosan a jogszabályokban biztosított alanyi jogok érvényesítésének rendkívüli eszköze, a jogszabálysértő jogerős döntések kiszűrésének intézménye. A kezdeményezők körét is e szerint határozza meg a Pp. 270. § (1) bekezdése: felülvizsgálatot a fél, a beavatkozó, illetve az kérheti, akire a határozat rendelkezést tartalmaz. Az Alkotmánybíróság a 22/1995. (III. 31.) AB határozatában a jogorvoslatokra egységesen irányadó megállapítást tett, mely szerint „ahhoz van joga a személynek, hogy állítsa a döntés jogos érdeket vagy jogot sértő voltát. A „sérti” másrészt azt is jelenti, hogy a jogorvoslat szabályainak azt kell a fél számára lehetővé és a jogorvoslati fórumra nézve kötelezővé tenniük, hogy az orvoslási kérelmet a döntés hibás – törvényt sértő (megalapozatlan), közigazgatási ügyben, továbbá célszerűtlen – volta esetén teljességgel. Az az orvoslási eszköz, amelynek nem feltétele az ilyen állítás, alkotmányjogi értelemben nem jogorvoslat.” (ABH 1995, 108, 110.) Jelen ügyben – s ez a felülvizsgálat, mint jogorvoslati jogintézmény jogbiztonsági szempontja – a félnek (s egyéb, a felülvizsgálati kérelem benyújtására jogosultaknak) nincs törvényes lehetősége [a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai miatt] pusztán az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre hivatkozás alapján elérni a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását, holott a jogorvoslati jogintézmény – mint rendkívüli perorvoslat – alkotmányjogi jellegéből ez következne.

Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban – a jogbiztonság sérelmének indokolásaként – úgy foglalt állást, hogy „A törvényességi óvás intézményében úgy vegyül a jogegységi és jogorvoslati funkció, hogy egyiknek sincsenek meg az alkotmányos feltételei, sőt az egyik feladathoz szükséges alkotmányos feltételek megvalósulását a másik feladat nem teszi lehetővé. ...” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 64.] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a jelen ügy hasonló megítélés alá esik. Az ügy érdemére kiható jogszabálysértésen túli egyéb ok jelentősen korlátozza, vagy kioltja a jogorvoslati funkciót. A Pp. 270. § (2) bekezdésének *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjaiban a felülvizsgálati kérelem előterjesztéséhez meghatározott feltételrendszer alapján a felülvizsgálat – mely tárgya szerint rendkívüli jogorvoslat – lényegében elmozdult a jogegységi eljárás (mintegy) előkészítő eljárásának irányába [lásd még: a Pp. 274. §-ának (6) bekezdését és 275. § (5) bekezdését], illetve az állampolgároknak jogvédelmet csak a jogegységi, elvi jelentőségű jogkérdésekkel összefüggésben biztosít. Abból a tényből eredően, hogy a jogerős döntés és a jogegységi eljárás közé beékelődő felülvizsgálati eljárás megindítására pusztán a jogszabálysértés nem elégséges ok, a jogorvoslati funkció ebben a tekintetben kiüresedik. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy egyidőben a jogegységi funkció maradéktalan érvényesülésének is gátja e szabály. A 9/1992. (I. 30.) AB határozat szerint „A jogegységi döntés célja nem az egyedi ügyben nyújtott jogorvoslat, s nem is lehet tekintettel az utóbbi alkotmányos szempontjaira.” (ABH

1992, 59, 64.) Rendkívüli jogorvoslat esetén a fél végül is nem a bíró ellen, hanem ellenfele ellen keresi törvénybiztosította jogát.

A funkcióknak a Pp. vizsgált szabályában való keveredése sérti a jogbiztonságot. Az Alkotmánybíróság több döntésében kimondta, hogy „Ha egy, az anyagi igazságság érvényesítésére vagy a törvényben való tévedés kiküszöbölésére szolgáló jogintézmény a rendes és rendkívüli jogorvoslatok feltételeihez hasonlíthatóan pontos eljárási garanciák nélkül működik, akkor a jogbiztonság sérelmet szenved.” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992. 59, 66.]

A vizsgált szabályozás a fentiek miatt az Alkotmány 2. § (1) bekezdésével ellentétes.

3.2. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba*) és *bb*) pontjait az Alkotmány 47. § (2) bekezdése (s ezen alkotmányos rendelkezéssel összefüggő jogbiztonsági szempontok) alapján is megvizsgálta.

3.2.1. A Pp. 270. § (2) bekezdés *a)* pontja a jogszabálysértésen túli felülvizsgálat egyik okaként azt jelöli meg, hogy a jogerős határozat eltér a Legfelsőbb Bíróság jogegységi határozatától. Az indítványozók szerint e szabály ellentétes az Alkotmány azon rendelkezésével, amely szerint a jogegységi határozatok csak a bíróságokra kötelezőek. Az Alkotmánybíróság a 12/2001. (V. 14.) AB határozatában megállapította, hogy „a jogegységi határozat hatálya a felekre a bírói jogalkalmazás útján – a kötelezően előírt jogértelmezésen alapuló ítélet közvetítésével – szükségképpen kihat.” A már elbírált ügyek esetén, ha a jogegységi határozat szerinti értelmezésre a már létrejött jogviszonyok felülvizsgálatakor nyílik lehetőség a jogegységi határozat tartalma a felülvizsgálati eljárást is befolyásolja: „a jogegységi határozat rendkívüli jogorvoslat (perújítás, felülvizsgálati eljárás) formában történő továbbhatása az Alkotmány 47. § (2) bekezdéséből („a bíróságokra kötelező” szövegrészből) következik, így azzal nem áll ellentétben” (ABH 2001, 163, 171.).

A fenti határozat azonban kitért a következőkre is: „Ugyanakkor az Alkotmánybíróság e probléma kapcsán rámutat arra, hogy a Bsz. 32. § (6) bekezdésébe foglalt felhatalmazás '[A jogegységi határozatnak – ha törvény kivételt nem tesz – a felekre kiterjedő hatálya nincs.]' nem teremt korlátlan lehetőséget arra, hogy a jogegységi határozatnak a felekre közvetlenül kiható hatálya intézményessé váljon. Az eljárási törvények vagy más jogszabályok ilyen tartalmú módosítása, kiegészítése esetén az Alkotmánybíróságnak – erre irányuló indítvány alapján – esetenként kell vizsgálnia, hogy a jogegységi határozat feleket közvetlenül érintő hatálya nem sért-e alkotmányos jogot vagy alapvetet (pl. hogy a jogbiztonságot szolgálja-e, nem töri-e át alkotmányos módon a jogerő intézményét), illetve vizsgálnia kell azt, hogy meg van-e a kellő súlyú alkotmányos indoka az adott kivételnek.” (ABH 2001, 163, 172.)

A Pp. 270. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján a jogegységi határozat felekre történő kihatása nyilvánvaló (amely

hatás az Alkotmánybíróság fenti határozata szerint önmagában nem alkotmányosértő). Ugyanakkor ez a körülmény a vizsgált szabály alapján nemcsak az érdemi eljárás (a felülvizsgálati tanács előtti eljárás) egyik szempontja, hanem a felülvizsgálati kérelem előterjeszhetőségének feltétele is. Tehát nemcsak arról van szó, hogy a jogegységi határozat a felülvizsgálati eljárásban – mint „anyagi jog” – tovább él, hanem arról, hogy az ügy érdemére kiható jogszabálysértéssel azonos „rangon” kezelt jogegységi határozattól való eltérés, mint szempont (eljárási feltétel), a felülvizsgálat, mint jogorvoslati jogintézmény igénybevétele előfeltétele. A jogegységi határozat kötelező ereje ezáltal nemcsak a bírósági (az érdemi felülvizsgálati) eljárásban jelenik meg, hanem közvetlenül is – mint a felülvizsgálat előterjeszhetőségének feltétele, az eljárás igénybevételekor korláta – az érintettek jogérvényesítésénél. A Bsz. 32. § (6) bekezdésében foglalt – fentebb idézett – kivétel köré biztosan nem tartozik bele, hogy a törvény a jogorvoslati jogosultság igénybevételekor eljárási feltételül a jogegységi határozat kötelező erejét használja fel. Alátámasztja ezt a Bsz. 32. § (6) bekezdéséhez fűzött indokolás is, mely szerint: „A törvény kimondja, hogy a jogegységi határozatnak – ha törvény kivételt nem tesz – a felekre kiterjedő hatálya nincs. A rendelkezés azért szükséges, mert a jogegységi határozat rendeltetésével általában összeegyeztethetetlen, hogy konkrét ügyben a felekre kiterjedő hatállyal bírjon. Büntető ügyben azonban elképzelhető, hogy a jogegységi határozat következményeként az elítéltet fel kell menteni, ilyenkor a jogegységi döntés hatálya kiterjed az elítéltre.”

Az Alkotmány 47. § (2) bekezdése szerint: „A Legfelsőbb Bíróság biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, jogegységi határozatai a bíróságokra kötelezőek”. A Pp. 270. § (2) bekezdés *a)* pontja – a fentebb kifejtettek szerint – kiterjeszti a jogegységi határozatnak az Alkotmány 47. § (2) bekezdésébe meghatározott kötelező erejét.

3.2.2. A Pp. 270. § (2) bekezdés *b)* pontja a felülvizsgálatot lehetővé teszi, ha a jogszabálysértésen túl a felülvizsgálat a joggyakorlat egysége, továbbfejlesztése érdekében szükséges. A Pp. ennek két esetkörét nevesíti: a Pp. 270. § (2) bekezdés *ba*) pontja egyrészt azt, ha olyan elvi jelentőségű jogkérdés merül fel, amelyben a Legfelsőbb Bíróság – határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett módon – még nem döntött, a Pp. 270. § (2) bekezdés *bb*) pontja másrészt azt, ha a felülvizsgálni kért határozat olyan elvi jogkérdést dönt el, amelyben a Legfelsőbb Bíróság korábban eltérő tartalmú elvi határozatot tett közzé hivatalos gyűjteményében.

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az el nem döntött elvi jelentőségű jogkérdés felmerülésének igazolása, vagy az elvi jelentőségű jogkérdéstől való eltérés megjelölése a jogorvoslati funkciótól teljesen idegen, s mint a felülvizsgálat eljárási feltétele alkotmányos alapok nélküli. Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy ha a rendes jogorvoslati eljárás alapvetően az érintett jogának vagy jogos

érdekének az érvényesítését szolgálja, ehhez valamilyen módon a rendkívüli jogorvoslatnak is illeszkednie kell. A rendkívüli jogorvoslattal való élés korlátozásának a jogbiztonság szempontjából nem alkotmányos eszköze az, hogy formálisan a jogsérelem orvosolhatóságát testesíti meg a jogintézmény, tartalmában mégsem ezt a célt – hanem meghatározó módon a jogalkalmazás egységét – szolgálja (amelynek biztosítása részben jogalakító jellegű). A jogbiztonság sérelme mellett az Alkotmány 47. § (2) bekezdésével való ellentét is megállapítható a Pp. 270. § (2) bekezdésének *b)*, *ba)* és *bb)* pontjai tekintetében. Az Alkotmány 47. § (2) bekezdése a Legfelsőbb Bíróság feladatává teszi a bíróságok jogalkalmazása egységének biztosítását. Az Alkotmány e rendelkezéséből egyáltalán nem vezethető le, hogy az elvi jelentőségű jogkérdések eljárási korlátként szerepeljenek a jogorvoslati jogintézmény igénybevételénél (ahogy egyébként az Alkotmány e rendelkezésében nevesített jogegységi határozatoknak sem lehet ilyen irányú kötelező ereje).

3.3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdésének a konjunktív feltételt megállapító „és” szövegrésze, valamint az ezt követő *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai alkotmányellenesek, ezért azokat megsemmisítette.

Az Alkotmánybíróság végül utal arra, hogy álláspontja szerint az Alkotmányból kényszerítően nem következik a Pp.-ben szabályozott felülvizsgálat jogintézményének szükségessége. Ugyanakkor, ha a törvényhozás a Pp. eljárási szabályai között az érintetteknek e rendkívüli jogorvoslati lehetőséget, mint a rendes jogorvoslathoz képest korlátozott jogorvoslatot mégis biztosítja, akkor nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy a korlátozás alkotmányosan csak az intézmény lényegét jelentő jogorvoslati funkció keretében indokolható. A törvényességi óvást elbíráló 9/1992. (I. 30.) AB határozat kiemelte, hogy a jogorvoslati funkcióval összhangban kell – mindenki számára előrelátható és kiszámítható szabályokkal – a jogerő intézményét védeni. „A jogállamiság lényeges eleme, hogy a törvénynek egyértelműen meg kell határoznia, mikor támadható meg egy bírósági határozat rendes fellebbezési jogorvoslattal, illetve, hogy a jogerőssé vált határozat megtámadására milyen feltételek alapján van lehetőség, s hogy mikor következik be az az állapot, amikor a jogerős határozat már semmiféle jogorvoslattal nem támadható.” (ABH 1992, 59, 66.) Az Alkotmánybíróság jelen határozatában úgy ítélte meg, hogy a jogerő áttörésének a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjaiba foglalt módja sérti az előreláthatóság jogbiztonsági követelményét, bizonytalanságot eredményez, és a jogorvoslati funkcióval is szemben áll. A bírósági eljárás egésze bizonytalanná válik azáltal, hogy az érintettek számára egyáltalán nem kiszámítható: mely esetekben, milyen elvi kérdés lesz az, ami alapján a felülvizsgálati kérelem befogadható, s ami alapján később új határozat meghozatalára vagy a jogerős határozat hatályon kívül helyezésére kerül sor. Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában nyomatékosította, hogy „a jog

érvényesülésének kiszámíthatósága magában foglalja a jogalkalmazás, így a bírósági eljárások kiszámíthatóságát is.” (ABH 1992, 59, 66.)

Az Alkotmánybíróság a Pp. vizsgált rendelkezéseit határozatának kihirdetése napjával semmisítette meg. Ugyanakkor nem zárta el az utat a törvényhozás elől, hogy a jogbiztonság követelményeinek figyelembevételével döntsön a jogintézmény további szabályozásáról.

4. Egyes indítványozók szerint a felülvizsgálati kérelem befogadhatóságának a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjaiban rögzített feltételrendszere sérti a jogbiztonságot amiatt is, mert a felülvizsgálat előterjesztésére jogosultakat (a fél, a beavatkozó, vagy akire a határozat rendelkezést tartalmaz) jogszabályokon túli joganyag ismeretére kötelezi (s ez szemben áll a jog megismerhetőségének követelményével). Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének sérelme e tekintetben nem állapítható meg.

A Pp. 73/A. § *a)* pontja szerint „A jogi képviselő kötelező: az ítélet előtti eljárásban az ítélet, valamint az ügy érdemében hozott végzések ellen fellebbezést (csatlakozó fellebbezést), továbbá a Legfelsőbb Bíróság előtti eljárásban a Pp. 235. §-ban meghatározott fellebbezést (csatlakozó fellebbezést) és a felülvizsgálati kérelmet (csatlakozó felülvizsgálati kérelmet) előterjesztő fél számára.” A Pp. 272. § (3) bekezdése pedig kimondja, hogy „a felülvizsgálati kérelemhez – ha arra korábban nem került sor – csatolni kell a jogi képviselő meghatalmazását is. Ügyvédjelölt (jogi előadó) a Legfelsőbb Bíróság előtt nem járhat el.” A Pp. szerint tehát a felülvizsgálati eljárásban a jogi képviselő kötelező.

Az Alkotmánybíróság – a Pp. korábbi szabályai alapján – a 141/B/1993. AB határozatában a kötelező jogi képviselőről általános érvényű megállapítást tett: „A kötelező jogi képviselőt a felülvizsgálati eljárásban írja elő a törvény. A törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indoklás szerint a kötelező jogi képviselő biztosítja a felülvizsgálati kérelmek szakszerűségét és azt, hogy csak valóban indokolt esetben kerüljön sor a Legfelsőbb Bíróság előtti rendkívüli perorvoslat igénybevételére. A felülvizsgálati eljárásban kötelezően résztvevő jogi képviselőtől elvárható, hogy csak a törvényadta esetekben és csak az arra jogosultak képviselőtében kezdeményezze a felülvizsgálati eljárást.

A szakszerűség és a felülvizsgálati kérelem megalapozottságának igényét juttatja kifejezésre az a rendelkezés is, amely ügyvédjelölt (jogi előadó) felülvizsgálati eljárásban való részvételének lehetőségét kizárja.

A kötelező jogi képviselő intézménye a perbeli képviselőnek azt a lényegi vonását erősíti, hogy a képviselőnek – különösen pedig a jogi képviselőnek – a szerepe nem csupán a képviselt személy helyettesítése, hanem a képviselt érdekeinek védelme, jogai érvényre juttatásának elősegítése. Az eljárásban ezért önálló perbeli jogai és kötelezettségei is vannak. Ezzel függnek össze a jogi képviselők,

illetőleg a képvisellet hivatásszerűen ellátó személyek fokozott szakmai felelősségére vonatkozó szabályok.” (ABH 1994, 584, 585–586.)

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint jelen ügyben nem állapítható meg a jog megismerhetőségéhez és kiszámíthatóságához kapcsolódó sérelem pusztán azon az alapon, hogy a Pp. 270. § (2) bekezdése a jogszabályon túli jogismerethez köti a felülvizsgálati kérelem előterjesztettségét. A jogi képvisellet ellátó személyek fokozott szakmai felelősségének és felkészültségének ki kell terjedni arra is, hogy a jogszabályokon túl az alkalmazott és értelmezett jogot is ismerjék, s az ezzel kapcsolatos ismereteiket a képviselt személy jogainak, jogos érdekeinek a védelmében a különböző eljárásban érvényesítsék.

Minderre tekintettel az Alkotmánybíróság az erre irányuló indítványokat nem tartotta megalapozottnak.

V.

Számos indítványozó támadta a Pp. azon rendelkezéseit, amely szerint a felülvizsgálat befogadásáról egyesbíró dönt, s a döntése ellen nincs helye jogorvoslatnak. A Pp. 273. § (1) bekezdése kimondja, hogy a felülvizsgálati kérelmet a Legfelsőbb Bíróság hivatásos bírója, mint egyesbíró előzetesen megvizsgálja abból a szempontból, hogy a kérelem megfelel-e a 270. §-ban meghatározott feltételeknek, illetve az egyéb törvényes követelményeknek. Ha a felülvizsgálati kérelem előterjesztésére előírt jogszabályi feltételek nem állnak fenn, a bíró a felülvizsgálati kérelmet elutasítja. A Pp. 273. § (5) bekezdés első mondata értelmében pedig az eljáró bíró határozatai ellen jogorvoslatnak nincs helye. Az indítványozók álláspontja szerint a fenti rendelkezések több alkotmányos tételt, ezek között az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogállamiságból eredő jogbiztonságot, az Alkotmány 46. § (1) bekezdésben megfogalmazott társas-bíráskodás elvét, és az Alkotmány 47. § (2) bekezdésben meghatározott, a Legfelsőbb Bíróság jogegységi funkcióját is sértik. Az Alkotmánybíróság ezen indítványokkal kapcsolatban az alábbi álláspontra helyezkedett.

1. A Pp. 273. § (1) bekezdése szerinti egyesbírói eljárás hagyományos „szűrőszerepet” tölt be. A különböző jogrendszerekben, s a különböző jogi fórumok előtti eljárásban ismert e megoldás, célja: az érdemi eljárás alá tartozó kérelmek kiválogatása annak érdekében, hogy a döntéshozó szerv elé valóban csak az adott szerv hatáskörébe tartozó, a formai előírásoknak megfelelő kérelem kerüljön. A „szűrőszerep”, mint jogi megoldás, funkciója szerint nem jelent érdemi döntéshozatalt, csupán az előre pontosan meghatározott tárgyi feltételeknek való megfelelés vizsgálatára irányul.

A jelen ügyben vizsgált Pp. 273. § (1) bekezdése alapján az egyesbíró a Pp. 270. §-ában foglalt feltételek egyidejű vizsgálatára jogosult, továbbá vizsgálnia kell az egyéb törvényes követelményeket. A Pp. 270. §-a a felülvizsgálati

kérelem betérjesztéséhez mind formai, mind tartalmi követelményeket előír. Így formai vizsgálatot igényel, s pontosan eldönthető kérdés, hogy valóban a jogerős ítélet, vagy az ügy érdemében hozott jogerős végzés felülvizsgálatát kérték-e; az nyújtotta-e be, aki a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján erre jogosult. Formai vizsgálat alapján eldönthető az is, hogy a felülvizsgálni kért határozat a Pp. 271. §-ában foglalt, a felülvizsgálatból kizárt határozatok közé tartozik-e, illetve, hogy a Pp. 273. § (2) bekezdésében foglalt körülmény fennáll-e. Ezekben a kérdésekben az egyesbírói eljárásnak helye van, a fenti tények tekintetében való döntés nem minősül érdemi döntésnek.

2. Ugyanakkor a Pp. 270. §-a mindezekén túlmenő feltételek egyidejű meglétét írja elő a felülvizsgálati kérelem előterjesztettségéhez. Ezek között már tartalmi követelmények is szerepelnek, amelyeket a Pp. 273. § (1) bekezdése alapján az egyesbírónak szintén vizsgálni kell. A Pp. 270. § (2) bekezdése alapján így vizsgálat alá tartozik, hogy az „ügy érdemére kiható jogszabálysértésről” van-e szó, illetve az egyesbíró dönt arról, hogy a kérelem tartalmaz-e a 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai szerinti problémát (jogegységi határozattól való eltérést, vagy elvi jellegű kérdést). Ezen utóbbi feltételekkel mint az egyesbíró által figyelembe veendő szemponttal az Alkotmánybíróság nem foglalkozott, mivel e határozatában a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontjainak alkotmányellenességét már megállapította.

Az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés megítélésében a Pp. 270. § (3) bekezdésében meghatározottak részben iránymutatást adnak. E szerint: „Nem tekinthető az ügy érdemi elbírálására kihatónak különösen az a jogszabálysértés, amely

a) a jogerős határozatnak a kamatfizetésre, a perköltség összegére vagy viselésére vonatkozó, illetve a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetésére kötelező részének meghozatala során történt, továbbá

b) a határozatnak a teljesítési határidővel, a részletfizetés engedélyezésével kapcsolatos rendelkezését vagy az indokolását érinti.”

E felsorolás alapján az egyesbíró – a felsorolt tárgykörök tekintetében – előre pontosan meghatározott (s az érintettek által is ismert) feltételek tekintetében dönt, épp ezért a felsorolásba tartozó kérelmek elutasítása nem tekinthető érdemi állásfoglalásnak (az megmarad a „szűrőszerep” keretei között). A törvényi megfogalmazásból látható ugyanakkor az is, hogy az ügy érdemét nem érintő jogszabálysértés e felsorolás alapján nem dönthető el teljes terjedelmében. A törvény példálózóan fogalmazza ezt meg a „különösen az a jogszabálysértés” bevezető mondattal, tehát nem kimerítő felsorolásról van szó. Ebből viszont az következik, hogy az egyesbírónak a Pp. 273. § (1) bekezdésében biztosított döntése arra vonatkozóan, hogy a felsoroltakon kívül mi nem tekinthető még az ügy érdemére kiható jogszabálysértés alá, érdemi döntéssé változik.

E döntés kereteit (további szempontjait, vagy pl. pozitíve az ügy érdemére kiható jogszabálysértés fogalmát stb.) a törvény nem határozza meg, az egyesbíró döntése végleges, ellene jogorvoslatnak helye nincs. Így azon túl, hogy az egyesbíró döntése érdemi döntés, korlátok nélküli, megfellebbezhetetlen, diszkrecionális döntéssé is válhat. Az Alkotmánybíróság a törvényességi óvás alkotmányellenességét megállapító határozatában már kimondta, hogy „diszkrecionális jogosítvány eleve nem lehet kényszerítően szükséges módja akár a törvényesség, akár az anyagi igazságosság megvalósításának a jogállam stabilitást adó alapértékei kárára. A törvényesség vagy az anyagi igazságosság önkényes válogatás szerinti érvényesülése nem alkotmányos.” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 68.]

Alkotmányossági probléma nemcsak a felülvizsgálatot kezdeményezők (akiknek kérelmét erre hivatkozva elutasították) jogbiztonsági szempontjaira tekintettel áll fenn, hanem a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására jogosult felülvizsgálati tanács irányában is. A Pp. 273. § (8) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárás lefolytatása során a Legfelsőbb Bíróság tanácsban jár el. E tanács jogosult a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálására, s e tanács tehet meg minden olyan intézkedést is, amely a Legfelsőbb Bíróság – Alkotmány 47. §-ában szereplő – jogegységi funkciójához kapcsolódik. [Így a Pp. 274. § (6) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a tanács elnöke jogegységi eljárást kezdeményezhet.] A felülvizsgálati kérelem befogadhatóságát elbíráló, azt elutasító egyesbírói döntés azonban végérvényesen elzárja a felülvizsgálat tárgyában érdemi döntés meghozatalára hivatott felülvizsgálati tanácsot attól, hogy e funkcióját betöltsse, hiszen a Pp. 273. § (1) bekezdésébe foglalt – és a 273. § (5) bekezdése szerint megfellebbezhetetlen – egyesbírói jogosítvány miatt az ügy elé sem kerülhet. Ebben az esetben a Legfelsőbb Bíróság nem tudja betölteni az Alkotmány 47. § (2) bekezdéséből fakadó jogegységesítési funkcióját.

3. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint – mint ahogy e határozatának V/1. pontja tartalmazza – bizonyos ügyekben az egyesbírói döntéshozatal, illetve az egyesbíró által végzett, befogadhatóságról való döntés alkotmányossági szempontból elfogadható. Az Alkotmány is ismeri az egyesbíró intézményét, a 46. § (3) bekezdés kimondja, hogy „egyesbíróként és a tanács elnökeként csak hivatalos bíró járhat el”. Tehát az Alkotmány 46. § (1) bekezdésébe foglalt társas-bíráskodás elve nem sérül. Ugyanakkor az egyesbíró eljárásának az Alkotmány más rendelkezései által megkívánt garanciával övezettnek kell lennie. Érdemi, tartalmi döntés esetén valamilyen formájú jogorvoslatot kell biztosítani [amit jelen ügyben a Pp. 273. § (5) bekezdés első mondata teljesen kizár], avagy jogorvoslat nélkül is az Alkotmány keretei között tartható az egyesbírói döntés, ha a döntés előre meghatározott, mindenki számára megismerhető és pontosan kiszámítható formai szempont-

okon alapul. Ilyenkor kizárólag objektív, tárgyi követelményeknek való megfeleléség lehet a vizsgálat tárgya.

Az Alkotmánybíróság a fentiekben azt állapította meg, hogy – a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontja alkotmányellenessé nyilvánítása ellenére – az egyesbírói vizsgálatban az objektív, tárgyi követelmények vizsgálata mellett továbbra is jelen vannak érdemi, tartalmi elemek. Ezért az Alkotmánybíróság a Pp. 273. § (5) bekezdésének első mondatát (az egyesbírói döntés elleni jogorvoslatot kizáró rendelkezést) határozata kihirdetése napjával megsemmisítette, a Pp. 273. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására vonatkozó (magát az egyesbírói jogintézményt támadó) indítványt pedig elutasította. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az egyesbírói döntés ellen biztosítandó jogorvoslat esetén mind az Alkotmány 47. § (2) bekezdésének, mind a 2. § (1) bekezdésének sérelme kiküszöbölhető.

4. Az egyik indítványozó a Pp. 273. § (5) bekezdése tekintetében mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítását is kérte azért, mert nem biztosít jogorvoslatot az egyesbíró elutasító döntésével szemben. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ez az indítványozói kérelem nem megalapozott. A Pp. 273. § (5) bekezdés első mondata kategorikusan fogalmaz: „az eljáró bíró határozatai ellen jogorvoslatnak nincs helye”. Az Alkotmánybíró-ságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 49. §-a az Alkotmányból eredő szabályozási kötelezettség nem teljesítéséhez fűzi a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség vizsgálatára irányuló alkotmánybíró-sági hatáskört. Jelen esetben nem az az alkotmányossági probléma, hogy a szabályozás hiányából eredően alkotmányos garancia sérül, hanem épp ellenkezőleg: a meglévő szabályozás zárja ki az Alkotmány által előírt garancia érvényesülését. A tételes rendelkezés (a meglévő szabályozás) vizsgálata az Abtv. 1. § *b)* pontja alapján az utólagos normakontroll alkotmánybíró-sági hatáskör alá tartozik, amely hatáskörben történő vizsgálatot az Alkotmánybíró-ság fentebb elvégezte.

Minderre tekintettel a mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség megállapítására irányuló indítványt az Alkotmánybíró-ság elutasította.

VI.

1. Az indítványozók a Pp.-nek e határozat IV. és V. pontjaiban elbírált rendelkezései alkotmányellenességének megállapítására – a fentiekén kívül – az Alkotmány számos egyéb rendelkezésére is hivatkoztak (lásd e határozat indokolásának I. pontját). Az Alkotmánybíró-ság állandó gyakorlata szerint amennyiben a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányellenességét az Alkotmány valamely tétele megalapozza, szükségtelenné válik, hogy az indítványozók által a jogszabály alkotmányellenességének alátámasztására felhozott egyéb ér-

vek és indokok megalapozottságát vizsgálja és értékeli. Ezeknek a vizsgálatát az Alkotmánybíróság azért is mellőzte, mert ezekből semmiféle többlet joghatás nem következne. [Lásd a vonatkozó gyakorlatot: 31/1991. (VI. 5.) AB határozat, ABH 1991, 133, 136.; 27/1993. (IV. 29.) AB határozat, ABH 1993, 444, 451.; 44/1995. (VI. 30.) AB határozat, ABH 1995, 203, 205.; 4/1996. (II. 23.) AB határozat, ABH 1996, 37, 44.; 61/1997. (XI. 19.) AB határozat, ABH 1997, 361, 364.; 29/2000. (X. 11.) AB határozat, ABH 2000, 193, 200.; 21/2001. (VI. 21.) AB határozat, ABH 2001, 231, 236. stb.]

2. Egyik indítványozó – a felülvizsgálat Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontja alapján korlátozott voltára tekintettel – kérte a Pp. közigazgatási és társadalombiztosítási perekre vonatkozó 340. §, 340/A. § és 341. §-ai alkotmányossági vizsgálatát. Álláspontja szerint a közigazgatási és társadalombiztosítási határozatok egyfokú bírói kontrollja megköveteli, hogy ezekben az ügyekben felülvizsgálati eljárásra pusztán a jogszabálysértésre alapozott kérelemre is sor kerülhessen.

A Pp. társadalombiztosítási határozatok bírói felülvizsgálatára vonatkozó 341. §-a e tekintetben a közigazgatási perekre vonatkozó szabályokat követi, ezért az Alkotmánybíróság a Pp. 340. §, 340/A. § és 341. §-ai alkotmányossági vizsgálatát együtt végezte el.

Az Alkotmánybíróság elsőként azt állapítja meg, hogy jelen ügynek nem tárgya, és az Alkotmánybíróság a 8/2003. (III. 14.) AB határozatában már állást foglalt a közigazgatási perek egyfokú bírói jogorvoslati rendszerének alkotmányosságáról. (ABH 2003, 74.)

Az indítványozó a Pp. 340. §, 340/A. § és 341. §-ai alkotmányossági vizsgálatát a felülvizsgálat általában korlátozott voltára tekintettel kérte. Az Alkotmánybíróság e határozatában már megállapította a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)*, *bb)* pontjai és 273. § (5) bekezdés első mondata alkotmányellenességét, amely értelemszerűen a közigazgatási és társadalombiztosítási határozatok felülvizsgálatát is érinti. Ezen túlmenően az Alkotmánybíróságnak az az álláspontja, hogy az Alkotmány egyetlen rendelkezéséből sem következik, hogy közigazgatási vagy társadalombiztosítási perekben a jogerős döntések felülvizsgálatára az általánostól teljesen eltérő szabályokat kellene alkotni. A jogalkotó dönthet úgy, hogy ezen perek sajátosságait (ahogy az egyik indítványozó fogalmaz: „az állam az ellenérdekű és perelhető fél”) figyelembe véve a felülvizsgálatot szélesíti, eltérő szempontokhoz köti, de ilyen követelmény az Alkotmányból kényszerítően nem következik. Habár az Alkotmány 50. § (2) bekezdése kifejezetten szól arról, hogy a bíróság ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét, de ez az alkotmányos rendelkezés is csak arra vonatkozik, hogy a közigazgatás törvényt sértő határozatainak hatályosulását a bírói hatalom megakadályozhassa. [Lásd: 54/1996. (XI. 30.) AB határozat, ABH 1996, 173, 197.] Ez a követelmény pedig – mint ahogy az Alkotmánybíróság többször utalt rá – az egyfokú bírói kontrollal

teljesül [54/1996. (XI. 30.) AB határozat, ABH 1996, 173, 197.; 71/2002. (XII. 17.) AB határozat ABH 2002, 417, 426.; 8/2003. (III. 14.) AB határozat, ABH 2003, 74, 82.].

Megállapítható továbbá az is, hogy a felülvizsgálat tekintetében a Pp. tartalmaz olyan rendelkezést, amely figyelemmel van a közigazgatási perek sajátosságaira. A Pp. 271. § *a)* pontja kimondja, hogy „nincs helye felülvizsgálatnak az első fokon jogerőre emelkedett határozat ellen” – (s jellemzően ilyen a közigazgatási és társadalombiztosítási perekben hozott döntés) –, „kivéve, ha azt törvény lehetővé teszi”. A Pp. ezt lehetővé teszi. A 340/A. § (1) bekezdése úgy szól, hogy a fenti tiltás közigazgatási perekben nem alkalmazható, ha a bíróság ítélete ellen fellebbezésnek nincs helye. Tehát a Pp. e rendelkezése figyelembe vette azt, hogy a közigazgatási és társadalombiztosítási határozatok bírói felülvizsgálata főszabályként egyfokú, s ehhez igazodó módon megteremtette azt a kivételt, amelyből következően e perekben a felülvizsgálat – hasonlóan minden más jogerős bírói döntéshez – igénybe vehető az általános szabályok szerint. Ezen túlmenő kivétel szükségessége az Alkotmány 70/A. §-ából sem következik.

A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Pp. 340. §, 340/A. § és 341. §-ai alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

3. Több indítványozó kérte a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosításáról szóló 2001. évi CV. törvény önálló – a Pp.-be be nem épített – 20. § (4) bekezdése alkotmányossági vizsgálatát. Az átmeneti rendelkezések között található ezen előírás értelmében e törvénynek a felülvizsgálati eljárás szabályait megállapító rendelkezéseit a törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben akkor lehet alkalmazni, ha az ügyben a bíróság a jogerős határozatot még nem hozta meg. Az indítványozók szerint e rendelkezés visszamenőleges hatályú, ezáltal sérül az Alkotmány 2. § (1) bekezdése.

Az Alkotmánybíróság a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmával már több döntésében foglalkozott. A folyamatos ügyekben való alkalmazhatóság tekintetében az Alkotmánybíróság a következőképpen összegezte álláspontját: „Valamely jogszabály hatálybalépésével kapcsolatos alkotmányossági vizsgálat ugyanakkor nem pusztán az időpontok formális vizsgálatát jelent, hanem annál szélesebb. Azon túl, hogy szükség szerint figyelembe kell venni a Magyar Közlöny esetleges visszadátumozását épp úgy, mint az előfizetők részére történő kézbesítés időpontját [pl. 25/1992. (IV. 30.) AB határozat, ABH 1992, 131.], az alkotmányossági vizsgálat külön tárgya, hogy a folyamatos ügyekben történő alkalmazhatóság szempontjából a jogszabály miként rendelkezett. Hiába lép ugyanis egy jogszabály hatályba a jövőre nézve (formálisan nem sértve a felkészüléshez szükséges kellő idő alkotmányos követelményét), ha a folyamatos ügyekre is irányadó alkalmazhatóság miatt – tartalmában – az érintetteknek visszamenő-

leg állapít meg kötelezettséget, nyilvánít valamely magatartást jogellenessé. Ilyenkor a jogbiztonság sérelme ugyan úgy megállapítható, mint a formálisan is visszamenőleges hatályú kötelezettséget megállapító hatálybaléptetés esetén, vagy a „kellő idő” hiánya miatt.” [365/B/1998. AB határozat, ABH 1998, 850, 852.]

Jelen ügyben megállapítható, hogy a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése érinti a folyamatos ügyeket. Ha a módosítás hatálybalépése napján (2002. január 1-jén) a bírósági eljárás megindult, de jogerős döntés még nem született, akkor a felülvizsgálat, immár az új törvényszöveg által meghatározottak szerint (korlátozottan) vehető igénybe. Ugyanakkor az is megállapítható, hogy a felülvizsgálat 2002. január 1-jétől hatályos szabályai nem tartalmaznak visszamenőlegesen kötelezettséget megállapító rendelkezéseket és nem is nyilvánítanak valamely magatartást jogellenessé. A folyamatos ügyekben érvényesítendő jogbiztonsági szempontokat tehát a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése nem érinti.

A fentiek alapján az Alkotmánybíróság a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (4) bekezdése alkotmányellenességének a megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasította.

4. Egy indítványozó vizsgálni kérte a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (9) bekezdését is. E szabály értelmében a Bs. hatálybalépése előtt meghozott irányelv, elvi döntés és kollégiumi állásfoglalás – amíg az a Bs. alapján alkalmazható – a Pp. 270. § (2) bekezdésének b) pontja tekintetében a Legfelsőbb Bíróság határozatainak hivatalos gyűjteményében közzétett határozattal azonos megítélés alá esik. Az indítványozó szerint e rendelkezéssel a Pp. a jogegységi határozat rangjára emelte a korábbi irányelveket, elvi döntéseket és kollégiumi állásfoglalásokat.

Az Alkotmánybíróság e tárgyban elsőként azt állapította meg, hogy Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (9) bekezdése a Bs. 105. §-ában meghatározottakra épül. A Bs. 105. §-a szerint „Az e törvény hatálybalépését megelőzően hozott irányelvek, elvi döntések és kollégiumi állásfoglalások az eltérő iránymutatást tartalmazó jogegységi határozat meghozataláig alkalmazhatók.” Az elvi irányítás korábbi eszközeinek továbbélésével kapcsolatosan – a Bs. 105. §-ának alkotmányossági vizsgálata során – az Alkotmánybíróság már kifejtette álláspontját a 12/2001. (V. 14.) AB határozatában: „Az Alkotmánybíróság megítélése szerint nem sérti a jogbiztonságot az irányelvek, elvi döntések és kollégiumi állásfoglalások továbbélése az eltérő tartalmú jogegységi határozatig. Kétségtelen, hogy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében a jogegységi határozat egy új „minőséget” jelent a korábbi viszonylag tagolt szakmai irányítási eszközrendszerhez képest. A korábbi irányelvek, elvi döntések és kollégiumi állásfoglalások tömeges, határidőhöz kötött felülvizsgálatát azonban semmi nem indokolja, ennek szükségessége az

Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből nem következik. Az irányelvek, elvi döntések és kollégiumi állásfoglalások egykori kiadásának megfelelő alkotmányos és törvényi (1972. évi IV. törvény 46. és 49. §-ai) alapja volt, meghozataluk – ugyanúgy ahogy a jogegységi határozat esetében – a Legfelsőbb Bíróság jogkörébe tartozott. Az Alkotmánybíróság a fenti indokok alapján a Bs. 105. §-ának megsemmisítésére irányuló kérelmet elutasította.” (ABH 2001, 163, 175.)

Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (9) bekezdése – a Bs. 105. §-ára is figyelemmel – a Legfelsőbb Bíróság elvi kérdésekben történő, a joggyakorlat egységesítését szolgáló feladatának folyamatosságát biztosítja, a fenti határozatban kifejtett indokok e rendelkezésre is irányadók. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel a Pp.-t módosító 2001. évi CV. törvény 20. § (9) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasította.

5. Az Abtv. 48. §-a szerint benyújtott alkotmányjogi panaszok, az Abtv. 43. § (4) bekezdésében foglaltak alapján kérték, hogy ügyeikben az Alkotmánybíróság mondja ki az alkotmányellenes rendelkezések alkalmazási tilalmát is. Az Alkotmánybíróság 41/1998. (X. 2.) AB határozata szerint: „Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. §-a alkalmazásánál, ha a panaszolt alapjogsérelem nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, alkotmányos követelmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott, vagy – ha új eljárásra és új határozat hozatalára kerül sor – az elrendelt új eljárás során született jogerős határozat kézbesítésétől kell számítani.” (ABH 1998, 306.) A jelen eljárás alá tartozó alkotmányjogi panaszok egyöntetűen a rendkívüli jogorvoslati eljárásban alkalmazott jogszabályi rendelkezések alkotmányossági vizsgálatát kérték, ezért az Alkotmánybíróság – az idézett határozatát követve – az Abtv. 48. § (2) bekezdése szerinti hatvan napot a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasító döntés kézbesítésétől számította. E feltételnek az alkotmányjogi panaszok megfeleltek.

5.1. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok alapján megállapította, hogy a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 21.562/2003/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Pfv. 21.399/2003/2. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 35.520/2003/2. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II. 40.006/2002/2. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.063/2004/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv. EX. 39.068/2004/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 37.155/2004/2. számú és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 20.116/2004/2. számú végzései tekintetében az alkalmazási tilalom kimondására irányuló kérelmek megalapozottak. Az indítványokhoz becsatolt iratok alapján megállapítható, hogy a fenti ügyekben kizárólag azért került sor az előzetes megvizsgálás során a felülvizsgálati kérelem el-

utasításra, mert a felek (az alkotmánybíróági eljárásban panaszosok) az ügy érdemére kiható jogszabálysértés mellett a jogegység biztosítása érdekében a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontokban foglalt valamely feltételre nem hivatkoztak, illetve ilyen ok nem állt fenn. Ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 43. § (4) bekezdése szerint úgy rendelkezett, hogy az alkotmányellenes szabályok a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 21.562/2003/6. számú, Legfelsőbb Bíróság Pfv. 21.399/2003/2. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 35.520/2003/2. számú és a Legfelsőbb Bíróság Kfv.II. 40.006/2002/2. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.063/2004/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv. EX. 39.068/2004/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 37.155/2004/2. számú és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 20.116/2004/2. számú ügyekben nem alkalmazhatók.

Az Alkotmánybíróság jelen határozatában eljárási jogszabályi rendelkezést semmisített meg, s mondta ki az alkalmazási tilalmat a fenti ügyekben. A Pp. 361. § értelmében „A Legfelsőbb Bíróság az alkotmányjogi panasz orvoslása érdekében az alábbiak szerint határoz:

a) (...)

b) ha az Alkotmánybíróság eljárási jogszabályt vagy rendelkezést semmisített meg, megállapítja az Alkotmánybíróság határozatából következő eljárási jog gyakorolhatóságát a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával, s szükség esetén az eljárás azon szakaszának újbóli lefolytatását rendeli el az azt befejező határozat egyidejű hatályon kívül helyezésével, melynek kimenetelére az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása hatással lehetett.” Ebből következően, ha a Pp. XXIV. fejezetében szabályozott az „alkotmányjogi panasz alapján alkotmányellenessé nyilvánított jogszabály konkrét esetben történő alkalmazhatóságának visszamenőleges kizárására irányuló eljárás” egyéb feltételei is fennállnak, a panaszosoknak lehetőségük nyílik, hogy kérelmüket a Legfelsőbb Bíróság tanácsa – a Pp. 274–275/B. §-ai szerint – érdemben elbírálja.

5.2. Az Alkotmánybíróság a Legfelsőbb Bíróság Mfv. 10.492/2002/1. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.479/2003/6. számú, a Legfelsőbb Bíróság Pfv.II. 21.935/2003. számú, a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.660/2003/2. számú és a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 20.056/2004/2. számú ügyeivel összefüggésben előterjesztett alkotmányjogi panaszok alapján az alkalmazási tilalom elrendelésére irányuló kérelmet elutasította.

A Legfelsőbb Bíróság Mfv. 10.492/2002/1. számú ügyben a fél nemcsak a Pp. 270. § (2) bekezdés *a)*, *b)*, *ba)* és *bb)* pontokba foglalt ok fennállását nem valószínűsítette, de a Pp. 270. § (2) bekezdése által előírt jogszabálysértést sem jelölte meg valamely jogszabály, illetve jogszabályhelyre utalással. A Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.479/2003/6. számú és a Legfelsőbb Bíróság Kfv.E. 39.660/2003/2. számú ügyben szintén a jogszabálysértéssel kapcsolatos probléma körében került a felülvizsgálati kérelem az előzetes megvizsgálás alapján elutasításra, míg a Legfelsőbb Bíróság Pfv.E. 20.056/2004/2. számú ügy-

ben konkrét jogszabály megjelölése nélkül és elsődlegesen iratellenességre hivatkozva terjesztette elő a panaszos a felülvizsgálati kérelmet. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.II. 21.935/2003. számú elutasító végzése, a perújítási kérelmet elutasító jogerős végzés (mint nem az ügy érdemében hozott végzés) felülvizsgálatának befogadhatóságára vonatkozott, amely problémát az Alkotmánybíróság jelen eljárásában nem érintette.

A fenti ügyekben – mivel a felülvizsgálati kérelem előzetes megvizsgálás alapján történő elutasítása nem kizárólag az alkotmányellenessé nyilvánított jogszabályi rendelkezésekhez kapcsolódik – az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy nem állnak fenn [az Abtv. 43. § (4) bekezdésébe foglalt, az alkalmazási tilalom kimondásának alapját képező] az Abtv. 48. § (1) bekezdésében meghatározott („az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása”) feltételei. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkalmazási tilalom elrendelésére vonatkozó kérelmeket – a jelölt alkotmányjogi panaszok esetén – elutasította.

A határozatnak a Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Holló András s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke,
előadó alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bihari Mihály s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kukorelli István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Strausz János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszkyne
dr. Vasadi Éva s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 180/B/2002.

Dr. Harmathy Attila alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 1., 2., 3. és 5. pontjával. Álláspontom szerint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (a továbbiakban: Pp.) módosító 2001. évi CV. törvény (a továbbiakban: Tv.) támadott 9–14. §-át meg kellett volna semmisíteni. Indokaim a következők:

I.

A Tv. támadott 9–14. §-a a bírósági határozatok felülvizsgálatának új rendszerét vezette be. A Tv.-nek az Országgyűlés elé terjesztett javaslatához fűzött miniszteri

indokolás kifejti, hogy az új rendelkezések megváltoztatják a felülvizsgálati eljárás koncepcióját. E szerint a szabályozási elv szerint a jogerő áttöréséhez nem elég az anyagi és eljárásjogi szabályoknak megfelelő döntés követelménye, hanem a konkrét eseten túlmutató érdek meglétére is szükség van. Ez a többletet jelentő érdek a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy a jogegység biztosítása.

Az indítványok alapján meg kell vizsgálni, hogy alkotmányjogi alapon elfogadhatók-e az új szabályok. Először annak tisztázására van szükség, hogy milyen változás következett be a felülvizsgálat új szabályozásával.

II.

1. A felülvizsgálat intézménye 1992-ben jelent meg a Pp.-ben.

Az Alkotmánybíróság a 9/1992. (I. 30.) AB határozatban kimondta, hogy a törvényességi óvásról szóló szabályok alkotmányellenesek és megsemmisítette azokat (ABH 1992, 59.). Az 1992. évi LXVIII. törvény a törvényességi óvás helyébe léptette a felülvizsgálatot (Pp. 270–275/A. §).

A felülvizsgálat 1992-ben meghatározott szabályai szerint

- a jogerős ítélet (és meghatározott esetben a jogerős végzés) felülvizsgálatát – rövid határidőn belül – mindazok kérhették, akikre a határozat rendelkezést tartalmazott,

- ellenkérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem előterjesztésének volt helye,

- a felülvizsgálati tárgyalásra a fellebbezési tárgyalás szabályai megfelelően irányadók voltak,

- a Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján döntött, de további iratok csatolására vagy bemutatására is felhívhatta a feleket,

- a Legfelsőbb Bíróság a jogerős határozatot hatályában fenntarthatta, vagy a jogszabálysértő határozat helyett új határozatot hozhatott, vagy a határozatot egészben vagy részben hatályon kívül helyezhette és az ügyben eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasíthatta.

Az 1992. évi szabályozást tartalmazó törvényjavaslat miniszteri indokolása kiemelte, hogy a felülvizsgálati kérelem rendkívüli jogorvoslati lehetőség, e jogorvoslatra vonatkozó kérelem benyújtására alanyi jog áll fenn: „a felülvizsgálat nem elsősorban a törvényesség helyreállítását szolgálja, hanem a fél alanyi joga”. Az indokolás szerint felülvizsgálati kérelemnek jogszabályt sértő határozat ellen volt helye, de a tényállás megalapozatlansága esetén is sor kerülhetett a határozat felülvizsgálatára.

Mindennek alapján az 1992-ben bevezetett felülvizsgálatról az állapítható meg, hogy bár jogerős határozattal szemben volt érvényesíthető, nagyrészt a fellebbezés (rendes jogorvoslat) sajátosságaival rendelkezett.

2. 1997-ben az igazságügyi szervezet reformjával összefüggésben módosult a Pp., és a szervezeti változásokkal összefüggésben módosult a jogorvoslati rend. Az 1997. évi LXXII. törvény módosította a felülvizsgálat szabályait is. Az ekkor megteremtett kis perértékű ügyek kategóriájában csak a Legfelsőbb Bíróság engedélye esetében kerülhetett sor a felülvizsgálatra. A felülvizsgálat engedélyezésének rendszerét az 1999. évi CX. törvény megszüntette, de a felülvizsgálati kérelmet kizárta abban az esetben, ha a vitatott érték nem haladta meg az ötszázezer forintot. Az ötszázezer forint értéket meghaladó jogvitáknál tehát a fellebbezés sajátosságaival rendelkező felülvizsgálati kérelem joga illette meg az érdekelt személyt.

3. A Tv. 2001-ben a felülvizsgálati rendszert alapvetően megváltoztatta. A változások egyik lényeges eleme, hogy a szabályozás új koncepciója szerint a felülvizsgálat kivételessé vált. A felülvizsgálati kérelem többé nem alanyi joron illette meg az érdekeltet, hanem minden esetben engedélytől függővé vált. Az engedélyezésnél nem a jogorvoslat, hanem a jogegység lett az alapvető szempont. Kibővült továbbá az a kör, ahol nem volt helye felülvizsgálati kérelemnek (Pp. 270. és 271. §-a). Átalakultak a felülvizsgálati eljárásnak a szabályai is, és ehhez igazodott a Pp. 340–341. §-a.

A Tv. által végrehajtott változtatás lényeges következménye tehát a felülvizsgálat jogorvoslati jellemzőinek megszüntetése, illetve a jogorvoslat egyes jellemző elemeinek és körének radikális visszaszorítása.

III.

A bekövetkezett változások alkotmányjogi megítéléséhez meg kell vizsgálni a jogorvoslatnak az Alkotmányban található szabályait és az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlatának elveit.

1. Az Alkotmány 57. §-ának (1) bekezdése kimondja a bírósághoz fordulás jogát. Az 57. § (5) bekezdése mindenki számára biztosítja a jogorvoslati jogot abban az esetben, ha bírósági, közigazgatási vagy más hatósági döntés jogát vagy jogos érdekét sérti. Az 57. § (5) bekezdésében kimondott jogorvoslati jogot az Alkotmány módosításáról szóló 1997. évi LIX. törvény 12. §-a azzal erősítette, hogy a jogorvoslati jog korlátozásához a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmada által elfogadott törvényi szabályt követel meg. Az Alkotmánynak ez a módosítása azt az okot is megjelöli, amely alapot adhat a jogorvoslati jog korlátozására: a korlátozás a jogviták ésszerű időn belül történő elbírálása érdekében, ezzel arányosan állapítható meg.

2. A jogorvoslat kérdéseiről az Alkotmánybíróság számos határozatot hozott.

Már az Alkotmánybíróság egyik korai időpontban meghozott határozata megfogalmazta azt, hogy mit jelent a

jogorvoslathoz való jog: a jogorvoslat érdemi határozat ellen más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belül magasabb fórumhoz fordulás lehetősége [5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 27, 31.]. Ezt a meghatározást a gyakorlat azóta is alapul veszi.

A jogorvoslatnak az alkotmányjog szempontjából lényeges elemét fogalmazza meg a törvényességi óvásról hozott határozat. Itt az Alkotmánybíróság azt emelte ki, hogy a jogorvoslati funkció feltételezi a jogorvoslati jognak az érintett személy részéről alanyi jog alapján történő gyakorlását [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 64.]. Ebből a határozatból nemcsak arra lehet következtetni, hogy nem lehet alkotmányos jogorvoslati jogról beszélni, ha a jogorvoslat gyakorlása nem alanyi jog alapján áll fenn. Megállapítható az is, hogy a jogorvoslati jognak az alkotmányjog szempontjából további lényeges eleme a határozatot hozó szervtől különböző, más szervhez, vagy bár az adott szervezeten belül, de más fórumhoz való fordulás lehetősége.

A jogorvoslat kérdésköre azonban bonyolult, sokféle összefüggésben jelentkezik. Emiatt a jogorvoslat alkotmányjogi megítélése is több tényezőtől függ. Ezt mutatja az Alkotmánybíróságnak az a szintén sokszor idézett állásfoglalása, amely azt vizsgálta, hogy milyen határozat ellen érvényesíthető jogorvoslatot biztosít az Alkotmány. Az Alkotmánybíróság itt a határozat (érdemi, ügydöntő) jellegét vette alapul; a határozat jellegének elbírálásánál az adott kérdésre vonatkozó tételes jogi értelmezést tekintette döntőnek, és figyelembe vette a határozat tárgyát, valamint az érintett személyekre gyakorolt hatását is [22/1995. (III. 31.) AB határozat, ABH 1995, 108, 109.].

A jogorvoslathoz való jog gyakorlásának az adott ügy sajátosságaihoz igazodó értelmezése fejeződik ki a 46/2003. (X. 16.) AB határozatban is (ABH 2003, 488, 502–503.). A jogorvoslat nyújtásának az adott ügy körülményeihez igazodó formáját kereste meg az 50/2003. (XI. 5.) AB határozat (ABH 2003, 566, 593.).

3. Mind a jogorvoslat bonyolultsága miatt, mind a konkrét ügy sajátosságainak az Alkotmánybíróság határozataiban megjelenő ismételt hangsúlyozására tekintettel, fokozott mértékben szükség van annak ellenőrzésére, hogy az Alkotmánybíróság egyes határozatai a megfogalmazott tételeket milyen viszonyokra állapították meg.

Az alkotmányos jogorvoslati jog értelmezésével kapcsolatban nagy jelentősége van az Alkotmánybíróság azon határozatának, amelyet a törvényességi óvásról hozott. Erre a határozatra későbbi határozatok sora hivatkozik, de gyakran figyelmen kívül marad az, hogy a törvényességi óvással kapcsolatban az Alkotmánybíróság milyen viszonyokra, milyen körülményekre volt tekintettel, holott az adott körülmények döntő módon befolyásolták a kialakított álláspontot.

Az Alkotmánybíróság a törvényességi óvás szabályainak az Alkotmány több szabályával való ellentétét vizsgálta. Ezen keretek közé illeszkedett be a jogorvoslat kérdésé-

nek vizsgálata is. Az Alkotmánybíróság ebben az ügyben nem elsődlegesen a jogorvoslat alkotmányjogi kérdéseit akarta tisztázni. Nem az volt az eldöntendő kérdés, hogy egy- vagy többfokú jogorvoslat felel meg az Alkotmánynak; nem arra kellett válaszolni, hogy csak a rendes perorvoslat tekintendő-e az Alkotmány alapján jogorvoslatnak vagy idesorolandó a rendkívüli perorvoslat is. A jogorvoslat a többi vizsgált alkotmányossági kérdéshez viszonyítva mellékesen, az adott viszonyok által meghatározottan jelent meg.

A határozat indokolása világosan megfogalmazta, hogy: „az Alkotmánybíróság számot vetett a törvényességi óvás jogintézményét szabályozó rendelkezések megsemmisítésének következményeivel is, tekintettel arra, hogy e döntés a bírósági eljárást és a bírói szervezetrendszer egyaránt jelentősen érinti”. Az Alkotmánybíróság tudatában volt annak, hogy a törvényességi óvás a gyakorlatban „az elvileg egyfokú perorvoslati rendszer ’biztonsági szelepeként’, vagy egy másodszori fellebbevitel be nem vallott pótlékaként” működött. A jobb jogorvoslati rendszer kialakítása azonban nem az Alkotmánybíróság, hanem a jogalkotó feladata, többek között azért is, mert a korábbtól eltérő jogorvoslati rendszer létrehozatala a bírósági szervezetet érintheti. A szervezet átalakítása pedig nem az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozik. Erre tekintettel állapította meg a határozat, hogy „az Alkotmány 57. § (5) bekezdése szerint a jogorvoslathoz való jog követelményét az egyfokú fellebbezési rendszer is kielégíti, de a törvényhozó ezen túlmenő jogorvoslati lehetőséget is adhat” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 63, 68.].

Egyértelműen mutatja az Alkotmánybíróság által a törvényességi óvásról hozott határozatnál alapul vett megfontolásokat az indokolás további része is: „Az Alkotmánybíróság ugyanis tekintettel volt arra, hogy azok az okok, amelyek a törvényességi óvás egyéni jogvédelemre való és mintegy harmadfokú elbíráláskénti használatára vezettek, az óvás alkotmányellenessége kimondása után is fennmaradnak. ... A törvényességi óvás megszűnése különösen sürgetővé teszi, hogy a törvényhozó kiküszöbölje a jelenlegi egyfokú jogorvoslati rendszer és a másodfokú eljárás szabályaiból adódó olyan helyzeteket, amelyek – elsősorban a büntetőeljárásban – a fellebbezéssel nem teszik megoldhatóvá bizonyos törvénytérsekek orvoslását.” [9/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 59, 69.]

Mindennek alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a törvényességi óvásról szóló alapvető határozatában nem fejtett ki olyan – alkotmányossági vizsgálaton alapuló – általánosan érvényesítendő elvi álláspontot, amely szerint az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jog csak egyfokú jogorvoslatot jelent és azt sem alapozta meg, hogy a jogorvoslat csak a rendes jogorvoslatot jelenti, a rendkívülit nem.

4. A jogorvoslat alkotmányjogi megítélését azonban nemcsak a meglévő bírósági szervezetrendszer befolyásolta döntő módon. Más tényezők is hatást gyakorolnak a jog-

orvoslat felfogására. Az Alkotmánybíróság egy másik – szintén gyakran idézett – határozatában arra volt tekintettel, hogy az önkormányzati képviselők és polgármesterek választása esetén komoly érdek fűződik a viták gyors lezárásához. Erre tekintettel mondta ki az 1437/B/1990. AB határozat, hogy az Alkotmány nem írja elő sem a jogorvoslat eszközeit, sem fórumrendszerét, sem azt, hogy hány fokú jogorvoslati rendszerre van szükség. Mindennek alapján jutott az Alkotmánybíróság arra a következtetésre, hogy nem alkotmányellenes az a szabály, amely szerint a választási törvény megsértése miatt, továbbá a választási eredmény ellen tett kifogás tárgyában hozott bírósági határozattal szemben nincs helye jogorvoslatnak (ABH 1992, 453, 454.).

Más esetben is megállapítható, hogy a jogorvoslati jog értelmezésénél döntő szerepe van az adott viszonylatban a jogvita gyors lezárása követelményének. Van olyan jogi szabályozási terület, ahol alkotmányos jogok gyakorlását akadályozhatná a jogviták sok fórumon keresztül történő folytatása. Ez tapasztalható például a gyűlekezési joggal kapcsolatban: rendezvények szervezését tenné lehetetlenné a viták elnyújtása [55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 463.].

Az elmondottak alapján az állapítható meg, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlatában ténylegesen az az álláspont tükröződik, amely szerint a jogorvoslati jogot adott körülmények összefüggésében kell értelmezni.

5. Az Alkotmánybíróság gyakorlatában számos további olyan határozat is van, amely azt mutatja, hogy a jogorvoslat kérdését árnyaltan kell kezelni. Ennek jelzésére szolgálhatnak azok a határozatok, amelyekben az Alkotmánybíróság nem elégszik meg a jogorvoslat formális lehetőségével:

- nem fogadta el az Alkotmánybíróság azt a jogszabályi megoldást, amelynél a jogorvoslat csak formális volt, a másodfokon eljáró ügyész tényleges jogkörébe utalta az előzetes letartóztatással kapcsolatos fellebbezés elbírálását [19/1999. (VI. 25.) AB határozat, ABH 1999, 150, 156–157.],

- a jogorvoslathoz való jog kiüresítésének, alkotmány-sértőnek minősítette az Alkotmánybíróság a jövedéki adóról szóló törvénynek az elkobzást kimondó határozat ellen biztosított panasz jogát [33/2002. (VII. 4.) AB határozat, ABH 2002, 173, 185.],

- a jogorvoslathoz való jog hatékony érvényesítési lehetőségét követeli meg az Alkotmánybíróság gyakorlata [más határozatokra is hivatkozva a 60/2003. (XI. 26.) AB határozat, ABH 2003, 620, 625.].

6. Az Alkotmánybíróság nem áll meg a jogszabályban biztosított jogorvoslati jog szigorú tartalmi ellenőrzésénél. Több határozat a jogorvoslati jog biztosítását igényli olyan esetekben, ahol ezt jogszabály nem teszi lehetővé. Az Alkotmánybíróság ennek megalapozására az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése mellett más szabályokat, elveket

is segítségül hív. Ennek példája az Alkotmánybíróságnak a népszavazási eljárással kapcsolatban hozott határozata, amely az államnak a joggyakorlás biztosítására irányuló intézményvédelmi kötelességére támaszkodva alkotmányos követelményként mondta ki a bírósági, alkotmánybírósági jogorvoslatot [52/1997. (X. 14.) AB határozat, ABH 1997, 331, 332, 345.].

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány más szabályainak segítségével is megvalósítja a jogorvoslati jog védelmét. Ilyen az a határozat, amely a vétségi eljárásban alkotmányellenesnek minősítette a jogorvoslati lehetőség túl szűk körre szorítását. Az indokolás a jogállamiság elve alapján hiányolta az eljárási garanciákat, rámutatva, hogy e hiány akadályozhatja az Alkotmány 57. §-ában biztosított jogok érvényesülését [49/1998. (XI. 27.) AB határozat, ABH 1998, 323, 375.]. Kérdéses, hogy ennél a határozatnál nem játszott-e szerepet az 57. § (5) bekezdésének szűkítő értelmezése és nem ezért került-e sor más alapon azonos eredmény elérésére mint ami az 57. § (5) bekezdése alapján lehetett volna.

7. Az Alkotmánybíróság több olyan határozatot is hozott, amely a rendkívüli jogorvoslatokra is kiterjesztette az alkotmányos jogvédelmet. Az Alkotmány 57. §-a (5) bekezdésében meghatározott jogorvoslathoz való jognak meghatározott esetben a rendkívüli perorvoslatokra való kiterjesztéséig jut el az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasszal kapcsolatban hozott határozata. Ez a határozat mulasztásban megnyilvánuló alkotmányelleneséget állapított meg azért, mert az Országgyűlés nem szabályozta azokat az eljárásjogi következményeket, amelyek akkor biztosítanak megoldást, ha az Alkotmánybíróság konkrét esetben kizárja az adott esetre irányadó, alkotmányellenes jogszabály alkalmazását. A határozat indoklása szerint az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdéséből nem következik ugyan kényszerítően a rendkívüli jogorvoslattal történő szabályozás, de az alkotmányjogi panasz rendkívüli jogorvoslatának megteremtése alkotmányos kötelességgé teszi a jogsérelem valóságos orvoslásának kialakítását [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 188.].

Előfordul, hogy a rendkívüli jogorvoslat biztosításának az Alkotmány alapján fennálló követelményét az Alkotmánybíróság határozata nem az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdésére alapozza. Ennek a másfajta megalapozásnak példája az Alkotmánybíróságnak az a határozata, amely mulasztásban megnyilvánuló alkotmányelleneséget állapított meg azért, mert a Be. nem tette lehetővé a felülvizsgálatot a bíróságnak a tárgyalás mellőzése elnevezésű külön eljárásban meghozott, a végrehajtást próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztést kiszabó jogerős végzése ellen, amikor a bíróság a Btk. 90. §-ában meghatározott kizáró okok ellenére szabta ki a büntetést. A határozat indoklása a személyes szabadságnak a jogállamiság és a jogerő megsértésével előidézett sérelmére hivatkozik [5/1999. (III. 31.) AB határozat, ABH 1999, 75, 82–86.].

8. Az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése alapján mindenki kérheti a jogait vagy jogos érdekeit sértő bírósági, közigazgatási és más bírósági határozatnak a határozatot hozótól eltérő más szerv által történő felülvizsgálatát. Az Alkotmánybíróság határozataiban megfogalmazódó fenti gyakorlat alapján – akkor is, ha ellentétes tartalmú határozatok is vannak – az állapítható meg, hogy ez a jogorvoslat az adott körülményektől függően lehet egy- vagy többfokú, az adott jogág minősítése szerint rendes vagy rendkívüli jogorvoslat. A jogorvoslati jog meghatározott körülmények között való érvényesítéséről szóló szabályok alkotmányosságának megítélésénél lényeges szempont, hogy a jogvédelem hatékony legyen, e szabályok más alkotmányos jogok érvényesítését ne akadályozzák, és ne befolyásolják aránytalanul hátrányosan más alkotmányos elvek – így a jogállam, a jogbiztonság elvének – érvényesülését. A jogorvoslati jog szabályozásánál a körülményektől függő elbírálás körébe tartozik annak mérlegelése is, hogy korábban nem létező jogorvoslati jog megadásának követelményéről van-e szó vagy korábban már jogszabály által biztosított jogorvoslati jog megszüntetéséről. Meglévő jogorvoslati jog megszüntetésének alkotmányossági vizsgálatánál szigorúan kell mérlegelni, hogy milyen alkotmányos jogok érvényesítését akadályozta a kérdéses jogorvoslat, illetve milyen alkotmányos elvek megvalósításánál jelent aránytalan hátrányt a jogorvoslat megléte.

A Tv. támadott szabályai ténylegesen a fellebbezés sajátosságaival rendelkező, alanyi jogon fennálló jogorvoslatot szüntetnek meg, és léptetnek helyébe engedélytől függő, túlnyomó részben nem jogorvoslati természetű felülvizsgálatot. Az engedély megadásánál döntő szerepet kapnak az egységes joggyakorlat kialakításának szempontjai. Az engedély megtagadása az eljárási jog garanciális szabályainak mellőzésével, a jogegységi kérdés mérlegelésével, egy személy által hozott olyan döntés, amely ellen semmilyen jogorvoslat nincs. A joggyakorlat egységének biztosítása a jogorvoslati jog elvonása nélkül biztosítható. A felülvizsgálat korábbi szabályai más jogok érvényesítése, a jogviták ésszerű időn belül történő elbírálása szempontjából aránytalan hátrányt nem jelentettek. Ezért a Tv. támadott szabályai alkotmányellenesek.

A fentiek szerint az Alkotmány 57. §-ának (5) bekezdése szerint jogorvoslatnak minősülő felülvizsgálati kérelem jogának részben megszüntetése, részben korlátozása a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvénnyel történhetett volna meg. A Tv. támadott szabályai nem felelnek meg ennek a követelménynek, alkotmányellenességük tehát ezen az alapon is megállapítható.

A Tv. támadott 9–14. §-ának rendelkezései szorosan összefüggenek egymással, ezért megsemmisítésük annak ellenére indokolt lett volna, hogy a támadott rendelkezések közül több önmagában nem tekinthető alkotmányellenesnek.

9. A Tv. említett rendelkezéseihez kapcsolódott a Pp. 340, 340/A. és 341. §-ára vonatkozó indítvány. A kifogás alapját szolgáltató, a Tv.-ben a felülvizsgálat új szabályait tartalmazó rendelkezések megsemmisítése jelenti a közigazgatási perekben hozott határozatok felülvizsgálatának és a társadalombiztosítási határozatok bírósági felülvizsgálatának tekintetében az összefüggés miatt jelentkező alkotmányellenesség megszüntetését.

10. Az elmondott alkotmányellenességi okoktól függetlenül megsemmisítendő lett volna a Pp. 271. §-ának a Tv. 10. §-ával beiktatott – szoros összefüggés alapján a vizsgálatba bevonandó – az a rendelkezése, amely szerint a felülvizsgálat kizárásáról más jogszabály nem rendelkezhet. Így más törvények fölött álló, külön kategóriát alkotó szabály jött létre. Az Alkotmány 7. §-ának (2) bekezdésével ellentétes ez a jogalkotás rendjét megváltoztató rendelkezés (amelynek megalkotásához egyébként szintén a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazata szükséges).

Dr. Harmathy Attila s. k.,
alkotmánybíró

A Miniszterelnök határozatai

A Miniszterelnök 74/2004. (XI. 9.) ME határozata

kormányzati főtisztviselői kinevezések megszűnésének megállapításáról

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 31/D. §-a (1) bekezdésének *a)* pontja alapján megállapítom, hogy

Sebők Attila főtisztviselői kinevezése

2005. március 18-i hatállyal,

dr. Krómer István főtisztviselői kinevezése

2005. március 19-i hatállyal,

Póda Jenő főtisztviselői kinevezése

2005. április 3-i hatállyal

– közszolgálati jogviszonyuk felmentéssel történő megszüntetésére tekintettel –

megszűnik.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

**A Miniszterelnök
75/2004. (XI. 9.) ME
határozata**

kormányzati főtisztviselő áthelyezéséről

A köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény 31/C. §-ának (6) bekezdésében foglalt jogkörömben

Szítáné dr. Kazai Ágnes kormányzati főtisztviselőt a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium Miniszteri Titkárság állományába, főosztályvezetői teendők ellátására

2004. november 1-jei hatállyal – határozatlan időre – áthelyezem.

Gyurcsány Ferenc s. k.,
miniszterelnök

VI. rész

**KÖZLEMÉNYEK,
HIRDETMÉNYEK**

**A Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter
p á l y á z a t i f e l h í v á s a**

**a kiemelt főtisztviselői karba, valamint a központi
tisztikarba történő felvételtől**

A Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter – a belügy-miniszterrel egyetértésben – pályázatot hirdet a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 31/A–31/F. §-aiban szabályozott kiemelt főtisztviselői karba, valamint a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 245/J–245/M. §-aiban szabályozott központi tisztikarba.

a) A kiemelt főtisztviselői karba történő felvételre pályázatot nyújthat be és kormányzati főtisztviselőnek kinevezhető az a felsőfokú végzettséggel, jogi vagy közigazgatási szakvizsgával vagy a szakvizsga alól adott OKV elnökségi teljes körű mentesítéssel, legalább ötéves közigazgatási gyakorlattal és államilag elismert, legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkező köztisztviselő, aki központi közigazgatási szervnél, illetve azok területi és helyi szervénél, a megyei, fővárosi közigazgatási hivatalnál közszolgálati jogviszonyban áll, valamint a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges nemzetbiztonsági feltételeknek megfelel, továbbá a Ktv.-ben meghatározott módon vagyonynyilatkozatot tesz.

A főtisztviselő feladata, hogy munkakörének, beosztásának ellátása során segítse a közigazgatási stratégiai döntések, programok előkészítését és végrehajtását, az euró-

pai integrációval összefüggő kormányzati feladatok ellátását, az igazgatási ágazatpolitikai szempontok gyakorlati érvényesítését, és elvégezze a miniszterelnök – vagy megbízásából a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter – által esetenként meghatározott feladatokat.

A főtisztviselő kormányzati érdekből a miniszterelnök döntése alapján a – köztársasági elnök kinevezési jogkörét nem érintve – végzettségének, képzettségének megfelelően, beleegyezése nélkül is áthelyezhető az a) pont első bekezdésben felsorolt közigazgatási szervhez.

A főtisztviselő köteles részt venni a feladatai ellátásához szükséges és erre szervezett továbbképzéseken.

A főtisztviselő jogaira és kötelezettségeire, előmenetelére és illetményére a Ktv. és egyéb jogszabályok az irányadóak.

b) Központi tisztikarba történő felvételre pályázatot nyújthat be és központi tiszt címet adományozható annak a hivatásos állományú tisztnek, főtisztnek, tábornoknak, aki felsőfokú végzettséggel, legalább ötéves hivatásos szolgálati gyakorlattal és államilag elismert, legalább középfokú nyelvvizsgával rendelkezik, az országos parancsnokság, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok állományában vagy minisztériumban, hivatalban – berendelés, vezénylés alapján –, valamint a fegyveres szervek területi és helyi szerveinél teljesít szolgálatot, valamint a nemzetgazdaság jogszerű működéséhez szükséges nemzetbiztonsági feltételeknek megfelel, továbbá a Hszt.-ben meghatározott módon vagyonynyilatkozatot tesz.

A központi tiszt feladata, hogy beosztásának (munkakörének) ellátása során segítse a rendészeti, nemzetbiztonsági stratégiai döntések, programok előkészítését és végrehajtását, az európai integrációval összefüggő, a fegyveres szervet érintő kormányzati feladatok ellátását, valamint a rendészet, nemzetbiztonság szakpolitikai szempontjainak gyakorlati érvényesítését, és elvégezze a miniszterelnök – vagy megbízásából a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter – által esetenként meghatározott feladatokat.

A központi tiszt a miniszterelnök döntése alapján – a köztársasági elnök kinevezési jogkörét nem érintve – végzettségének, képzettségének megfelelően, beleegyezése nélkül is áthelyezhető a fegyveres szervek országos parancsnokságára, területi és helyi szervéhez.

A központi tiszt köteles részt venni a feladatai ellátásához szükséges és erre szervezett továbbképzéseken.

A központi tiszt jogaira és kötelezettségeire, előmenetelére és illetményére a Hszt., a Ktv. és egyéb jogszabályok az irányadóak.

A pályázatok benyújtási határideje 2004. november 30.

A pályázatokat a miniszterelnök által felkért bírálóbizottság véleményezi.

A pályázatot a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszternek címezve kell benyújtani a következő címre: Miniszterelnöki Hivatal Kormányzati Tisztviselői és Kitüntési Főosztály, 1357 Budapest, Pf. 2.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- a pályázó személyes adatait (név, születési hely és idő, anyja neve, lakcíme, munkahelye, telefonszáma),
- szakmai önéletrajzát,
- mindazokat a tényeket és körülményeket, igazolásokat, bizonyítványokat, okleveleket, diplomákat, amelyek a főtitisztviselői kinevezést, illetve a központi tiszti cím adományozását alátámaszthatják,

– személyes adatainak – a pályázat elbírálásához szükséges – kezelésére történő felhatalmazást a Miniszterelnöki Hivatal számára.

A pályázatok elbírálásának határideje: 2004. december 15.

Kiss Péter s. k.,

a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter

Melléklet

Adatlap

a kiemelt főtitisztviselői karba, valamint a központi tisztikarba történő pályázathoz

Név (leánykori név is):

Születési hely:

Születési idő:

Anyja neve:

Lakcím:

Értesítési cím:

Telefon:

Jelenlegi munkahely (azon belül szervezeti egység) neve, címe:

.....

.....

Munkahelyi telefon, fax:

Munkahelyi beosztás, vezetői megbízás:

Iskolai végzettség, szak megnevezése (több oklevél esetén mindegyik):

.....

.....

Milyen szakvizsgával rendelkezik:

- ☐ közigazgatási szakvizsgával
- ☐ jogi szakvizsgával
- ☐ OKV elnökségi teljes körű mentesítéssel rendelkezem
- ☐ rendészeti szakvizsgával

Milyen nyelvvizsgával rendelkezik:

nyelv: nyelvvizsga foka:

nyelv: nyelvvizsga foka:

nyelv: nyelvvizsga foka:

nyelv: nyelvvizsga foka:

nyelv: nyelvvizsga foka:

nyelv: nyelvvizsga foka:

Kijelentem, hogy legalább ötéves közigazgatási (hivatásos szolgálati) gyakorlattal rendelkezem.

A közigazgatási szerv(ek) felsorolása a szolgálati idő megjelölésével:

.....

.....

Hozzájárulok, hogy személyes adataimat a Miniszterelnöki Hivatal pályázati elbírálásban közreműködő szervezeti egysége feldolgozza, nyilvántartsa.

....., év hónap nap

.....
a pályázó aláírása

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Csongrád Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(6721 Szeged, Deák F. u. 17.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Csongrád Megyei Földművelésügyi Hivatala – a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. § (5) bekezdése 9. § alapján –

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart az apátfalvi Aranykalász Szövetkezet használatában lévő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Apátfalva, Templom u. 57., Művelődési Ház

A sorsolás ideje: 2004. december 14., 9.00 óra.

A sorsolásra kerülő földrészletek adatai:

Település: Apátfalva

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
025/33	gyep (legelő)	külterület	0,6766	5,89	
027/25	gyep (legelő)	külterület	0,8260	17,26	
027/27	gyep (legelő)	külterület	3,6009	68,38	
027/35	szántó	külterület	4,2051	95,43	
031/170	szántó	külterület	0,2158	9,37	
031/304	szántó	külterület	0,1259	5,46	
031/312	gyep (legelő)	külterület	0,9344	8,13	
031/318	szántó	külterület	0,3057	13,27	
034/15	szántó	külterület	0,5384	23,37	
034/18	szántó	külterület	0,2877	12,49	
036/68	erdő, szántó	külterület	6,3999	75,68	
078/26	erdő, gyep (L)	külterület	3,2274	26,90	
082/118	erdő	külterület	1,1265	9,35	
091/84	szántó	külterület	5,9297	257,35	Kiadható: 2665/25735 tul. h.
099/58	szántó	külterület	0,3034	10,29	
0103/51	szántó	külterület	1,5604	37,92	
0103/52	szántó	külterület	0,1650	4,01	
0107/11	szántó	külterület	0,3862	13,09	
0111/10	erdő	külterület	2,8330	23,51	
0112/21	erdő	külterület	0,1721	1,43	
0133/6	szántó	külterület	0,1037	4,50	
0139/9	gyep (legelő)	külterület	0,2843	3,87	
0141/7	gyep (legelő)	külterület	0,7276	9,90	
0221/11	gyep (rét)	külterület	0,4188	3,64	
0221/44	gyep (rét)	külterület	0,3708	3,23	
0244/2	gyep (rét)	külterület	0,1845	1,61	
12267/1	erdő	zártkert	0,3956	2,33	Árterület
12312	kert	zártkert	0,1338	3,95	Árterület
12327	kert	zártkert	0,0723	3,14	Árterület
12339	szántó	zártkert	0,3043	13,21	Árterület

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
12341	szántó	zártkert	0,1521	6,60	Árterület
12361	kert	zártkert	0,1446	6,28	Árterület
12380	kert	zártkert	0,1410	6,12	Árterület
12386	kert	zártkert	0,1248	5,42	Árterület
12441	kert	zártkert	0,1213	3,58	Árterület
12477	kert	zártkert	0,1266	3,73	Árterület
12496	kert	zártkert	0,1266	3,73	Árterület
12537	szántó	zártkert	0,2532	8,58	Árterület
12632	kert	zártkert	0,1266	3,73	Árterület
12707	kert	zártkert	0,0633	1,87	Árterület
12810	kert	zártkert	0,1266	3,73	Árterület
12965	kert	zártkert	0,0345	1,50	Árterület
12993	erdő	zártkert	0,0921	0,30	Árterület
12999	erdő	zártkert	0,0284	0,09	Árterület
13011	gyep (legelő)	zártkert	0,0568	0,49	Árterület
13126	kert	zártkert	0,1378	4,07	Árterület
13135/1	kert	zártkert	0,1268	3,74	Árterület
13135/7	szántó	zártkert	0,2565	8,70	Árterület
13179/2	szántó	zártkert	0,1670	5,66	Árterület
13248	kert	zártkert	0,1039	3,07	Árterület
13251	kert	zártkert	0,0712	2,10	Árterület
13307	kert	zártkert	0,0773	2,28	Árterület
13401	kert	zártkert	0,0076	0,22	Árterület
13402	kert	zártkert	0,0683	1,43	Árterület
13408	kert	zártkert	0,0334	0,70	Árterület
13427	kert	zártkert	0,1190	2,49	Árterület
13819	kert	zártkert	0,1345	3,97	Árterület
13908	kert	zártkert	0,0691	2,04	Árterület
13990	kert	zártkert	0,1025	3,02	Árterület

Település: Magyarcsanak

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
06/5	erdő	külterület	1,5321	12,72	
029/8	szántó	külterület	0,4604	8,38	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
029/14	szántó	külterület	0,2697	4,91	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
029/21	szántó	külterület	0,1798	3,27	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
029/26	szántó	külterület	2,1785	39,65	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
032/6	szántó	külterület	0,9699	19,98	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
078/31	szántó	külterület	0,5196	12,63	Árterület

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
080/9	szántó	külterület	0,5761	14,00	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
0117/29	szántó	külterület	0,3475	6,32	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
0123/2	szántó	külterület	2,9881	72,61	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
0225/4	gyep (legelő)	külterület	2,5943	9,08	
0225/7	gyep (legelő)	külterület	0,9780	3,42	
0225/13	szántó	külterület	1,0426	23,71	
0230/1	gyep, szántó	külterület	4,2512	82,32	
0233/42	szántó	külterület	1,3908	60,36	
0243/53	szántó	külterület	0,3600	13,76	
0254/141	szántó	külterület	0,6500	28,21	
0258/21	szántó	külterület	4,0998	177,93	Kiadható: 670/17794 tul. h.
0258/24	szántó	külterület	0,9326	40,47	
0283/145	szántó	külterület	27,7247	597,32	
1146/3	szántó	zártkert	0,3884	7,07	Árterület
1147/4	szántó	zártkert	0,2165	5,26	Árterület
1167/2	szántó	zártkert	1,2210	29,67	Árterület
1179	szántó	zártkert	0,3129	7,60	Árterület
1195/1	szántó	zártkert	0,2514	6,11	Árterület
1211	szántó	zártkert	0,3597	8,74	Árterület
1221	szántó	zártkert	0,3597	6,55	Árterület
1222	szántó	zártkert	0,3597	6,55	Árterület
1229	szántó	zártkert	0,1798	4,37	Árterület
1252/3	szántó	zártkert	0,6643	16,14	Árterület
1253/1	szántó	zártkert	0,5945	7,25	Árterület
1336/2	szántó	zártkert	0,2338	5,68	Árterület
1367/1	szántó	zártkert	0,1766	4,29	Árterület

Település: Makó

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
0589/10	szántó	külterület	0,3430	8,33	
0654/12	szántó	külterület	0,1553	5,26	

Település: Apátfalva

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
278	szántó	belterület	0,0317	0,77	
280	szántó	belterület	0,0828	2,01	
576/1	szántó	belterület	0,3247	7,89	
871/2	szántó	belterület	0,1130	2,75	
1212	szántó	belterület	0,1198	2,91	
1231	szántó	belterület	0,2023	4,92	

Település: Magyarcsanak

Helyrajzi szám	Művelési ág	Fekvés	Terület (ha, m ²)	AK érték	Megjegyzés
0116/6	erdő	külterület	0,7076	2,94	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
0117/31	szántó	külterület	0,7304	10,30	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.
034/10	erdő	külterület	0,7454	4,40	Árterület, Körös-Maros Nemz. P.

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A részarány-tulajdonosok a sorsolás megkezdését megelőzően egyezséget köthetnek.

A sorsoláson a szövetkezetben még ki nem adott részarány-földtulajdonnal rendelkező személyek vehetnek részt.

A sorsoláson bármilyen okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A sorsolás szabálytalan lebonyolítása ellen az, akinek jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolás lebonyolítását követő 48 órán belül kifogást nyújthat be az FVM Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalnak címezve, de a Csongrád Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz.

Tasnádi Gábor s. k.,
hivatalvezető

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalának (1052 Budapest V., Városház u. 7.)

h i r d e t m é n y e

Az FVM Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatala – a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló, többször módosított 1993. évi II. törvény alapján –

n y i l v á n o s s o r s o l á s t

tart a megszűnt vácszentlászlói Zöldmező Mezőgazdasági Szövetkezet, jelenleg a Zöldmező Mezőgazdasági Szövetkezet Vácszentlászló, a Mezőgazdasági Termelő és Értékesítő Szövetkezet Zsámbok, valamint a Valkó Mezőgazdasági Szövetkezet használatában lévő, részarány-földtulajdon kiadása után megmaradó (maradvány) földrészekre.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: a szétválással érintett (jogelőd) vácszentlászlói Zöldmező Mezőgazdasági Szövetkezet tagjai.

A sorsolás helye: Vácszentlászló, Fő u. 2., Művelődési Ház Nagyterem.

A sorsolás ideje: 2004. december 14., 10 óra.

A sorsolásra kerülő földrészek adatai:

Település: Galgahévíz

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0153	erdő	47,8712	312,77	40,02	
0155	erdő	17,0600	107,39	107,39	
0164	gyep	3,7655	15,82	15,82	

Település: Tóalmás

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
032/36	szántó	30,5966	841,04	801,49	
034/2	szántó	23,8191	698,77	698,77	
044/2	szántó	43,4709	1394,05	1394,05	

Település: Tura

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0356	gyep (rét)	3,4751	60,47	60,47	
0358/1	gyep (nádas)	3,1361	54,58	54,58	
0358/3	szántó	1,1966	25,68	25,68	
0358/6	szántó	13,4290	180,66	180,66	
0361	szántó	11,3481	216,18	216,18	
0363/1	nádas, szántó	9,2464	209,02	209,02	
0363/3	nádas	0,6561	19,35	19,35	
0366/11	nádas, szántó	15,4294	203,85	203,85	
0366/13	szántó	5,0490	82,14	82,14	
0368/1	szántó	20,5494	529,92	529,92	
0377/1	szántó	22,3539	720,48	720,48	

Település: Valkó

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04/61	szántó	0,1191	2,49	2,49	
04/72	szántó	0,0024	0,05	0,05	
04/76	szántó	0,7570	15,82	15,82	
04/105	szántó	3,0150	63,01	63,01	
02/22	szántó, gyep	2,7344	55,55	55,55	
052/4	erdő	0,2276	1,12	1,12	
058/5	gyep (legelő)	0,3491	0,73	0,73	
071/1	erdő, szőlő	5,8788	89,15	16,97	Bányászolgalmi jog (MOL)
071/2	szőlő	0,1770	3,54	3,54	Bányászolgalmi jog (MOL)
071/3	szőlő, szántó	1,6530	31,26	31,26	Bányászolgalmi jog (MOL)
071/4	szőlő	0,2277	4,55	4,55	Bányászolgalmi jog (MOL)
071/5	szántó, szőlő	6,0791	109,28	109,28	Bányászolgalmi jog (MOL)
071/43	erdő	27,5787	71,70	0,52	Földmérési jel
071/50	erdő	10,1419	26,37	0,37	
079/2	gyep	33,4122	464,43	464,43	
079/5	szántó	23,3049	323,94	2,61	
081/1	szántó	42,4214	460,60	69,92	
084/1	szántó, nádas	20,5969	284,41	15,91	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
084/3	szántó, nádas, erdő	18,7864	233,66	3,90	
087/1	gyep, erdő, szőlő	5,3975	16,57	16,57	
087/3	gyep, erdő	14,5896	32,90	32,90	
087/11	nádas	1,5221	18,57	18,57	
089/1	szántó, erdő	34,5792	168,95	114,61	Földmérési jel
092/16	szántó	27,3420	571,45	4,11	Szolgalmi jog (MOL)
094/4	szántó	85,7719	1096,20	46,97	Szolgalmi jog (MOL)
0103/5	szántó	4,6666	68,95	16,34	
0112	szántó, gyep	99,2726	1413,54	10,43	Szolgalmi jog (MOL)
0118	gyep (legelő)	0,0306	0,06	0,06	
0141/1	szántó, erdő	38,3240	682,87	4,07	
0144	erdő	0,0597	0,29	0,29	
0157/2	szántó, gyep	18,4166	382,09	5,59	
0157/4	szántó, gyep	59,4037	1295,94	138,18	
0159/4	szántó	22,4821	374,40	97,70	
0159/5	szántó	0,0946	1,31	1,31	
0161/3	szántó	38,5117	783,89	0,18	Szolgalmi jog
0161/9	szántó	35,2371	736,46	0,81	
0161/12	szántó	35,0300	908,77	2,84	
0166/2	szántó	56,1454	1152,44	14,54	Szolgalmi jog (MOL)
0168	gyep	0,1940	0,41	0,41	
0172/1	nádas	7,2683	88,67	88,67	
0172/2	gyep	0,4561	2,37	2,37	
0175	nádas	0,3906	4,77	4,77	
0177/19	szántó	1,8958	26,35	26,35	

Település: Vácszentlászló

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
03	szántó	0,2118	5,89	5,89	
07/2	szántó	0,8562	19,99	19,99	
016/6	szántó	0,3114	9,75	9,75	
020/5	gyep, nádas	1,2066	13,75	13,75	
020/6	gyep, erdő	1,2649	12,32	12,32	
020/8	nádas, gyep	0,5322	5,88	5,88	
023/1	szántó	1,0376	32,48	12,85	
025/1	gyep, rét	1,4604	15,19	15,19	
025/3	gyep, szántó	2,8376	68,33	38,33	
027	szántó	22,7592	635,96	17,45	Szolgalmi jog (MOL)
041	szántó	16,5202	468,48	7,69	
050	szántó	9,9983	312,95	10,69	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
052/2	szántó	61,7269	1783,01	198,27	Földmérési jel
055/3	szántó	9,0905	273,78	2,53	
060/6	szántó	59,3129	1856,49	3,85	Bányaszolgalmi jog (MOL)
062/3	szántó	12,9035	382,68	2,23	Bányaszolgalmi jog (MOL)
066	szántó	38,9601	1083,09	0,56	
067	szántó	0,3392	9,43	9,43	
069	szántó	1,5943	49,90	49,90	
070/9	szántó	24,7110	752,61	1,74	Bányaszolgalmi jog (MOL)
072/5	szántó	2,3625	73,95	3,95	
074	szántó	0,1522	3,18	3,18	
088/1	szántó	66,5624	1850,43	3,31	
090	szántó	28,7541	799,36	14,40	
092/23	szántó	1,2840	26,84	17,29	
098	szántó	47,2470	1181,67	343,63	
0101/4	szántó	12,1437	151,88	151,88	
0112	szántó	9,5812	200,25	24,31	
0114	szántó	43,6577	778,34	6,30	
0116	szántó	97,2303	1613,90	168,03	
0118	szántó	19,1822	463,01	9,94	
0130	szántó	23,9893	291,45	127,47	
0135	gyep, szántó	5,8758	61,86	47,52	
0137/7	szántó	0,8114	11,28	11,28	
0137/8	szántó	0,6294	8,75	8,75	
0144/1	szántó	1,5045	31,44	31,44	
0147	erdő, árok	1,6983	4,92	4,92	
0149	szántó, gyep	15,8050	261,86	261,86	

Település: Zsámbok

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
015/1	gyep, szántó	12,4813	166,83	164,90	
03/8	szántó	0,1112	0,54	0,54	
010/2	gyep	2,4173	25,14	25,14	
015/3	gyep (rét)	0,0974	1,35	1,35	
021/4	gyep	2,1614	85,81	85,81	
021/33	gyep	14,5388	475,14	475,14	
023	szántó	5,4579	199,21	6,20	
04	szántó	0,7898	3,87	3,87	
043	gyep, szántó	2,1070	56,69	56,69	
045/1	gyep	3,0636	85,17	85,17	Földmérési jel
045/2	gyep (rét)	0,8233	22,89	22,89	
049	gyep (rét)	2,0069	27,90	27,90	
051/1	gyep, erdő	5,1333	137,25	137,25	

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolásra kerülő AK érték	A terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
057/34	szántó	17,1314	529,24	7,10	Bányászolgalmi jog
060/8	szántó	6,8116	189,36	9,36	
069/7	szántó	14,8191	373,15	103,37	Bányászolgalmi jog (MOL)
072	gyep (rét)	1,0358	36,05	36,05	Bányászolgalmi jog (MOL)
074	gyep (rét)	10,0721	245,30	205,51	Bányászolgalmi jog (MOL)
082/11	szántó	1,4563	40,49	4,27	Bányászolgalmi jog (MOL)
087/1	szántó, gyep	11,0070	195,76	16,66	Szolgalmi jog (MOL)
092/4	szántó	17,7646	556,03	194,32	
094/21	szántó	8,5774	284,22	3,75	Bányászolgalmi jog (MOL)
0109/4	erdő	1,5619	7,65	7,65	
0109/138	erdő	1,3175	6,46	6,46	Bányászolgalmi jog (MOL)
0127	szántó	12,5192	272,06	272,06	
0129	szántó	3,3787	105,75	105,75	
0131	szántó	3,2297	101,09	101,09	
0148/10	szántó, gyep	3,0190	57,40	57,40	
0148/47	szántó	1,3635	37,91	37,91	
0149	szántó	2,3367	73,14	73,14	
0151/2	gyep, erdő	8,7050	46,95	46,95	

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztására hivatkozva semmiféle jogot sem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A sorsolás szabálytalan lebonyolítása ellen az, akinek jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolás lebonyolítását követő 48 órán belül kifogást nyújthat be a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címezve.

Vasócsik Győző s. k.,
mb. hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalának
(3301 Eger, Barkóczy út 7., Pf. 145)**

h i r d e t m é n y e i

Az FVM Heves Megyei Földművelésügyi Hivatala – a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. §-ának (5) bekezdése alapján –

nyilvános sorsolást

tart a Pétervásárai Gárdonyi Mezőgazdasági Szövetkezet (megszűnt) használatában lévő, még kiadatlan részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Eger, Barkóczy út 7., FVM Heves Megyei Földművelésügyi Hivatal, II. em., Tanácskozó terem

A sorsolás időpontja: 2004. december 14., 9 óra.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: a Pétervásárai Gárdonyi Mezőgazdasági szövetkezet (megszűnt) gazdálkodási területén még ki nem adott részarány-földtulajdonnal (aranykoronával) rendelkező személyek.

A sorsolásra kerülő földrészek:

Település: Erdőkövesd

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
02/10	gyep (legelő)	18,2752	76,46	20,47	
07	gyep (erdő)	34,7827	125,45	42,46	
016	szántó	11,1358	75,05	6,41	
050/3	szántó	0,3730	1,04	1,04	
060	gyep (rét)	0,6273	4,39	4,39	
074/2	szántó	0,1761	0,49	0,49	
083/9	szántó	0,0636	0,33	0,33	
096/23	gyep (legelő)	0,9081	2,54	2,54	
096/24	gyep (legelő)	0,0432	0,12	0,12	
096/25	gyep (legelő)	0,0267	0,07	0,07	
096/26	gyep (legelő)	0,0753	0,21	0,21	
096/27	gyep (legelő)	0,0302	0,08	0,08	
096/28	gyep (legelő)	0,0109	0,03	0,03	

Település: Ivád

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
04	gyep (rét)	0,2589	0,91	0,91	
020/3	szántó	0,2879	2,50	2,50	Bányászolgalmi jog MOL
026	gyep (legelő)	0,2490	1,22	1,22	Bányászolgalmi jog MOL
029	szántó	1,6638	14,48	8,73	Bányászolgalmi jog MOL
033	gyep (legelő)	0,6003	2,94	2,94	Bányászolgalmi jog MOL
072	szántó	0,2155	1,12	1,12	
075/2	szántó, gyep	2,1263	17,59	17,59	
082/6	gyep (legelő)	0,4749	1,33	1,33	
083	erdő	1,2303	1,11	1,11	
0109	gyep (legelő)	0,5506	1,54	1,54	
0113	gyep (legelő)	4,7163	13,21	13,21	
0117	gyep (legelő)	6,1156	17,12	17,12	
0124	gyep (legelő)	1,8616	5,21	5,21	
0132	gyep (rét)	0,0042	0,01	0,01	
0134	gyep (rét)	1,0832	3,79	3,79	

Település: Kisfüzes

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
011/3	gyep (legelő)	0,1859	0,06	0,06	
046/1	gyep, szántó, erdő	22,4210	144,47	93,05	MATÁV, magasság korl., földmérési jelek
062/2	szántó	0,5615	2,92	2,92	
062/6	erdő	2,5373	2,28	2,28	

Település: Pétervására

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
1238	szántó	1,0525	11,68	11,68	TIGÁZ gázvez. szolg. jog
039	szántó	0,0356	0,31	0,31	
077/14	szántó	0,1104	0,57	0,57	
077/16	szántó,gyep	1,2516	5,88	0,93	
0101/3	gyep (legelő)	1,7660	4,94	4,94	
0106	szántó, gyep	3,4208	23,14	1,08	
0121/14	szántó	0,2572	1,34	1,34	
0121/16	gyep (legelő)	0,1855	0,52	0,52	
0121/17	gyep (legelő)	0,4152	1,16	0,94	
0121/19	gyep (legelő)	0,1209	0,34	0,34	
0134/2	szántó	10,6718	67,07	2,73	
0135/1	erdő, szántó	10,4634	58,11	15,01	
0162/3	szántó, erdő	26,2105	140,02	1,48	
0163/2	gyep (rét)	1,5295	5,35	5,35	
0164	gyep (rét)	0,5813	2,03	2,03	
0165	gyep (rét)	0,7243	2,54	2,54	
0168	gyep (rét)	0,4277	1,50	1,50	
0171	gyep (rét)	0,2454	0,86	0,86	
0173/6	erdő	0,1278	0,31	0,31	
0173/9	erdő	0,0704	0,17	0,17	
0195/14	gyep (rét)	0,4445	1,56	1,56	
0203	szántó	0,1490	1,30	1,30	
0216	gyep (rét)	0,1297	0,45	0,45	
0218	gyep (kivett)	0,5573	1,12	1,12	
0227	gyep (rét)	0,0039	0,01	0,01	
0232	szántó	2,7100	25,89	9,70	
0246	szántó	1,3255	11,53	11,53	
0248	szántó, erdő	13,1505	106,01	7,28	
0292	erdő	15,8010	37,92	37,92	
0293	erdő, gyep	8,8892	4,27	4,27	
0282/3	gyep (legelő)	2,5505	7,14	7,14	
0282/4	gyep (legelő)	0,4787	1,34	1,34	

Település: Recsk

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
0365	erdő	0,1677	0,15	0,15	

Település: Tarnalelesz

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
084	gyep (rét)	1,2422	4,35	4,35	

Település: Váraszó

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
063/11	szántó	0,0330	0,51	0,51	
063/12	szántó	0,0409	0,64	0,64	
063/13	szántó	0,6435	5,60	5,60	
0221/1	gyep (legelő)	0,0979	0,27	0,27	
0221/4	szántó, gye	31,2795	121,87	0,35	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

Több részarány-tulajdonos egyezségen alapuló írásbeli igényét, valamint a kisorsolt földrészekre vonatkozó csere-megállapodásokat a Földművelésügyi Hivatal figyelembe veszi. Az egyezségen alapuló közös igényt a sorsolás kezdetéig a helyszínen, a cserét pedig a sorsolást követő 15 napon belül lehet a Földművelésügyi Hivatalhoz benyújtani.

A sorsolás a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A megjelenésben akadályozott érdekelt személy szabályszerű meghatalmazással ellátott meghatalmazottal képviseltetheti magát.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címzett, de a Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (3300 Eger, Barkóczy út 7.) kifogást nyújthat be.

Az FVM Heves Megyei Földművelésügyi Hivatala – a földrendező és földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény 4/B. §-ának (5) bekezdése alapján –

nyilvános sorsolást

tart az Andornaktályai Egervölgye Mezőgazdasági Szövetkezet (jogutódja) használatában lévő, még kiadatlan részarány-földtulajdonnak megfelelő földek kiadása céljából.

A sorsolás helye: Eger, Barkóczy út 7., FVM Heves Megyei Földművelésügyi Hivatal, II. em., Tanácskozó terem

A sorsolás időpontja: 2004. december 14., 10 óra.

A sorsoláson részvételre jogosultak köre: az Andornaktályai Egervölgye Mezőgazdasági szövetkezet (jogutódja) gazdálkodási területén még ki nem adott részarány-földtulajdonnal (aranykoronával) rendelkező személyek.

A sorsolásra kerülő földrészek:

Település: Andornaktálya

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
037/17	gyep (legelő)	4,0679	35,39	6,36	

Település: Maklár

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
029/2	gyep (rét)	0,0912	3,33	3,33	
0100/54	szőlő	0,1503	7,42	2,66	

Település: Nagytálya

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	Összes AK érték	Sorsolandó AK érték	Terület hasznosítására vonatkozó korlátozás
049/4	gyep, erdő	1,0970	6,73	3,27	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

Több részarány-tulajdonos egyezségeen alapuló írásbeli igényét, valamint a kisorsolt földrészekre vonatkozó csere-megállapodásokat a Földművelésügyi Hivatal figyelembe veszi. Az egyezségeen alapuló közös igényt a sorsolás kezdetéig a helyszínen, a cserét pedig a sorsolást követő 15 napon belül lehet a Földművelésügyi Hivatalhoz benyújtani.

A sorsolás a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A megjelenésben akadályozott érdekelt személy szabályszerű meghatalmazással ellátott meghatalmazottal képviseltetheti magát.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti vagy sérti törvénysértésre hivatkozással a sorolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címzett, de a Heves Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (3300 Eger, Barkóczy út 7.) kifogást nyújthat be.

Szabó József s. k.,
hivatalvezető

**A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földművelésügyi
Hivatalának
(4401 Nyíregyháza, Hősök tere 5.)**

h i r d e t m é n y e

Az FVM Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földművelésügyi Hivatala értesíti a kisvárdai „Rákóczi” Szövetkezet érdekelt részarány-földtulajdonosokat, hogy az 1993. évi II. törvény 4/B. §-ának (5) bekezdése alapján

2004. december 14-én 10.00 órakor

a kisvárdai Művelődési Házban nyilvános sorsolást tart a kisvárdai „Rákóczi” Szövetkezet használatában lévő részarány-földtulajdon helyének meghatározása céljából.

A sorsolásra kijelölt földrészlet az alábbi:

Település: Kisvárdá

Helyrajzi szám	Művelési ág	Terület (ha, m ²)	AK érték	Kiadható AK	Korlátozó intézkedés
0318/26	rét	3,9743	48,49	48,49	

A sorsolás nyilvános, azon bárki jelen lehet.

A sorsolást megelőzően – amennyiben valamennyi részarány-tulajdonos megjelenik a sorsoláson – az érdekeltek egyezséget köthetnek.

Több részarány-tulajdonos egyezségeen alapuló írásbeli igényét, valamint a kisorsolt földrészletre vonatkozó csere-megállapodásokat a Földművelésügyi Hivatal figyelembe veszi. Az egyezségeen alapuló közös igényt a sorsolás kezdetéig a helyszínen, a cserét pedig a sorsolást követő 15 napon belül lehet a Földművelésügyi Hivatalhoz írásban benyújtani.

A sorsolás a helyben szokásos módon is meghirdetésre kerül.

A sorsoláson bármely okból meg nem jelenő jogosult később a mulasztásra hivatkozva semmiféle jogot nem érvényesíthet, ebből az okból a sorsolás eredménye nem változtatható meg.

A megjelenésben akadályozott érdekelt személy szabályszerű meghatalmazással ellátott meghatalmazottal képviseltetheti magát.

Akinek a nyilvános sorsolás jogos érdekét érinti vagy sérti, törvénysértésre hivatkozással a sorsolást követő 48 órán belül a Fővárosi és Pest Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz címzett, de a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Földművelésügyi Hivatalhoz (4401 Nyíregyháza, Hősök tere 5.) kifogást nyújthat be.

Demendi László s. k.,
hivatalvezető

A BM Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal közleménye

A BM Központi Hivatal a 35/2000. (XI. 30.) BM rendelet 73. § (1) bekezdése alapján – az eddig közzétetteken kívül – az alábbi elveszett, megsemmisült gépjármű törzskönyvek sorszámát teszi közzé:

644364D	582878B	921537D	324996D
841676B	748337A	929810C	099277A
196128A	248182D	759586B	303475D
895257A	651314A	487324D	223157E
935359C	241348B	100568B	634559B
150654B	884452B	963594B	359436C
298677A	628912A	473900C	649398E
972260A	051513C	037784D	988463C
864639A	170046A	036668D	663987B
867953C	344978C	282591B	780673C
248792D	817114C	945384A	492291C
808309D	014704C	212669B	576704D
855062B	039493C	071909B	934940D
155462D	472619E	798169B	436007E
402777A	435069C	884376B	000855C
034425C	806089D	758657D	766676D
198499A	084852B	789289A	955432B
293561A	182341C	802716C	732710E

183579E	443872C	581854C	594662E
798060D	213294A	315118E	258278C
846738D	209638D	093766D	522538C
366792A	914315B	195923E	393126D
377692C	674012D	007140D	139065A
891517D	119606C	711327A	138755A
630874C	493979A	576061D	078051D
650662D	291485E	167060B	414302D
223901E	778750B	735552D	290176E
395407C	275437B	853281C	765911C
149822E	340040B	865615A	317668A
337405A	951936A	667231C	179166A
963728B	959987B	382610B	090047B
030193E	252639A	178311E	404711A
200941C	745590D	336323D	170881D
462166B	098506B	582729B	861159B
320494A	818373C	663530B	114164B
324604B	953587D	537698C	619880D
439738C	291360E	771213E	937239B
162859A	249830A	818472A	327766A
885762C	368151B	045253C	849597C
900147C	959985A	670037B	649475C
035462A	709512D	354629C	585171D
877242A	034942A	636740B	611568C
243428C	056730D	006048B	045924C
566789C	765183D	027428D	249931B
210442E	576714B	257486A	676050B
335118C	172535C	110404B	393344E
512922D	835887E	345970C	770329E
673544A	073825C	697400A	831472B
300374B	815987D	972829D	326647A
059215A	387875D	363980E	110930A
802312C	147738E	243433A	905028D
304958A	261788B	752373C	940993C
923464C	410038C	260212E	922113C
599463D	994953B	631467E	377909A
681880B	563457A	878017C	945387D
551409D	136235A	078583C	616243A
765537D	509449B	664150C	706408B
507150A	421041A	090479D	
900097D	401822C	803449C	

Közlekedési Nyilvántartó Osztály

MEGJELENT

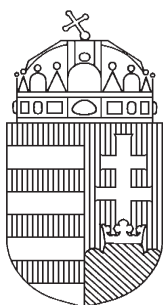
a

MAGYAR KÖZLÖNY TÁRGYMUTATÓJA

a 2004. október hónapban kihirdetett jogszabályokról, illetve közzétett határozatokról
és közleményekről.

A tárgymutatót a Magyar Közlöny 164. száma tartalmazza.

A tárgymutató árát az előfizetési díj magában foglalja.

A MAGYAR HIVATALOS KÖZLÖNYKIADÓ megjelentette a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2003

című kilenckötetes kiadványt.

A jogszabálygyűjteményt a Miniszterelnöki Hivatal és az Igazságügyi Minisztérium a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan név- és tárgymutatóval, kiegészítő jegyzetekkel, valamint változásmutatóval látta el.

A jogszabálygyűjtemény I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII. és IX. kötetének ára: **229 425 Ft áfával.**

A kötetekre szóló megrendelést a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címére (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.) kérjük eljuttatni. Fax: 338-4746 vagy 267-2780.

MEGRENDELŐ LAP

Megrendeljük a

TÖRVÉNYEK ÉS RENDELETEK HIVATALOS GYŰJTEMÉNYE 2003

című kilenckötetes kiadványt példányban.

A megrendelő (cég) neve:

Címe (város, irányítószám):

Utca, házszám:

Az ügyintéző neve, telefonszáma:

A megrendelő (cég) bankszámlaszáma:

A megrendelt példányok ellenértékét a postaköltséggel együtt, a szállítást követő számla kézhezvétele után, 8 napon belül átutaljuk a Magyar Hivatalos Közlönykiadónak a számlán feltüntetett pénzforgalmi jelzőszámára.

Keltezés:

.....
cégszerű aláírás

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapokra és elektronikus kiadványokra szóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük a 2005. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy új lapra szeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Az esetleges módosítást szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezését követően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a kiadó által megküldött számlán megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1394 Budapest, 62. Pf. 357. Fax: 318-6668).

A 2005. évi előfizetési díjak

(Az árak az áfát tartalmazzák.)

Magyar Közlöny	89 148 Ft/év	Közlekedési Értesítő	22 080 Ft/év
Hivatalos Értesítő	13 248 Ft/év	Kulturális Közlöny	17 112 Ft/év
Határozatok Tára	20 424 Ft/év	Külgazdasági Értesítő	17 940 Ft/év
Önkormányzatok Közlönye	4 968 Ft/év	Munkaügyi Közlöny	13 800 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	17 112 Ft/év	Oktatási Közlöny	19 872 Ft/év
Bányászati Közlöny	4 416 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	27 600 Ft/év
Belügyi Közlöny	22 908 Ft/év	Statisztikai Közlöny	11 868 Ft/év
Egészségbiztosítási Közlöny	19 044 Ft/év	Szociális Közlöny	14 076 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	23 736 Ft/év	Turisztikai Értesítő	10 488 Ft/év
Ellenőrzési Figyelő	3 036 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	5 796 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	16 560 Ft/év	Magyar Közigazgatás	8 556 Ft/év
Gazdasági Közlöny	21 528 Ft/év	Nemzeti Kulturális Alapprogram Hírlevele	4 416 Ft/év
Hírközlési Értesítő	5 796 Ft/év		
Ifjúsági és Sport Értesítő	4 416 Ft/év	Élet és Tudomány	9 936 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	14 352 Ft/év	L'udové noviny	2 484 Ft/év
Informatikai és Hírközlési Közlöny	19 872 Ft/év	Neue Zeitung	4 140 Ft/év
Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítő	13 524 Ft/év	Természet Világa	5 520 Ft/év
Közbeszerzési Értesítő	94 700 Ft/év	Valóság	6 624 Ft/év

Kibővített Cégek Közlöny CD

2005 januárjától – előfizetői jelzések alapján – az elektronikus Cégek Közlöny olyan területekkel bővül, amelyeket az üzleti környezetben működő felhasználóink jelentős hányada a naprakész információszolgáltatás alapvető részének tekint és igényel.

A továbbra is heti rendszerességgel megjelenő lemez a **Cégek Közlöny** hatályos és hiteles céginformációs adatbázisán kívül ezután a **Közbeszerzési Értesítő** és a **Versenyfelügyeleti Értesítő** című hivatalos lapok információit is tartalmazni fogja.

A kibővített CD 2005. évi éves előfizetési díja: 25%-os áfával 111 900 Ft, fél évre 55 950 Ft.

A 32 éves Hírtanácsadó hagyományait viszi tovább 2005 januárjától a Jogtanácsadó.

Az új név és formátum olvasóink igényei alapján kibővített tartalmat, új rovatokat és nagyobb oldalterjedelmet is takar.

Szerzőink ezután is olyan elismert szakemberek lesznek, akik elméleti és gyakorlati kérdésekben egyaránt jártasak, a témaválasztásban pedig továbbra is szem előtt tartjuk olvasóink kívánságait.

Az új **Jogtanácsadó** 2005. évi éves előfizetési díja: 5796 Ft áfával, fél évre 2898 Ft áfával.

A HIVATALOS CD JOGTÁR hatályos jogszabályok hivatalos számítógépes gyűjteményének 2005. évi éves előfizetési díjai:

(Áraink az áfát nem tartalmazzák.)

Önálló változat	72 000 Ft	25 munkahelyes hálózati változat	186 000 Ft
5 munkahelyes hálózati változat	120 000 Ft	50 munkahelyes hálózati változat	249 600 Ft
10 munkahelyes hálózati változat	150 000 Ft	100 munkahelyes hálózati változat	436 800 Ft

Egyszeri belépési díj: 7200 Ft.

Facsimile Magyar Közlöny. A hivatalos lap 2004-es évfolyama jelenik meg CD-n az eredeti külalak megőrzésével, de könnyen kezelhetően.

Hatályos jogszabályok online elérése: a naponta frissített adatbázis az interneten keresztül érhető el a **www.mhk.hu** címen. További információ kérhető a 06 (80) 200-723-as zöldszámon.

04164

9770076240143

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a Szerkesztőbizottság közreműködésével.

A Szerkesztőbizottság elnöke: dr. Pulay Gyula. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1—3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: dr. Kodala László elnök-vezérigazgató.

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon: 266-9290.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál

Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 357 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában, illetve megrendelhető a **www.mhk.hu/kozlönybolt** internetcímen.

2004. évi éves előfizetési díj: 73 140 Ft. Egy példány ára: 161 Ft 16 oldal terjedelemig, utána +8 oldalanként +161 Ft.

A kiadó az előfizetési díj évközbéli emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407

04.2922 — Nyomja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó Lajosmizsei Nyomdája. Felelős vezető: Burján Norbert.